

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 8 november 2021

§ 2 Interpellation av Maria Jansson (FI) till äldreborgarrådet Erik Slottnér (KD) om att säkra den psykosociala arbetsmiljön för äldreomsorgens personal

Anförande nr 1

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

M a r i a J a n s s o n (FI): Fru ordförande! Tack, Erik Slottnér, för svaret!

Covidpandemin har visat hur viktiga och samhällsbärande vårdbiträden, hemtjänstbiträden och andra som arbetar inom äldreomsorgen är, men den har också visat hur denna grupp är nedprioriterad. Det har saknats utrustning, och personalen har inte haft tillgång till de resurser de har behövt för att skydda sig och de äldre de vårdar. Dessutom har den debatt som förts i kölvattnet av pandemin visat hur brister i de strukturella resurserna och arbetsvillkoren har gjorts om till att bli en kritik mot dem som utför arbetet.

Staden är ansvarig för arbetsmiljön för dem som arbetar i verksamheterna, men vi som politiker har också, om inte annat, ett moraliskt ansvar gentemot väljarna för de verksamheter som vi har upphandlat. Pandemin har lett till en oro för många i dessa verksamheter för att själva bli smittade och en oro för att smitta andra, en oro som kombineras med att man inte har resurser för att undvika att smitta andra eller själv bli smittad, åtminstone inte i pandemins inledningskede.

Oro är en av flera faktorer som påverkar den psykosociala arbetsmiljön negativt. Där kan vi även lägga till högt arbetstempo, stor arbetsmängd och otrygga arbetsförhållanden. Staden har ett ansvar för den psykosociala arbetsmiljön, vilket är reglerat i arbetsmiljölagen. I detta ingår arbetstagarnas psykiska hälsa och välmående. Vi i Feministiskt initiativ känner nu en stor oro för alla som har arbetat under covidpandemin då denna fråga inte verkar ha åtgärdats.

Borgarrådet Erik Slottnér svarar att arbetsmiljöarbetet innebär följande: ”Riskbedömningar sker kontinuerligt på olika nivåer i verksamheterna. Åtgärder har genomförts såsom till exempel undersökningar och samtal för att ta fram de risker som finns. Gemensamt tas därefter olika förslag fram på insatser för att minska riskerna både när det gäller fysisk, psykologisk och sociala risker.” Detta är det ordinarie arbetsmiljöarbetet.

I svaret finns inga exempel på de specifika riskbedömningar eller åtgärder som man faktiskt har vidtagit för att möta den extrema situation som har rått under pandemin. Detta gör att min fråga kvarstår, Erik Slottnér: Vad har staden gjort?

Yttranden

Anförande nr 3

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter! Den frågeställning som Maria lyfter upp är högaktuell. Den är kanske ännu mer aktuell i dag än när frågan ställdes.

Pandemin blyxtbelyste äldreomsorgens villkor och hur den organiseras i Stockholm. Den visade på brister som vi har påtalat många gånger tidigare. Den visade även på områden där vi kan göra åtgärder med relativ snabbhet för att undvika liknande panikartade utvecklingar i framtiden. Inte nog med att vi behöver säkerställa omsorgspersonalens arbetsvillkor, vi måste också skapa bättre förutsättningar för deras chefer, vilket i sin tur kommer att leda till en bättre arbetsmiljö närmast brukarna. Detta skapar ökad kvalitet.

Vänsterpartiet vill ta fram tydliga nyckeltal för anställda per chef, främst inom kvinnligt dominerade yrken inom välfärden, för vi vet att cheferna där i genomsnitt ansvarar för mer än dubbelt så många anställda som inom traditionellt mansdominerade yrken. Detta har delvis sin grund i omstruktureringar inom offentlig sektor i historisk tid. Framför allt är detta en jämställdhetsfråga för oss. Det handlar om hur samhället generellt ser på och så att säga belönar vissa yrken över andra, men det handlar också om klass.

Arbetsmiljöverkets föreskrifter är glasklara när det kommer till psykosocial och organisatorisk arbetsmiljö. Arbetsgivaren, i detta fall staden, har en skyldighet att främja en god arbetsmiljö och förebygga risker för ohälsa, även under brinnande pandemi. Hur ska man klara av det med i genomsnitt 55 anställda under sig?

En kort besiktning av föreskrifterna i fråga kan visa hur vi har brustit under pandemins början. Vi får inte låta detta ske igen i så stor skala.

Anförande nr 4

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Tack så mycket, Maria Jansson, för interpellationen, som lyfter upp en viktig fråga! Den psykosociala arbetsmiljön, både inom äldreomsorgen och inom sjukvården, det vill säga bland dem som verkligen har varit i skottgluggen under pandemin, är något som det har varit mycket medialt fokus omkring.

Det finns, precis som redan framkommit i debatten, ett arbetssätt som fungerar och där arbetsmiljölagen säger att arbetsgivaren har ansvar för den psykosociala arbetsmiljön. Jag tror att man i och för sig gör klokt i att, om man kan, så långt som möjligt jobbar i de ordinarie strukturer som vi redan vet fungerar. Det finns en tydlig rollfördelning i detta arbete när det gäller hur staden som arbetsgivare fördelar ansvaret för arbetsmiljöfrågorna, delegerar till chef och även ger stöd genom olika HR-funktioner inom företagshälsovården och olika specialistkompetenser.

Från årsskiftet har vi nya företagshälsovårdsavtal där det finns en tydligare inriktning på att kunna stödja medarbetare i arbeten som kan leda till emotionell påfrestning. Att arbeta i team är viktigt, och där känner jag, inte bara i denna fråga utan generellt sett, en viss oro för hemtjänsten, som väldigt mycket är ett ensamarbete där man kan vara med om mycket i enskilda människors hem. Man är ofta ensam, och det kan finnas för

Yttranden

lite utrymme för att på arbetstid ventilera saker och få stöd i ett arbete som kan vara emotionellt påfrestande.

Det är viktigt att betona skyddsombudens roll i arbetet. Under pandemin har man särskilt diskuterat pandemins effekter på arbetsmiljön och den psykosociala hälsan på APT, det vill säga arbetsplatsträffar. Detta är något som har gjorts.

Framöver jobbar vi hårt för att minska antalet medarbetare per chef. Robert Mjörnberg pratade om att Vänsterpartiet vill ta fram nyckeltal. Detta har vi nu gjort för första gången. Nu har vi nyckeltal på plats. Det var inget som gjordes under den förra mandatperioden, men det fanns ett uppdrag i förra årets budget. Nu finns detta på plats, och så får vi se hur vi ska jobba vidare med detta. Vår inriktning är att antalet medarbetare per chef ska minska. De är för många i dag, och min klara inriktning är att de ska minska. Eftersom vi har nyckeltal får vi återkomma i nästa års budget om hur vi ska göra med detta.

Jag ser nu att jag får fortsätta mitt inlägg i ett inlägg nummer två.

Anförande nr 5

M a r i a J a n s s o n (FI): Det ska bli spännande att höra ditt inlägg nummer två, Erik.

Jag förstår att det är jätteviktigt att ha de vanliga strukturerna på plats. Jag håller helt med dig om det. Man behöver ha dessa strukturer för att kunna hantera alla möjliga typer av problem. Men nu har det faktiskt varit en krissituation. Det är inte riktigt ett normalt läge som har rått under snart två år.

Det är inte så att arbetsbelastningen för till exempel hemtjänstpersonalen har blivit mindre. Alla vardagens normala problem som redan hanteras i de normala kanalerna och som tas upp på APT-möten har inte försvunnit bara för att vi har fått en pandemi på halsen. Därför måste man nog i just detta betrakta de normala åtgärderna som otillräckliga.

Det är självfallet bra att man minskar antalet personer per chef och gör alla strukturella åtgärder, men det som har hänt under pandemin, vilken vi nu, peppar peppar, hoppas inte ska återkomma, är något som man måste hantera framöver, post pandemin. De återverkningar som det kan få efteråt tror jag kommer att vara ganska långtgående. När läget lugnar sig och det finns tid för personalen att reflektera kommer man att behöva åtgärder som kan fånga upp oro och reaktioner från de anställda. Frågan är vilka planer som finns för detta och hur det ser ut i verksamheten. Det är bra att ni tillför mer resurser till hemtjänsten och kan bredda arbetet med reflektionstid, men hur ska reflektionerna gå till? Vem ska fånga upp delar av oron?

Pandemin har bland annat lett till en debatt som har skuldbelagt äldreomsorgens personal i medierna. Denna typ av debatter, där brukare till exempel pratar om personalen som att de ägnar sig åt mordförsök när de inte har på sig munskydd, som de inte har tillgång till, kan leda till en rättmätig ilska hos personalen, men för många människor leder det också till skuldkänslor.

Yttranden

Debatter där en personalgrupp svartmålas och skuldbeläggs finns det tidigare exempel på, såsom debatten om skolan i början av 2000-talet, då lärarna beskylldes för de dåliga Pisa-resultaten. Detta har bidragit till de problem som vi fortfarande dras med på skolområdet. Få personer söker till lärarutbildningen, och det är problem med personalförsörjningen.

Det finns en risk att denna yrkesgrupp nu fortsätter att känna sig skuldbelagd. Detta kräver vissa specifika åtgärder tillsammans med hantering av den stress och de känslor som har kommit upp under pandemin. Jag hoppas att du har ett spännande svar.

Anförande nr 6

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag är ganska säker på att Maria inte kommer att tycka att mitt svar är så spännande, bra eller innehållsrikt. Det brukar inte oppositionen tycka särskilt ofta.

Det som jag egentligen skulle ha inlett mitt första inlägg med för att få det mer kronologiskt riktigt är att det är helt sant som Maria Jansson säger att kritiken har varit svidande. Coronakommissionens kritik mot framför allt de statliga myndigheterna och mot regeringen har varit svidande. Vi i kommuner och regioner får för lite stöd från den statliga nivån. Detta har varit väldigt tydligt.

Jag menar att vi som kommun och arbetsgivare har gjort vad vi har kunnat i ett mycket ansträngt läge. Jag tycker att jag med gott samvete kan säga detta, inte minst när det gäller den stora diskussion som var tidigt under pandemin, nämligen om bristen på skyddsutrustning, där vi verkligen gjorde vad vi kunde och mycket mer än vad som egentligen kan förväntas av en kommun.

Jag håller inte riktigt med Maria om att den generella bilden är att personal inom omsorgen och äldreomsorgen skuldbeläggs och svartmålas. Det tycker inte jag är den generella bilden. Jag vet att det har funnits en del sådana anklagelser ibland när vi har diskuterat vaccination och att det finns en del skuldbeläggning gentemot personal som väljer att inte vaccinera sig. Den kritiken står jag fast vid. Jag är väldigt kritisk mot personal som med gott samvete går hem till äldres hem och inte är vaccinerade. Jag förstår faktiskt inte hur man kan göra det. Den kritiken tänker jag hålla fast vid, men det är inte att svartmåla och skuldbelägga personal generellt. Jag tycker nog inte heller att man gör det i medierna, utan de allra flesta har snarare sett personalen inom både vård och omsorg som hjältar som har stått i frontlinjen under pandemin.

När det gäller vad vi gör framöver var Maria inne på reflektionstid. Det är något som vi nu ställer krav på. Alla utförare inom hemtjänsten ska erbjuda sina anställda minst en timme i månaden. Det tror jag är viktigt. Exakt hur det kommer att se ut och läggas upp är inte upp till mig som politiker att bestämma, utan detta finns det koncept för och man får lösa det på arbetsplatserna.

Vi kommer att vässa kraven för utbildningsnivån betydligt. Jag tror att det är en viktig arbetsmiljöfråga att vi har välutbildade anställda. Det kommer att bli utbildningskrav som vi inte har varit i närheten av i något styre tidigare. Vad gäller resurserna har de ökat väldigt mycket i år. Den ökningen som vi gjorde 2021 var den största hittills, och 2022 trumfar vi den och gör ökningen ännu större. Och den stora satsningen inom

Yttranden

äldreomsorgen görs just på hemtjänsten i äldrebudgeten. Vi gör alltså mycket för att förbättra situationen.

Anförande nr 7

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande! Jag tycker faktiskt att du, Erik, ganska ofta säger intressanta saker. Jag tyckte att det var extra roligt att vi för en gångs skull landade i liknande slutsats när det gäller nyckeltalen. Jag vill dröja kvar lite där. Jag får be om ursäkt till Maria för att jag lägger mig i hennes debatt här.

Jag tror att det är en strukturell fråga när det gäller hur vi ser på arbete, i bakgrunden. I en avhandling som vi refererar till i vår motion om nyckeltal inom äldreomsorgen berättas att det i traditionellt manliga yrken handlar om i snitt 18 medarbetare per chef. Jag vet inte om pandemin på något vis belyste helheten inom äldreomsorgen och vi alla känner doften av morgonkaffet lite sent. Så kan det nog vara. Vi behöver tillsammans uppvärdera omsorgsyrkena. Detta pratar vi om i många andra sammanhang i äldreomsorgen, och jag ser fram emot att föra vidare diskussioner om det.

Anförande nr 8

M a r i a J a n s s o n (FI): Jag håller med dig, Erik Slottnér. Jag tycker också att det är mycket bra besked som vi får av dig i dag om åtgärder i hemtjänsten.

Jag måste dock säga något om hjältar som man har applåderat från balkongerna. Dessa applåder har framför allt riktats till dem som jobbar i sjukvården. När de som har jobbat i äldreomsorgen, särskilt inom hemtjänsten, läser tidningen tror jag att de läser lite annorlunda. Det är dessa personer, deras oro, deras känslor och deras psykosociala arbetsmiljö som det handlar om.

Problemet med virus är att de inte syns. När saker och ting inte syns och alla samtidigt är väldigt rädda för att få det som inte syns tenderar man att peka ut människor som man tror att man mer troligt kan bli smittad av. Det finns mycket forskning om detta, och inte sällan visar det sig att de man tror att man ska bli smittad av har en annan etnicitet, ser annorlunda ut, betar sig på ett annat sätt eller har dåligt med pengar – alltså människor som generellt sätt har ganska prekära arbetsförhållanden.

Det är samma sak med vaccindebatten. Man vet inte vem som har tagit vaccinet eller inte. Jag håller med dig, Erik. Jag tycker också att människor ska vaccinera sig, men brukare som inte vet vem som har tagit vaccinet kommer kanske att ställa frågor till personalen om de har vaccinerat sig. Detta kan, oavsett om personalen har tagit vaccinet eller inte, uppfattas som ganska kränkande när det upprepas gång på gång av alla brukare de går till.

När man i medierna uttalar sig om personal som inte har vaccinerat sig pekar man på hela personalgruppen, för det är där osäkerheten finns. Det betyder att det uppstår ett stigma. Nu låter detta väldigt high-flying och lite överdrivet kanske, men stigma behöver inte vara så avancerat. Det gör ofta att frågor inte tas upp, och det tycker jag att man har sett jättetydligt under coronapandemin. Jag lider själv av ganska svår astma, vilket gör att jag alltid hostar, varje dag, hela tiden. Det har ni säkert hört här

Yttranden

också. Det gör att folk flyttar på sig när jag kommer in i lokaler och att jag hela tiden måste förklara varför jag hostar, att jag är vaccinerad och att jag inte har covid. När det var som värst funderade jag på om jag skulle skriva det i pannan.

När det gäller dessa frågor räcker det inte att säga att det finns tid för att ta upp dem, utan det måste finnas ett strukturerat sätt att ställa frågor till personalen för att de ska kunna få utlopp för den typen av oro, känslor och tankar. Därför krävs det att förvaltningen begär av chefer att man har ett strukturerat arbete.

Anförande nr 9

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Nu är risken att vi som vanligt i en del debatter kommer ifrån ämnet. Risken är att jag gör det nu också, men det har kommit upp lite olika frågor.

När det gäller gruppstorlekarna, som Robert Mjörnberg tog upp, är det en fråga som vi har satt fokus på ganska länge nu. Nu har nyckeltal äntligen tagits fram. Det var inget som den förra majoriteten gjorde, utan det är den grönbå majoriteten som nu har tagit fram nyckeltal för gruppstorlekar. Jag håller med Robert om att det är ett problem att vi inom omsorgsyrkerna tenderar att ha betydligt större gruppstorlekar än vad vi har inom de tekniska förvaltningarna. Jag tycker att det är ett problem, och det är därför vi har tagit fram nyckeltal.

Detta – hur viktigt det är att vi håller ned antalet medarbetare per chef – är en fråga som jag varje gång jag får chansen lyfter upp med våra chefer ute i stadsdelarna och också med utförarna. Det är också det som jag lyfter upp som en av orsakerna till att vi har höjt hemtjänstpengen så mycket nu, två gånger under två år på raken: 4,5 procent förra året och 3,8 procent nästa år plus en kvalitetspeng som ökar på detta ytterligare just för att kunna finansiera exempelvis mindre grupper ute i våra verksamheter. Vi vill skapa ekonomiska förutsättningar för detta, annars blir det meningslöst prat.

Vad gäller vaccinationer kan man vara kritisk till att äldre frågar enskilda medarbetare om de är vaccinerade eller inte, men jag har stor förståelse för att de gör det. Väldigt många äldre är rädda för att bli smittade av corona och rädda för att möta personal som de befarar inte är vaccinerade. Jag har alltså stor förståelse för att frågan ställs. Det är mycket möjligt att en och annan kan känna sig utpekad av detta, men det bygger på en rädsla och en oro hos många äldre som jag känner mycket stor sympati för.

Jag har uppvaktat Kommunal en gång under pandemin och haft samtal med dem, men facket har inte uppvaktat mig som politiskt ansvarig i Stockholm om dessa frågor. Jag hade kanske hoppats att facket hade varit villigt att ha en lite tätare dialog med mig om dessa frågor. Det har inte kommit några kravlistor vad gäller den psykosociala arbetsmiljön under pandemin. Kanske är detta ett tecken på att facken faktiskt är ganska nöjda med det arbete som vi som arbetsgivare har gjort under detta mycket tuffa år.

Yttranden

§ 4 Interpellation av Maria Jansson (FI) till skolborgarrådet Isabel Smedberg-Palmqvist (L) om resursskolornas framtid

Anförande nr 10

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Jag ber att få hänvisa till det utskickade svaret.

Anförande nr 11

M a r i a J a n s s o n (FI): Tack, Isabel, för svaret! Bedömningspraktiker för tilläggsbeloppen för resursskolor som tar emot barn med neuropsykiatriska funktionshinder har ändrats. Detta har lett till att resursskolorna har fått mindre anslag.

Samtidigt har staden själv börjat utveckla sina resurser och CSI-grupper för att kunna ta emot fler barn med neuropsykiatriska funktionshinder och ge dem en bättre skolgång på deras egna villkor. Nya bedömningspraktiker, tomrum och problem med lagstiftningen som utreds på nationell nivå – här finns flera problem. Stadens ansvar för att dessa barn inte kommer i kläm trots problematiska regelverk kvarstår dock.

Feministiskt initiativ vurmar inte för friskolor och välkomnar utvecklingen av CSI-grupper i stadens egen regi, men de barn som går i resursskolan, i den situation som vi har nu, har hänvisats till resursskolor därför att det inte alltid har funnits verksamheter i kommunal regi som har fungerat. De föräldrar som har barn i resursskolorna måste ha en trygghet tillvaro i skarvarna mellan det nya och det gamla.

Under våren beslutade utbildningsnämnden om ett strukturbidrag för dessa skolor, vilket vi tycker var ett bra förslag och bra genomfört, men det finns kvardröjande problem. Struktur tillägget motsvarar inte bortfallet i tilläggsbeloppen, och detta gör både föräldrar och skolhuvudmän oroliga. Hur länge ska skolorna klara sig? Kommer barnen att kunna slutföra sin skolgång i dessa skolor?

Vi har också fått rapporter om att barn inte söker sig till dessa skolor just av det skälet att man är orolig för att man inte ska kunna göra färdigt skolutbildningen i den skolan. Detta leder till tomma platser, och i det system som vi lever med i dag betyder tomma platser mindre pengar och ökad oro och faktiskt också ökad risk för att skolorna läggs ned.

Om de barn som behöver resursskolor söker sig till CSI-grupper och verksamhet i staden som kanske inte riktigt finns färdigutvecklad ännu undrar man vilken skolgång som väntar dem. Det finns en enhet för mottagande, och det är bra. Men finns det plats för barnen i bra grupper om resursskolorna läggs ned? Hur ser möjligheterna ut för att garantera det stöd som barnen behöver i de kommunala skolorna? Och hur ska vi skapa trygghet för barn och föräldrar för att säkerställa att de barn som har börjat faktiskt kan göra färdigt sin skolgång i den skola de har valt?

Anförande nr 12

T i n a K r a t z (V): Fru ordförande! Tack, Maria, för bra frågor! Detta är ett ämne som vi alla har följt noga och arbetat för att försöka hitta en bra struktur kring.

Yttranden

Vänsterpartiet har följt turerna kring resursskolornas finansiering, som pågått en längre tid nu, och även hur situationen för elever med särskilda och omfattande behov av särskilt stöd är på de kommunala skolorna. Där ser vi också problematik. Det är positivt att majoriteten och förvaltningen strävar efter att få detta rätt och att man fortsätter arbetet för att skapa fler regionala och centrala särskilda undervisningsgrupper på olika sätt, men enligt de rapporter som vi har fått från föräldrar och skolor är det fortfarande problematiskt och svårt för skolorna att klara av detta fullt ut.

Det har visat sig vara svårt att hitta en bra och hållbar lösning, och det har behövts justeras flera gånger under resans gång. Det är mycket svårt att navigera i detta. Det beror delvis på en bristfällig och otydlig lagstiftning, vilket är ett resultat av de många ogenomtänkta och snabbt införda reformer som skedde bland annat under Jan Björklunds tid som skolminister, och delvis också på den snålt tilltagna skolbudgeten, som sett över mandatperioden inte har kompensert för pris- och lönehöjningar med mera som lett till nedskärningar i verksamheterna och kanske också bidragit till att bedömningen av verksamhetsstöd och tilläggsbelopp har blivit allt snålare.

Det är en elevgrupp och en grupp föräldrar som jag är helt övertygad om att vi alla värnar om. Vi vet hur hårt de kämpar för att få till en fungerande skolgång för barnen. Det vore bra om de kunde få fokusera på det. Det är nog kämpigt som det är, och de borde slippa strida för att skolorna ska få de resurser som krävs.

Vi har oroats över den ökande andelen avslag för både tilläggsbelopp och verksamhetsstöd. Vi känner till kommunala skolor som inte lägger ned den tid som krävs för att söka verksamhetsstöden därför att de ändå inte förväntar sig att få dem. Det är också svårt med tilläggsbeloppen. Nu har man infört ett nytt system, så nu är frågan: Hur blir utfallet nu? Hur kommer det att slå med de nya tankarna och idéerna kring hur detta ska fungera? Kommer det att bli en möjlighet för dessa skolor att verkligen kunna få det stöd och de belopp som de behöver?

Strukturbidraget är jättebra. Att man höjde det tror jag var nödvändigt. Jag hoppas att det är en rimlig nivå, men vi skulle gärna vilja få en rapport om hur fördelningen av godkända och avslagna ansökningar har blivit nu med det nya systemet och också om hur man tänker kring kompetensbehovet. Det finns en brist på lärare i just de yrkesgrupper som behövs för att dessa skolor ska fungera.

Anförande nr 13

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande och fullmäktige! Tack, Maria, för att vi fortsätter diskussionen och resonemangen om våra resursskolor! Jag vet knappt var jag ska börja, för ni pepprar mig med så många frågor. Men jag börjar lite, och så får vi reda ut efterhand.

Det som rör särskilt stöd är en jättesatsning som vi gjort och gör i Stockholm. Vi satsar på att se till att det finns tillgång till särskilt stöd och små undervisningsgrupper på ett sätt som vi aldrig har gjort tidigare. Ni som inte följer skolpolitiken jättenära ska veta att vi arbetar med en utbyggnad av det särskilda stödet i Stockholms skolor som ni faktiskt ska vara stolta över. Vi gör det i egen regi. I år startar vi väldigt många grupper, över 100 stycken. Tyvärr har jag inte siffrorna, Tina, men vi kan återkomma till dem.

Yttranden

Vi sitter ju i utbildningsnämnden tillsammans. Arbetet pågår alltså för fullt, men det är klart att behovet är stort.

Jag är ordförande i utbildningsnämnden, och jag har tidigt under mitt förtroendeuppdrag haft anledning att prata om resursskolorna och om de myndighetsbeslut som det handlar om när det gäller tilläggsbeloppen. Det är detta vi måste skilja mellan. Det är en ganska komplex fråga som rör frågor om myndighetsutövning i form av de belopp som man söker – tilläggsbelopp och verksamhetsbidrag – men också det strukturbidrag som finns för att över huvud taget möjliggöra dessa skolor.

Resursskolorna är unika på det sättet att de bara tar emot elever som är i behov av särskilt stöd. Det är små skolenheter med i genomsnitt 30–40 elever, och deras utmaning är att klara av att både ha undervisning i alla ämnen och ha skolmatsal, elevhälsa och allt som skollagen kräver för att man ska få bedriva skola. Därför blir denna verksamhet oerhört kostsam och svår att driva.

Vi vänder på varje sten för att på något vis säkerställa att skolorna ska finnas kvar i någon form. Vi har tagit beslut i utbildningsnämnden om att höja strukturbidraget, och nu håller vi på och jobbar med att titta på tilläggsbeloppet och verksamhetsbidraget, som är de bidrag som man kan söka. Det är ren och skär myndighetsutövning som vi som politiker inte kan gå in och tycka något om, utan det är som sagt myndighetsutövning.

Min avsikt är, som både Tina och Maria vet, att vi ska hitta en lösning på detta, men det är svårt att orientera sig här, inte minst för att det är lagstiftning som inte alls är anpassad för denna typ av verksamhet. Vi har från utbildningsnämnden gjort en hemställan till regeringen, men de har fortfarande inte gett oss något svar på den. Jag får återkomma.

Anförande nr 14

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Jag vill betona något för skolborgarrådet som man bör titta närmare på. Den stora problematiken när det kommer till frågan om resursskolorna är att det har blivit ett stort inflöde av elever på våra resursskolor och att många föräldrar till exempel har tyckt att det är bättre för deras barn att gå i en klass med ett mindre antal elever och fler lärare. Det är kanske elever som är skoltrötta och så vidare. Men det är inte detta som är det egentliga syftet med resursskolorna, utan pengarna ska gå till de barn som verkligen är i behov av extra hjälp.

Jag tycker att skolborgarrådet måste bli tydligare här så att man ser till att dessa barn går i den ordinarie kommunala skolan så att de inte tar resurser från de barn som verkligen är i behov av hjälp. Resursskolorna är inte till för barn som till exempel är skoltrötta eller för föräldrar som tycker att det passar dem mycket bättre att deras barn går i en skola med kanske tolv elever och tre fyra lärare. Då får man helt enkelt placera sitt barn i den ordinarie kommunala skolan.

Yttranden

Anförande nr 15

M a r i a J a n s s o n (FI): Först måste jag bara svara Martin Westmont. När det gäller dessa skolor handlar det inte om barn som inte tycker att det är kul att gå i skolan, utan det handlar om barn med funktionshinder. Dessutom handlar det om barn som på grund av sina funktionshinder inte klarar av att gå i den vanliga skolan. Det handlar inte om att man vill gå i en lite mindre enhet.

Det är en jättekomplicerad fråga, och de nationella reglerna är långt ifrån bra i det här fallet. Men faktum kvarstår att staden är ansvarig för att lösa detta oavsett de knepiga omständigheter som vi ska lösa det under.

Jag vill säga att denna fråga egentligen är mycket större än bara hur man ska se till att resursskolorna finns kvar. Orsakerna ska till att denna situation har uppstått ska vi inte gå in på, men generellt kan man säga att barn med neuropsykiatriska funktionshinder oftast – det tar sig väldigt individuella uttryck – har problem när det blir stora och bullriga miljöer och många intryck. De behöver ha små lokaler, och det är dyrt.

Man kan säga att det kostar mycket – det gör det – men det skulle kosta mer att inte ha denna typ av skolor. Det kostar för elever och föräldrar. Elever som inte klarar av att gå i sin skola kanske inte kan få jobb. Föräldrar som måste oroa sig kanske inte kan gå till jobbet eller sjukskriver sig därför att de måste ta hand om sina barn. Det kostar också för staden. Hemmasittare och alla de typer av problem som vi efter utbildningsnämnden får hantera i arbetsmarknadsnämnden är frågor som börjar här.

Jag tycker att Isabel har gjort ett jättebra jobb med att höja strukturbidragen. Jag är övertygad om att ni kommer att följa upp dessa frågor och se till att det blir en lösning, men det kvarstår att föräldrarna är oroliga. Jag tror att de behöver få ordentliga besked ganska snart, trots komplexiteten.

Jag skulle också vilja säga att det finns andra saker här som gör problematiken ännu mer akut. Det är till exempel att den sittande majoriteten har slimmade skollokaler och att man när man bygger förskolor nu bygger allt större enheter. Det är saker som gör att dessa barn redan tidigt får problem i sin utbildning. Redan från förskolan märks detta. Stora enheter, med det som i dag kallas flexibla grupper, sparar naturligtvis pengar men drabbar verkligen de barn som inte klarar av det. En skolpolitik och en utbildningspolitik som tar hänsyn till detta är något som vi måste eftersträva.

Anförande nr 16

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande, fullmäktige! Jag tror att jag avstår från att kommentera Martins tidigare inlägg eftersom det inte alls handlar om denna fråga. Det här handlar om barn som inte på något sätt klarar av att gå i stora grupper, och därför har dessa små enheter skapats.

Tidigt när jag arbetade med denna svåra fråga hade jag en dialog med både föräldrar och skolor, och jag fortsätter att ha det. Jag har hela tiden samtal. Jag har promenadmöten med en av föräldrarna för att höra deras perspektiv men även skolans, och jag var ute på en av skolorna i förra veckan. Jag är mån om att ha en dialog. Man måste lära sig dessa frågor, och jag tror faktiskt att jag har gjort det även om det finns mycket kvar att lära.

Yttranden

Det som är så hjärtskärande är naturligtvis de barn som det handlar om. Många frågor som jag hanterar, till exempel skolplattformen, är jobbiga att hantera, men det är ingenting jämfört med det som handlar om dessa barn. Ett av skälen till att vi alla är politiskt aktiva är att vi värnar om barnen. Det är klart att jag tycker att det här är jättesvårt, och jag försöker vända på varenda sten för att hitta en lösning.

Vi jobbar på, som sagt. Vi har lyft fram strukturbidraget för att man ska kunna fortsätta med de små undervisningsgrupperna. Parallellt har Stockholms stad varit väldigt beroende av de fristående skolorna. Det tycker jag är olyckligt. Stockholm ska ha ett eget utbud, och därför har vi i utbildningsnämnden tillsammans i många beslut sett till att vi har en utbyggnad av det särskilda stödet, alltså resursskolor fast i egen regi. Det tycker jag är rimligt.

Det är ingen konkurrenssituation, och det upplever resursskolorna heller inte att det är. Det finns tillräckligt många barn, tyvärr, för att täcka både de fristående och våra egna enheter. Jag tycker att detta är en bra utveckling, och jag vill att den ska fortsätta. Jag är en vän av friskolor och tycker att det ska finnas både kommunala skolor och friskolor och även resursskolor. Utmaningen är hur man ska finansiera dem. De är egentligen för små för att överleva av egen kraft eftersom de inte kan omdirigera sina egna resurser utan är helt beroende av tilläggsbeloppen.

Jag följer denna fråga jättenoga och tittar på den. Jag pratade med förvaltningen så sent som i dag då jag hade ett möte om detta och diskuterade hur det ser ut och utvecklas. Vi är inte framme vid något ännu, men jag håller med om att det är angeläget. Det är säkert många föräldrar som lyssnar på denna debatt nu och som är jätteoroliga. Jag känner de här barnen, och jag vet vilka utmaningar föräldrarna har och hur inte bara barnet och den närmaste familjen drabbas utan hela släkten och inte minst skolan. Det blir jättesvårt för de elever som går i de klasser som har elever som egentligen skulle behöva vara i en egen liten grupp men som tvingas vara kvar i de stora klasserna. De fixar inte det – jag ser det. Jag har inte riktigt alla verktyg som man behöver ha i verktygslådan, men jag jobbar på att skaffa dem.

Anförande nr 17

Borgarrådet K a s i r g a (S): Fru ordförande! Detta är ett viktigt ämne, och jag vill också tacka för interpellationen om dessa frågor.

Vi i Socialdemokraterna har följt denna fråga väldigt noga, och vi uppskattar verkligen Isabels ansträngningar. Jag har också träffat föräldrarna och även pedagogerna som driver dessa skolor, vilka behövs som komplement i dag därför att vi inte har några kommunala resursskolor.

Det gläder mig att skolborgarrådet vurmar för att kommunala resursskolor ska komma på plats, men här behöver göras mycket mer. Majoriteten måste helt enkelt ligga på utbildningsförvaltningen och andra aktörer för att skynda på processen, för det är en akut situation. Dessa barn har, som alla andra barn, rätt att få jämlika förutsättningar i sin skolgång.

Vi i Socialdemokraterna har ställt oss bakom hemställan till regeringen. Vi har också ställt oss bakom höjningen av struktur tillägget. Det är viktigt att vi gör allt vi kan och

Yttranden

att vi använder de verktyg som finns i den kommunala verktygslådan. Jag tror fortfarande, trots lagen och svårigheterna kring den, att man kan göra något så att det blir lättare för dessa barn och för skolorna, så att de kan bedriva utbildningsverksamhet.

Det är viktigt att alla barn i Stockholm får en bra och jämlik skolgång, oavsett funktionsvariation eller ekonomisk eller social bakgrund. Här är vi beredda att sträcka ut en hand och hitta en lösning tillsammans, Isabel. Vi är beredda.

Anförande nr 18

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande, fullmäktige! Du, Kadir Kasirga, företräder en regering som inte ger de verktyg som jag efterfrågar. Vi har gjort en hemställan till Socialdemokraterna och bett om hjälp i denna fråga. Jag har lyft upp den gång på gång och bett att få lagstiftning som gör att vi kan betala tilläggsbelopp till dessa barn på det sätt som behövs, men det går inte. Jag kan inte som skolborgarråd gå in på myndighetsutövning och säga ”Betala ut mer, ni har ju pengarna!”, för lagstiftaren säger nej. Jag får inte det. Detta har prövats – vi har 50–60 förvaltningsrättsdomar som säger att vi inte kan göra på annat sätt.

De som sitter på förvaltningen och försöker göra dessa bedömningar gör ett jättetufft arbete utifrån en lagstiftning som inte på något sätt är anpassad till verkligheten. Det är den stora utmaningen. Om du vill sträcka ut en hand, sträck då ut den ännu längre, till Magdalena Andersson, och säg att man måste se till att vi får lagstiftning på detta område. Vi kan inte göra någonting, utan vi måste hitta på en massa andra lösningar för att försöka lösa denna fråga. Detta stör mig, då man faktiskt bara skulle kunna göra om lagstiftningen och vi på så sätt skulle kunna ge barn det stöd som de behöver.

Med detta sagt är det intressant att alla förslagen om de här friskolorna kommer från både Socialdemokraterna och den vänstra sidan över huvud taget. Det handlar om friskolor som gör vinster, men ni har ju tagit ett beslut i helgen om att vi ska ha vinstförbud i våra friskolor. Det skulle göra att alla dessa friskolor skulle blåsa bort på ett enda ögonblick, för man kan inte driva skolor om man inte gör vinst så att man kan få återväxt i sin verksamhet. Det finns inga aktiebolag som kan funka så. Du säger emot dig själv när det gäller både lagstiftningen och driftsformen. Jag förstår ingenting. Kom upp och berätta för mig, Kadir Kasirga!

Anförande nr 19

Borgarrådet K a s i r g a (S): Fru ordförande! Detta är väldigt intressant nu när vi sträcker ut en hand.

Jag tror att det var samma lagstiftning även när ni var i opposition och det dåvarande oppositionsborgarrådet Lotta Edholm var mycket högljudd i denna fråga. Vi försökte lösa den ändå genom att ta initiativ för att vi ska ha kommunala resursskolor.

Det är ingen hemlighet att vi har en dysfunktionell skolmarknad i dag. Situationen för många fristående resursskolor och en hel del elever och deras vårdnadshavare är inte tillfredsställande. Så är det, inte minst i Stockholm, där vi har diskussionen om tilläggsbeloppen.

Yttranden

Det är ingen hemlighet, med tanke på att vi precis har tagit ett beslut på kongressen, att vi inte vill ha vinstdrivande aktieföretag som tar de pengar som är avsedda för eleverna, särskilt dessa elever, och att pengarna försvinner till Caymanöarna eller går till aktieägarna. Vi vet genom till exempel granskningar att det bland dessa resursskolor finns dysfunktionalitet och skolor som inte sköter sig, men vi ska inte dra alla över en kam.

Just nu är det en akut situation, och vi har ställt oss bakom att man har höjt strukturbeloppet. Vi har ställt oss bakom hemställan till regeringen. Det är Socialdemokraterna som är i regering i dag, men vi har ändå ställt oss bakom hemställan. Vi är med dig, Isabel, och vi har fortfarande en utsträckt hand. Men då ska man vara rättvis i sin kritik, oavsett om man är i opposition eller i majoritet.

Anförande nr 20

T i n a K r a t z (V): Fru ordförande! Jag kunde inte låta bli att svara på detta. Vänsterpartiet är absolut emot vinstdrivande skolor, men vi är inte emot fristående skolor. Det finns alla möjligheter och många chanser att vara en fristående skola. Det gör det i de flesta länder. Det är Sverige som har det världsunika systemet att man kan ta ut vinster på det sätt som sker här. De flesta som driver skolor gör det därför att de vill driva skolor och vill ha en ekonomi som gör att det kan gå runt. Man kan faktiskt driva skolor utan att stoppa miljoner i fickorna och skicka i väg pengarna till andra ställen.

Det är framför allt de resursskolor som gör det bästa jobbet som vi vill värna. Det är skolor som Västbergaskolan. Det är skolor som bidrar till att öka mångfalden i Stockholm och öka kvaliteten, inte fristående stora skolkoncerner. Det är vi emot. Man kan vara både och samtidigt – det går bra.

Jag ser verkligen fram emot att vi ska fortsätta att jobba för de elever som jag möter i skolan varje dag och som du möter när du åker runt. Helt rätt, Isabel! Det är barn som har behov av vara i mindre grupp för att över huvud taget klara av sin skolgång. Då klarar de av den, och då kommer de att gå ut och får en framtid. Det är detta som vi ska jobba för. Jag ser fram emot att vi ska göra det tillsammans. Det har vi gjort hittills, så det ska vi nog klara.

Anförande nr 21

M a r i a J a n s s o n (FI): Fru ordförande! Vi kan stå här och debattera det här jättelänge – vi tycker olika. Jag tycker att det är bra att vi debatterar, men det hade varit roligare om vi hade pratat mer om dessa barn och deras villkor i stället för att börja bråka om de olika skolformerna.

Jag tror också att det hade varit bra om Isabel hade kunnat erkänna att det faktiskt har skett en förändring i praxis, för det har det i bedömningen av tilläggsbeloppen. Just detta att man säger att det inte har hänt något gör att människor blir oroliga när de ser att det händer något samtidigt som politikerna säger att det inte händer något. Det har skett en förändring i praxis. Kommuner gör fortfarande olika. Detta utreds på nationell nivå. Det kom en SOU för bara något år sedan som visar att kommuner gör väldigt olika.

Yttranden

Jag tycker att du ändå har tagit ett bra initiativ, Isabel, för att höja strukturbidraget. Jag håller med dig om att det är den vägen man måste gå snarare än att man ska sitta och söka för varje enskild elev, men man måste se till att de barn som går där nu får göra färdigt sin skolgång och att folk kan få lugn och ro. Så tänker jag.

När det gäller frågan om vinster i skolan tror jag att vi är på väg att få se en vändning, och den kommer att gå åt vårt håll. Till och med den forna moderatpolitikern Anne-Marie Pålsson jobbar nu med en utredning om hur man ska minska oacceptabla vinstuttag i friskolor. Jag hoppas att vi får se mindre vinster i välfärden, fler bra skolor, bättre villkor för barnen i resursskolorna och besked som kan ge lugn och ro åt både elever och föräldrar.

Yttranden

§ 7 Frågestund

Fråga nr 1. Trygghet i det offentliga rummet

Anförande nr 22

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Fru ordförande och borgarrådet! Den senaste tiden har det skjutits varje vecka i vår stad Stockholm. Stockholm sticker ut i landet. Men otryggheten bland stockholmarna handlar inte bara om skjutningar utan också om tryggheten i det fysiska rummet. När vi är ute och träffar folk pratar många om att de inte vågar vara ute på gator och torg för att belysningen inte alltid fungerar. Alltför många känner oro för att gå hem på kvällarna. Jag var förra veckan ute och träffade medborgare i Tensta, som berättade om hur de upplever att bland annat Tenstagången känns väldigt otrygg.

Det finns väldigt många goda krafter i vår stad, som gör sitt bästa för att öka tryggheten i det offentliga rummet – alla nattvandrande föräldrar i Järva som är ute på kvällar och nätter för att bidra till tryggheten. Men det känns som att staden är lite frånvarande i detta arbete. Med anledning av de boendes oro vill jag veta vad borgarrådet avser att göra för att öka tryggheten, bland annat genom att förbättra belysningen på gator och gångar mellan områdena ute i Järva.

Anförande nr 23

Borgarrådet H e l l d é n (MP): När det gäller tryggheten är framför allt belysning en av de viktigare saker som trafikkontoret håller på med. Vi har lite senare i dag ett ärende i fullmäktige där vi lägger investeringspengar, 300 miljoner kronor, på belysning därför att vi vet att det är viktigt att den är bra och funktionell och inte går sönder. Om man går på promenad i ett skogsområde eller om man går i Tenstagången, för den delen, eller någon annanstans och vissa lampor gått sönder vet vi att det är otryggt. Vi vet att de flesta känner sig otrygga då, men framför allt kvinnor. Detta är alltså en stor del av det arbete som trafikkontoret håller på med.

Ute i Järva har vi haft ett antal projekt där vi har förbättrat gångtunnlar, till exempel genom belysningsåtgärder. Vi har även vidtagit åtgärder som att klippa bort buskar och annat där man känner att det finns en otrygghet – när man inte riktigt vet vad som finns runt hörnet skapar det en ännu större otrygghet. Detta är alltså en viktig del av det som trafikkontoret håller på med.

Anförande nr 24

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Det är bra att vi fattar beslut i dag, men det räcker inte riktigt. Det föreningarna flaggar om händer just i dag. De menar att föräldrar inte vågar låta sina barn gå på fritidsaktiviteter och träningar på kvällarna därför att det inte är upplyst. De är rädda för att barnen ska behöva bevittna våldsdåd därför att det pågår saker i de skumma områden där det inte finns någon belysning.

Men också föräldrarna upplever att den offentliga miljön är otrygg, och en del av detta handlar om belysning. Man upplever att tryggheten i och kring flera av stadens hallar inte är tillräckligt bra. Barnen som tränar på Hjulsta bollplan och bor i Tensta berättar

Yttranden

att de är rädda för att gå hem från träningen därför att belysningen inte är tillräcklig. Gången mellan fotbollsplanen och Erikslundsparken är otrygg och dåligt belyst. Områdena kring Elinsborgs fotbollsplan upplevs också som otrygga.

Vad är då ditt besked, utöver att vi ska fatta ett beslut i dag? Vad kommer ni att göra i dag, nu, för att de barn och ungdomar och deras föräldrar som bor i och runt Järva ska känna sig trygga?

Anförande nr 25

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Under min tid som borgarråd har jag varit där ute flera gånger och invigt ett stort antal platser där vi har gjort stora upprustningar. Det handlar oftast om att vi gör platserna tryggare, byter belysning och ser till, framför allt med en ny typ av punktbelysning, att de otrygga platserna försvinner. Det rör sig både om att fysiskt bygga om och om att se till att det inte finns några skumma sidoplatser.

Vi håller på med stora förändringar i Rinkeby, i områdena bakom centrumet och stråken där. I Tensta håller vi på med nya projekt nu; det är två stycken på gång. Det ena har det inte fattats beslut om, men det andra är på gång. Vi håller på med alla dessa områden. Nere åt Spångahållet till handlar det om stora projekt där vi bygger om gång- och cykelbanor.

Anförande nr 26

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Du svarar med att berätta om projekt som är pågående eller kanske kommer att bli av. Jag förstår att du inte kan ge svar om varenda enskild gata eller plats och om när det är tänkt att det ska kännas tryggt för medborgarna. Men jag tror att detta är en otroligt viktig fråga, och det vittnar föräldrar, barn och ungdomar som är verksamma i Järva om. Man upplever att det är alldeles för otryggt, att staden är frånvarande och att belysningen är en del av de trygghetsåtgärder som behöver komma till för att människor ska känna sig trygga och kunna röra sig obehindrat.

Jag kan förstå att du inte kan svara för varenda detalj. Men du måste ta till dig den oro som de boende och medborgarna i Järva nu känner. Min sista och slutgiltiga fråga är: När kan de räkna med att belysningen har förbättrats på gator och torg i Järva?

Anförande nr 27

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Den frågan kan jag inte svara på. I hela Järvaområdet finn det, precis som i hela staden, en enorm massa gator, torg och annat, där det successivt sker saker och ting. Det är inte så att man tar hela området och gör allt på en gång. Det fungerar inte rent tekniskt att få entreprenörer och annat att göra det. Men vi har projekt; jag har nämnt ett par av dem. Vi invigde också nyligen – jag tror att det var Jonas som gjorde det – i Husby satsningar där man tar sig ut till Järvafältet: belysning, bänkar och trygghetsåtgärder. Det görs överallt i dessa områden, hela tiden. De två stadsdelarna gör också detta hela tiden.

Vi har hela tiden både reinvesterings- och nyinvesteringsmedel. Vi har Tyck Till-appen, där alla medborgare kan anmäla otrygga platser. Det är faktiskt den åtgärd som

Yttranden

har bäst effekt. Man anmäler, och sedan fixar trafikkontoret där det är otryggt. Detta pågår hela tiden.

Fråga nr 2. Framstegsskolan

Anförande nr 28

M a r i a L j u s l i n (V): Fru ordförande! Jag vill säga till skolborgarrådet att jag vet att vi står enade i denna fråga. Självklart ska en aktör som blivit påkommen med allvarlig ekonomisk misskötsamhet inte längre få bli betrodd att driva skola. Jag vet att vi är lika upprörda över att Framstegsskolan nu etableras i Rågsved, trots att fyra av fem styrelseledamöter anses olämpliga att bedriva skolverksamhet. Två har till och med åtalats för ekobrott.

Som skolborgarråd har du ett stort ansvar för alla barn i kommunen. Det innebär också att säkerställa alla barns rätt till likvärdig utbildning. Det är ett tungt och svårt ansvar i och med att insynen är liten, liksom rådigheten över de friskolor vi har. Staten beviljar tillstånd för friskolor som i sin tur finansieras av kommunerna, som inte har möjlighet att ställa krav på verksamheten. Detta är en mycket märklig ordning, som innebär svårigheter.

Jag vill fråga dig, skolborgarrådet, hur du avser att agera för att säkerställa att olämpliga aktörer inte får starta skolor i Stockholm. Är du beredd att se över kommunernas vetorätt?

Anförande nr 29

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Tack, Maria Ljuslin, för frågan! Jag ägnade hela förra veckan åt att rasa kring denna fråga, inte minst frågan om hur en skola kan vara olämplig i Göteborg men lämplig i Stockholm. Jag har varit väldigt kritisk mot Skolinspektionen, som inspekterar våra skolor och friskolor i Stockholm. Jag är ordförande i utbildningsnämnden, och utbildningsförvaltningen jobbar med granskning av fristående förskolor, och av våra egna förskolor, såklart.

Det är en märklig ordning; det kan jag tillstå. Det är återigen, som vi diskuterade alldeles nyss, en lagstiftningsfråga som jag inte riktigt kan styra över. Däremot kan jag lyfta upp frågan på agendan, vilket jag försöker göra i detta sammanhang. Jag är väldigt bekymrad över att man kan driva denna typ av skolor i Stockholm i dag, utan att det blir snabbare reaktioner från Skolinspektionen. Detta har jag påtalat, och jag vet att Skolinspektionen nu har påbörjat inspektioner på de aktuella skolorna.

Anförande nr 30

M a r i a L j u s l i n (V): Samtliga partier anser ju att denna etablering är bedrövlig. Men ingen kan göra något åt det, utan vi måste bara handfallna se på när denna före detta moderata riksdagsledamot tillsammans med övriga delägare startar Framstegsskolan i Rågsved. Skolinspektionen varnar, som du säkert också vet, för att det kan ta upp till sex månader att utreda frågan, innan ett beslut kan tas. Samtidigt har

Yttranden

skolan tillgång till skolpeng, som går till aktörer utredda för ekobrott. Eleverna räknas som svinn.

Jag förstår att du känner att du inte är ansvarig för denna fråga. Men det du och ditt parti gör är att ni skyller på Skolinspektionen samtidigt som ni försvarar ett system som möjliggör detta. Tidigare i dag var du till exempel extremt tydlig med att skolor måste få ha återväxt för att kunna bedriva verksamhet. Jag undrar därför vad i detta led du som skolborgarråd skulle vilja förändra. Jag vet ju att ditt parti tillsammans med Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna exempelvis röstade emot en ny lag om ägarprövning. Jag skulle alltså gärna vilja höra skolborgarrådets förslag till lösning. Hur ska det förhindras att etablering av oseriösa aktörer kan ske inom ramen för fri etableringsrätt?

Anförande nr 31

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Jag börjar med att berätta vad jag kan göra. Vi kan dra in tillstånd för fristående förskolor. Intill Al-Azharskolan i Vällingby finns två förskolor som har samma ägare, och vi i utbildningsnämnden har dragit in tillståndet för dem, med anledning av de ekonomiska svårigheter de har haft. Jag tycker att det är jättemärkligt att Skolinspektionen då inte snabbt tittar på skolan, eftersom vi bedömer att de fristående förskolor som ligger intill inte ska utöva barnomsorg i Stockholms regi. Detta har jag pekat på och markerat för Skolinspektionen.

När det gäller hela friskolefrågan är jag ju vän av friskolor, men jag är också vän av ordning och reda. Jag vill gärna se över friskolereformen, som är 28 år gammal och behöver moderniseras och bli 2021 års lagstiftning.

Anförande nr 32

M a r i a L j u s l i n (V): Vilken tur att vi i Vänsterpartiet också är väldigt måna om ordning och reda i skolpolitiken! Vi är tydliga med att skolor inte ska drivas som aktiebolag, av den enkla anledningen att pengar ska vara ett medel i skolan, inte ett mål. Det vi ser nu är att vi har väljarna med oss. Man vill inte att pengar ska hamna i Somalia, i Luxemburg, på Caymanöarna eller till och med hos anonyma ägare som vi inte vet något om för att de inte går att hitta. De ska stanna i skolan.

Precis som i Göteborg kommer nu eleverna på Framstegsskolan i Rågsved att etablera kontakt med kompisar, få en relation till skolan och etablera förtroende för lärare för att sedan få mattan undanryckt under fötterna när Skolinspektionen äntligen landar i ett beslut. Detta sker även i Göteborg – eleverna drabbas. De är förtvivlade över att de förlorar sin skola, som de tycker väldigt mycket om. Så här kan vi inte ha det. Jag är glad att höra att du är beredd att se över det nuvarande systemet.

Anförande nr 33

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Tack för en viktig diskussion! Min absoluta drivkraft är att alla skolor i Stockholm, och i Sverige för den delen, ska vara bra skolor, oavsett om de drivs i kommunal regi eller som friskolor av stiftelser eller aktiebolag. Om vi säkerställer att kvaliteten är bra på dessa skolor tycker jag att

Yttranden

det är bra. Om vi har bra insyn i skolorna tycker jag också att det är bra. Om vi har bra lärare i friskolor och kommunala skolor är det jättebra. Har vi bra undervisning och barnen får behörighet till gymnasiet och de som går på gymnasiet får examensbevis för att komma ut i arbetslivet är det också bra. Men det är klart att vi ska ha tillsyn och en bra insyn i skolorna.

Det finns ingen på hela den borgerliga sidan som tycker att det är bra att det går ut stora övertvinster. Men alla vi som någon gång i vårt liv har drivit bolag vet att det krävs lite vinst för att man över huvud taget ska kunna driva ett aktiebolag.

Fråga nr 3. Betygsinflation i stadens skolor

Anförande nr 34

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Låt oss tala lite om betygsinflation – när betygen blir högre än elevens kunskapsnivå motiverar. Jag skulle vilja fråga skolborgarrådet om du anser att vi har ett problem med betygsinflation i vissa av stadens skolor.

Anförande nr 35

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Tack för frågan, Martin! Det finns faktiskt inga indikationer på betygsinflation i Stockholm. Om man jämför med andra kommuner i Sverige sticker inte Stockholm ut på något sätt, utan det är samma utmaningar i hela landet.

Jag tycker att frågan om betygsinflation med anledning av den pandemi som vi har genomlevt har blivit ganska konstig. Vi ska komma ihåg att grundskolorna hölls öppna under hela pandemin. Det var ingen distansundervisning, annat än när man drabbades av stora kluster av covid och var tvungen att stänga tillfälligt. Vi hade våra grundskolor öppna under hela pandemin, vilket gjorde att eleverna fick den undervisning de skulle ha. Det finns inga konstigheter i detta.

Gymnasiet, däremot, hade vi på distans, och där har det varit en diskussion kring om det satts överbetyg för vissa elever. Men det finns inget som talar för det. Jag tycker att det är att ge ett underbetyg till vår fantastiska lärarkår att tro att de håller på och fifflar och sätter betyg på en högre nivå än våra elever förtjänar.

Förra mandatperioden när vi var i majoritet införde vi Stockholmsprovet i matematik. Det är ett prov som eleverna får göra i årskurs 1 på gymnasiet för att kolla var de ligger i matten i förhållande till betyget i nian. Det är ett jättebra sätt att indikera var eleverna är och om de behöver mer insatser eller större utmaningar. Detta tycker jag är ett utmärkt sätt att visa på kunskapskraven – inte för att sätta dit eleverna utan för att se vilka insatser vi behöver göra för att en viss elev ska klara matten på gymnasiet.

Jag tycker alltså att debatten är konstig, och jag tycker inte att den är rättvis. Jag hoppas att vi i stället kan fokusera på de elever som har kämpat på genom pandemin och uppmuntra dem att klara sina gymnasiestudier.

Yttranden

Anförande nr 36

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Jag tycker absolut inte att debatten är konstig. Vi har fått indikationer på att det kan finnas ett problem och att vissa skolor ger för höga betyg.

Det finns två aspekter på detta med betygsinflation. Det handlar bland annat om att eleven tror att man klarar av en viss utbildning, men när man sedan kommer in på utbildningen märker man att man inte har en tillräckligt hög kunskapsnivå, vilket inte är snällt mot eleven i fråga. Den andra aspekten är att denna elev tar en plats från den elev som har tillräckliga kunskaper men har fått betyg motsvarande den kunskapsnivå man ligger på.

Vad gör ni för uppföljningar för att kontrollera att Stockholms stads skolor inte ger för höga betyg i förhållande till kunskapsnivån?

Anförande nr 37

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Betyg varje termin, nationella prov ständigt och jämt, betyg på alla prov – är det någonstans i vårt samhälle där det checkas av var man befinner sig kunskapsmässigt är det i skolan. Där får man betyg och blir bedömd hela tiden, ibland kanske för mycket så att eleverna inte mår bra av det. Men så ser det ut i svensk skola.

Du undrar vad vi gör mer än detta. I årets budget, som du säkert har läst noga, handlar det också om att vi ska utreda möjligheterna att, utöver det matteprov som jag talade om tidigare, införa Stockholmsprovet även i svenska, eftersom vi vet hur viktiga svenskkunskaperna är. Utredningsuppdraget är att vi ska införa det i svenska också och på så sätt säkerställa på vilken kunskapsnivå man är, för att kunna göra rätt insatser och för att tro på eleven.

Anförande nr 38

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Tack, Isabel Smedberg-Palmqvist, för svaret! Jag håller absolut med dig om att en förklaring till att man ser att vissa elever får bra betyg självklart är att de har duktiga lärare. Det är jättepositivt. Men du måste också hålla med om att det finns en annan vinkel på detta, nämligen att skolor som har ett väldigt högt betygssnitt också får fler ansökningar; det är fler elever som vill gå på de skolorna. Det resulterar i att skolan helt enkelt får in mer pengar.

Du säger att betygsinflation inte är ett problem i Stockholm. Men om ni skulle få indikationer om att det finns sådana problem på en skola, vad vidtar du och berörda parter då för åtgärder?

Anförande nr 39

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Jag är så nyfiken på varifrån Sverigedemokraterna har fått dessa fakta. Jag skulle gärna vilja ta del av de indikationer du har på att det finns betygsinflation i Stockholms skolor. Jag har inte sett det, och jag följer allting jättenoga och har en stor förvaltning som också hjälper mig att följa detta noga. Jag ser inte att vi har betygsinflation.

Yttranden

Om jag skulle se att vi har betygsinflation och att det är något som är galet är det klart att jag skulle försöka göra något åt det. Det gör vi hela tiden i dialog med rektorer, som också träffar varandra och diskuterar med varandra. Det finns inte en chans att en rektor i någon av Stockholms skolor skulle kunna dra iväg och hitta på egna betyg för att få dit fler elever – det fungerar inte så. Stockholm har så fina, välskötta skolor, med jättefint ledarskap, jätteduktiga lärare och framför allt jätteduktiga elever. Det ska vi vara förbaskat stolta över.

Fråga nr 4. Hur staden stöttar nattvandrande mammor

Anförande nr 40

L i s a P a l m (FI): Jag hade egentligen tänkt ställa denna fråga till Anna König Jerlmyr utifrån ett mer övergripande perspektiv avseende ansvar i trygghetsarbetet kopplat till kvinnor och mammor i Järva, men nu ställer jag den till dig, Jonas Naddebo, inom ramen för ansvaret för kultur och fritid.

I medierna pratas det mycket om mammor och om de stora förhoppningar som står till mammorna när det gäller att få stopp på våldet. Polisen säger själv att mammorna är nyckeln mot våldet, och jag kan bara hålla med. Men det vi sällan pratar om är de politiska initiativ vi tar för att stötta mammorna och kvinnors organisering.

Något man får höra om när man träffar kvinnoföreningar och nätverk i Järva är frågan om lokaler. Nu senast är det Tensta Träff som säljs ut, och det är en stor besvikelse för många. Min fråga blir helt enkelt: Vad gör ni i styret för att stötta nattvandrande mammor och kvinnors organisering kopplat till lokaler och mötesplatser?

Anförande nr 41

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande! Tack så mycket, Lisa, för frågan! Det har blivit väldigt aktuellt med nattvandrande mammor. Vi från den grönbå sidan tycker att detta är en otroligt viktig verksamhet, och vi behöver skapa bästa möjliga förutsättningar för dem. Det har vi också gjort – även när vi satt i opposition förra mandatperioden tog vi initiativ till diskussioner tillsammans med mammorna i Rinkeby. Vi såg att de hade behov av lokaler, och det gav vi möjligheter för i vår första budget. Vi har alltså under vår mandatperiod tagit initiativ för att stödja dessa verksamheter. Här kan civilsamhället verkligen gripa in och göra stora insatser för att bidra till trygghet och skapa lugn i områden. Vi behöver också se till att tillgängliggöra lokaler för att möjliggöra detta.

När det gäller Tensta Träff jobbar i alla fall min kulturförvaltning och, vet jag, stadsdelsförvaltningen väldigt hårt för att hitta nya lokaler som passar verksamheterna ännu bättre. Det har varit svårt att bedriva verksamhet just i Tensta Träff på grund av att lokalerna är väldigt stora, vilket inte alltid motsvarar föreningslivets behov. Man tittar nu på vad det behövs för lokaler där. Min kollega var förra fredagen med och nattvandrade och pratade med många dem som var med och sa att vi behöver se till att lösa lokalbehovet i Tensta. Där är vi nog alltså överens om att hitta en framtida lösning.

Yttranden

När det gäller föreningslokaler behöver vi se till att vi har lokaler som motsvarar föreningslivets behov. När det gäller mammorna ska vi göra allt vi kan för att de ska få lokaler som underlättar för deras verksamhet så att de kan fortsätta att bedriva den.

Anförande nr 42

L i s a P a l m (FI): Jag hoppas att jag kan ta detta som ett löfte. I morgon ska jag träffa nattvandrande mammor i Tensta. De ringde upp mig efter att vi gått ut med förslaget om att starta kvinnoföreningshus i Järva – Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista. Jag tror att jag aldrig har fått så många samtal från kvinnoföreningar när det gäller kvinnoföreningshus. Tenstammammorna ska jag träffa hemma hos en kvinna; de behöver träffas hemma, för de har ingen lokal.

Föregående mandatperiod hade vi också ett förslag. Vi genomförde satsningar på kvinnors organisering i form av föreningsbidrag. Detta är också något som efterfrågas – att man kan få stöd riktat till just kvinnor. Jag tror att det är otroligt viktigt att det tydligt pekas ut att dessa pengar ska gå till kvinnors organisering. Men detta tog ni bort när ni började styra efter föregående mandatperiod. Jag undrar om ni kommer att ta några nya initiativ för att stötta kvinnors organisering ekonomiskt.

Anförande nr 43

Borgarrådet N a d d e b o (C): Tack så mycket även för den frågan! Jag tror att man behöver fundera på hur man stöttar hela föreningslivet. Jag säger inget negativt; de nattvandrande mammorna gör ett otroligt viktigt jobb. Men i denna fråga måste alla hjälpas åt. Vi från staden måste göra vårt, och vi måste samarbeta med polis, socialtjänst och skola. Både mammor och pappor behöver vara med och nattvandra i våra stadsdelar. Det tycker jag att vi ska jobba med även framgent.

Vi får väl se om behovet av speciella insatser som riktar sig enbart till kvinnor är så stort. I så fall hoppas jag att stadsdelarna möter det behovet och ser på föreningslivet. Jag hoppas verkligen inte att det finns indikationer som gör att man inte stöttar också kvinnors organisering. I fråga om lokaler tycker jag att vi måste titta vidare när det gäller Tensta så att vi kan säkerställa att det behovet tillgodoses.

Anförande nr 44

L i s a P a l m (FI): Om vi pratar om kvinnors organisering i ett bredare perspektiv och inte bara om nattvandring är det just detta jag hör: att man inte satsar.

Jag var häromdagen på Tensta-Hjulsta kvinnocenter. De är inhysta i en väldigt liten lokal. De har otroligt många besökare – man får inte plats, helt enkelt. Tensta-Hjulsta kvinnocenter har också IOP med stadsdelen och har ständigt påtalat sina lokalproblem. Lokalen är inte tillgänglighetsanpassad, och vi vet att många kvinnor som kommer dit har svårt att gå, har dålig hälsa och så vidare.

Det finns här i salen en gemensam bild av att vi ska satsa på mammorna, men i praktiken händer det ingenting. Staden och ni i styret behöver visa framfötterna här, möta kvinnoföreningarna och säga att nu får ni en bättre lokal – flytta fram dem i centrum. Jag tror att det är detta som kommer att vara nyckeln. Man ger resurser och

Yttranden

tar initiativ för att stötta just kvinnors organisering. Vilka fler initiativ vill du se i staden?

Anförande nr 45

Borgarrådet N a d d e b o (C): Vi tar många olika initiativ. Vi flyttar till exempel biblioteket i Tensta till Tenstagången och slår ihop det med medborgarkontoret, vilket kommer att ge ökad trygghet och också ökad möjlighet för både barn och mammor att våga ta sig till biblioteken. Jag tror att vi gör en del saker.

Vi behöver kanske när det gäller Tensta titta vidare på hur situationen ser ut där för dessa organisationer och se till att det finns möjligheter för föreningslivet att få de lokaler som behövs. Du har kanske större koll än jag på exakt vilka olika föreningar det handlar om. Jag har svårt att svara när det gäller just den aktuella föreningen. Jag är övergripande ansvarig för barn-, kultur- och fritidsfrågorna, så jag kan inte svara på exakt hur det ser ut för Tensta-Hjulsta kvinnocenter. Men jag vet att stadsdelen jobbar aktivt med föreningslivet för att möta de behov av lokaler som finns.

Fråga nr 5. Pålsundet

Anförande nr 46

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Fru ordförande! Det här är väl Pålsundet 2.0, kan man säga. Det var ju en stor fråga när det handlade om kajen eller delen ned mot vattnet och båtarna och ett antal saker. Nu handlar det om åtta träd.

I Mitt i Södermalm uttalar sig stadsdelsförvaltningen: ”Södermalms stadsdelsförvaltning har beslutat att låta utföra en fördjupad besiktning av träden för att säkerställa val av åtgärder, skriver stadsmiljöchef Andreas Evestedt ... i ett sms.” Daniel Helldén uttalar sig i samma artikel och säger: ”Jag har bett stadsdelen pausa nedtagandet. Inventeringen från 2019 var omfattande, men det skadar inte att göra en ny bedömning”. Jag får inte riktigt ihop dessa två saker med stadens styrmodell.

Anförande nr 47

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! De åtta träd det handlar om är stadsdelens. Du var ju stadsdelsnämndsordförande förut, så du vet hur det hänger ihop. Det projekt som handlar om Pålsundet är ett annat, som det fortfarande inte tagits något nytt beslut om. De åtta träden är stadsdelens ansvar.

När vi gjorde en ny bedömning av vad som ska göras när det gäller stabiliseringsåtgärderna gjorde trafikkontoret en analys av alla träd på platsen, 160 stycken. Då kunde man konstatera att det fanns vissa träd som inte var så bra, men det påverkade inte ombyggnadsprojektet. Stadsdelen har tittat på denna analys och bedömt att åtta träd behöver tas bort.

När träden sedan skulle tas ned hörde aktivisterna eller de boende runt omkring, eller vad de nu är, av sig direkt till mig på en helg och undrade om detta. Jag sa då att det inte var mitt ansvar men att jag kunde höra mig för om det, vilket jag gjorde. Jag pratade med min trafikdirektör, som ringde till stadsdelen och frågade om de inte

Yttranden

kunde titta på det igen. Underlaget kom ändå från trafikkontoret; trafikkontorets konsulter hade tittat på det.

Detta var skälet till att jag uttalade mig i artikeln. Jag hade egentligen inte med saken att göra, men eftersom underlaget kom från min förvaltning tänkte jag att stadsdelen väl kunde pausa och titta igen. Det har ändå gått två eller tre år – jag vet inte när själva besiktningen gjordes. Detta är skälet.

Anförande nr 48

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): I artikeln står det: ”Jag har bett stadsdelen pausa nedtagandet.” Jag uppfattar det som att det är borgarrådet själv som har gått in. Jag följer Facebookgruppen, och medborgarna har för ett par tre dagar sedan förstått att det är stadsdelen som äger frågan. Gruppen har funnits ganska länge, men de har faktiskt trott att de ska kommunicera med ordföranden i trafiknämnden när det gäller hanteringen av det som är parkmark på Södermalm och som ligger under stadsdelsnämnden.

Det är ändå ganska principiellt viktigt att man har en ordning där finansborgarrådet har ansvar för hela staden och ordförandena för de olika fack- och stadsdelsnämnderna har ansvar för sina ansvarsområden. Är det inte det?

Anförande nr 49

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Absolut. Jag har inte sagt åt stadsdelen att låta bli att ta ned träden. Jag sa bara att man väl kunde titta på detta igen. Men det var upp till stadsdelen att göra det. Underlaget kom från trafikkontoret, och jag visste att det togs fram när trafikkontoret gjorde analysen av hur man skulle göra stabiliseringsåtgärderna. Hela underlaget och arbetet för detta kom alltså från mitt kontor.

Så fort det pratas om Pålsundet tror alla att det är jag som är där och gör något. Jag har pratat med dem som har hört av sig och försökt säga det i Facebookgrupper och så vidare – det är stadsdelens ansvar. Men eftersom de ringde mig på helgen och träden enligt uppgift skulle tas ned på måndagen tyckte jag att jag kunde höra om det gick att pausa så att man åtminstone kunde diskutera frågan. Det tyckte jag var rimligt i det sammanhanget. Jag förstår om du tycker att styrmodellerna inte fungerar i staden, men jag tyckte att det var min skyldighet.

Anförande nr 50

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Att detta faktiskt är den stora artikel som folk läser avgör förståelsen av hur staden fungerar. Jag tycker att det är anmärkningsvärt att det inte är Christoffer Järkeborn eller någon annan som uttalar sig för stadsdelens räkning i det här fallet.

Avslutningsvis vill jag göra ett medskick. Vi hade cykelplanen, för övrigt med många väldigt bra förslag, på remiss i stadsdelen. Där ställde sig alla partier med undantag för Sverigedemokraterna bakom den skrivning vi hade angående Årstaviken och hur man ska förhålla sig till den – om man ska göra pendlingsstråk eller inte. Stadsdelen var enig om att man ska vara försiktig med att göra det till ett pendlingsstråk. Det är

Yttranden

visserligen inte vad denna fråga handlar om, men givet hur denna diskussion har utvecklats kanske jag får göra det inspelet till borgarrådet.

Anförande nr 51

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Under alla mina år har stadsdelar velat att man ska vara försiktig med Årstadeln. Det är precis som man tycker när det gäller Pårsundet. Det är bra, för det tycker också trafiknämnden. Det pågår just nu ett antal utredningar för att man ska kunna hitta en smart lösning.

Det är jättekomplicerat på Södermalm, med de här stråken som är så fantastiskt fina samtidigt som stadsdelen inte är byggd för att man ska transportera sig på det sätt som folk vill. Allt strålar ju in mot stan, på något sätt. Så det är ett problem.

När det gäller Pårsundet är det väl bra att stadsdelen nu gör nya analyser av träden. Jag kan ingenting om träd på den nivån. Jag tycker att jag gjorde en god gärning, men jag har fått mer skit för att jag gjorde den. Det är inte så lätt att vara politiker.

Fråga nr 6. Stadens vattenkvalitet

Anförande nr 52

R o s e - M a r i e R o o t h (V): Ordförande, ledamöter och eventuella åhörare som är intresserade av vattenkvalitet i staden! Det förutsätter jag att vi är. Vi får se om du kan hjälpa mig att bena ut detta. Det handlar om en skrivelse i majoritetens rapport om miljöprogrammets uppföljning av stadens klimatbudget. Det gäller förbättrad vattenkvalitet i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten.

Det handlar om alla vattendrag och kanske framför allt sjöar som inte uppnår kvalitetskraven vad gäller vare sig ekologisk eller kemisk kvalitet. Ändå är ert förslag, såsom framgår av rapporten, att man ska sänka kraven för en del vatten därför att den mänskliga verksamhetens samhällsekonomiska nyttor gör att det i jämförelse är orimligt att uppnå god status. Man gör alltså någon sorts jämförelse mellan det man uppnår och kan kanske göra eftergifter och låta bli att finansiera detta. Jag undrar: Vilken nytta är det som ställs mot orimligheten i att uppnå denna vattenstatus i dessa fall och på dessa platser?

Anförande nr 53

Borgarrådet L u h r (MP): Tack så mycket för frågan – vad kul att få prata lite vatten! Vi har ett otroligt omfattande vattenarbete på gång inom staden. Vi har 21 vattenförekomster – sjöar, åar och delar av Mälaren – som ska uppnå god ekologisk och kemisk status. Vi satsar väldigt mycket pengar på detta. Vi bygger bland annat om vårt avloppsreningsverk för att kunna rena vattnet på ett mycket bättre sätt.

Men tittar man på EU:s krav för att uppnå miljö kvalitetsnormerna ser man att det finns en del krav som är lite trixigare. Ska man till exempel uppnå god ekologisk status måste man återställa väldigt mycket av de vattendrag som man kanske har påverkat förut. I Stockholm har vi till exempel ganska mycket kajkanter, där båtar kanske lägger till. Om man ska dra dessa regler till sin spets kan det innebära att dessa kajkanter

Yttranden

skulle behöva återställas till berg, kullar och olika miljöer där fiskar bor. Detta är väldigt långtgående och väldigt dyrt, och det kanske inte heller är det allra bästa med tanke på att vi kanske skulle vilja åka mer båt i Stockholm och satsa lite på pendlingsstrafik på vatten, till exempel. Detta kan alltså vara en trixig sak.

En annan sak gäller just vårt avloppsreningsverk. När man bygger om det kommer det fortfarande ut en viss mängd övergödande ämnen. Man kan då inte göra dessa insatser för att man mäter på ett nytt sätt, och då kan även de två värdena stå emot varandra. Man kanske gör avloppsrening som samtidigt kan påverka vattenkvaliteten. Man får då ett nytt tillstånd och ska inte göra den åtgärden. Allt detta är alltså ganska komplicerat.

Men det är såklart superviktigt att vi jobbar med våra vatten. Oavsett om vi ruckar på dessa regler har vi fortfarande jättemycket kvar att göra för att göra våra vatten bättre. Vi har otroligt stora utmaningar på det området.

Anförande nr 54

R o s e - M a r i e R o o t h (V): Jag håller med dig om att det är väldigt komplicerat. Men så som ni uttrycker er i den här uppföljningen och den här rapporten undrar jag ändå om ni tror på de lokala åtgärdsprogrammen och på att de ska ha en finansiering. Eftersom det kommer att ta så lång tid – varför inte nu, utan sedan?

Anförande nr 55

Borgarrådet L u h r (MP): Vi investerar massor av pengar nu. Bara när det gäller vårt va-nät har vi, för att behålla en god dricksvattenkvalitet framåt för alla som bor här, en investeringsram på ungefär 13 miljarder just nu. Vi ska bygga om våra vattentorn och våra vattenreningsbassänger, och vi bygger om vårt vattenledningsnät.

På avloppssidan kostar det också ett antal miljarder, och där kommer vi att få otroligt mycket bättre rening. Man kan till exempel titta på vad som hände i somras, när vi fick försämrade badvattenkvalitet för att vi bräddade avloppsvatten från våra rör. Utbyggnaden av vårt avloppsreningsverk kunde häva den effekten när vattnet gick genom avloppsreningsverket. Vi kunde fortfarande rena allt det extra vatten som kom, vilket vi inte hade klarat tidigare.

Dessutom investerar vi massor av pengar runt åtgärdsprogrammen. I år lägger vi 45 nya miljoner i budgeten, som man kan söka för dessa åtgärder. Därutöver vidtar bolagen egna åtgärder som innebär ytterligare insatser.

Anförande nr 56

R o s e - M a r i e R o o t h (V): Jag håller med dig om att detta är både komplicerat och väldigt viktigt. Vi kommer ihåg från i somras att bräddningen blev en överrumpling när det gällde vatten och avlopp. Man kunde vidta en åtgärd för att rädda vårt dricksvatten från nedsmutsning, och risken minskades. Men bräddningar är kanske något som kommer att förekomma allt oftare i framtiden.

Yttranden

Med tanke på de osäkra klimatutsikterna här i vårt land undrar jag om borgarrådet tror på att de lokala åtgärdsprogrammen ska finansieras – fast inte just nu, utan sedan. Ska stockholmarna oro sig för underfinansieringen av de lokala åtgärdsprogrammen?

Anförande nr 57

Borgarrådet L u h r (MP): Jag skulle inte säga att vi har en underfinansiering av de lokala åtgärdsprogrammen. Men vi har en takt som inte räcker till när vi genomför dem. Vi får pengar över varje år. Vi lägger pengar, men vi behöver jobba snabbare med olika åtgärder. Jag är lite orolig att vi inte kommer att bli färdiga med åtgärdsprogrammen i tid.

Men vi vidtar enorma åtgärder, och frågan är hur stor kapacitet vi kan ha. Vi håller fortfarande på att ta fram en stor del av åtgärdsprogrammen som inte är klara än. Det gäller till exempel kustvatten, för att gå uppifrån och nedåt. Vi investerar alltså massor av pengar. Det handlar inte om pengarna just nu, utan vi behöver jobba med åtgärdstakten. Där måste alla hjälpa till. Det handlar inte bara om miljöförvaltningen eller Stockholm Vatten utan om alla organisationer. Vi kommer att behöva öka investeringstakten när vi får igång allt detta arbete, men vi har gjort mycket hittills och är på god väg. Vi har flera vattendrag som i dag uppnår god vattenstatus.

Fråga nr 7. Verkar den styrande grönblå majoriteten för miljövänliga och lokala upphandlingar i staden?

Anförande nr 58

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Nu ska borgarrådet få tala om ytterligare en sak som jag hoppas att du ser positivt på, nämligen inköpen av lokalproducerad mat. Detta är något som är väldigt positivt, inte minst för miljön, och det är bra att vi stöder lokala företag genom att köpa in lokalproducerade varor och tjänster. Jag skulle helt enkelt vilja fråga borgarrådet: Verkar den styrande grönblå majoriteten för att upphandla just lokalproducerade varor och tjänster i staden?

Anförande nr 59

Borgarrådet L u h r (MP): Roligt att få prata lite upphandling – det är inte så ofta man gör det. Stockholms stad upphandlar för jättestora summor, och vi har inrättat kategoriråd för viktiga områden. Det finns kategoriråd för fordon, elkraft, inredning och lokalvård, men också för livsmedel. Där sitter styrgrupper som ska styra mot de mål vi har satt upp inom staden.

På miljöområdet har vi ett miljöprogram, en klimathandlingsplan och en livsmedelsstrategi som vi ska följa. Den matstrategi vi har styr mot att maten ska vara god, nyttig och klimatsmart. Detta är de övergripande målen. Går man ned på lite djupare nivå kan man också se att vi när vi upphandlar trycker på djurskydd och på att man ska använda olika typer av livsmedelsguider, som till exempel Fiskguiden. Vi trycker på att maten ska vara lokalproducerad, i de fall detta är bra. Vi har också jobbat hårt för att ställa krav och även mäta vilken påverkan de krav vi ställer har. Vi ser att maten har jättestor påverkan när det gäller klimat, resursanvändning och biologisk mångfald.

Yttranden

Man måste alltså ställa ett helt spektrum av krav för att handla upp på ett bra sätt. Just nu mäter vi klimatpåverkan, och vi mäter ekologiskt. Vi trycker också på att hela tiden skärpa kraven för den mat vi upphandlar. Vi jobbar alltså hårt med denna fråga och har gjort det under hela mandatperioden.

Anförande nr 60

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Jag tackar för svaret. Du nämner att just lokalproducerad mat finns med i strategin. Men jag tyckte att den kom väldigt långt ned bland dina kriterier. Jag vet att man i andra kommuner runt om i Sverige har en strategi för att öka andelen lokalproducerad mat i kommunen. Vad gör den grönblå majoriteten för att öka andelen lokalproducerad mat i kommunens verksamheter, som skola, förskola och äldreomsorg?

Anförande nr 61

Borgarrådet L u h r (MP): Som jag sa har vi ett antal kriterier, och närproducerat är ett av dem. Det står också tydligt i både miljöprogrammet och matstrategin att vi ska öka andelen närproducerad mat och även andelen ekologiskt producerad mat. Detta finns alltså i våra styrdokument och ska tas om hand när man upphandlar mat.

Sedan behöver man använda sig av väldigt många olika delar när man upphandlar. Vi hade till exempel under förra året som budgetuppdrag att man skulle både upphandla mer lokalproducerat och försöka stötta torghandel för att öka försäljningen av lokalproducerad mat på torgen, där människor går och handlar.

Anförande nr 62

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Jag har en sista fråga till borgarrådet. Man brukar ju säga att lokalproducerad mat är det som tillverkas i kommunen eller i närliggande kommuner. Har ni i dag en löpande dialog med Stockholms stads närliggande kommuner för att öka inköpen av närproducerad mat?

Anförande nr 63

Borgarrådet L u h r (MP): Södertälje är till exempel väldigt duktiga på att upphandla lokalproducerad mat och styra i den riktningen. Dem har jag träffat många gånger. Jag träffar också producenter av svenskproducerade råvaror för att höra hur de ser på upphandlingsprocesser och vad som kan erbjudas, som vi ska få in i till exempel skolmaten. Gråärta kan till exempel vara en sådan grej. Det är en proteinkälla som man kan använda för att göra fina biffar och annat, i stället för att bara köpa soja, till exempel.

Jag har alltså löpande diskussioner med både producenter och andra kommuner i dessa frågor.

Yttranden

Fråga nr 8. Hur vi stoppar sexuella trakasserier i skolan

Anförande nr 64

M a r i a J a n s s o n (FI): ”I femman slog en kille på min rumpa mitt under en svensklektion. Säger till läraren, som svarar något i stil med ’det får du vänja dig vid när du blir äldre’.” Så här skriver en elev i metoo-upproret Tyst i klassen.

Den 15 oktober i år var det fyra år sedan metoo briserade i Sverige. Staden är ansvarig för att elever i skolan har en bra arbetsmiljö. Samtidigt pekar många av vittnesmålen i Tyst i klassen och uppropet från gymnasieelever, Räck upp handen, på stora och allvarliga brister. Efterspelet till metoo visar att det är svårt att hitta vägar att stoppa sexuella trakasserier och samtidigt att förhållandevis lite faktiskt har gjorts för att åtgärda trakasserierna. Detta gäller på alla arbetsplatser.

Det är orimligt att unga tjejer ska få lära sig att de måste vänja sig vid att bli utsatta för övergrepp. Vad gör staden för att säkerställa att elever och personal i skolan inte blir utsatta för sexuella trakasserier?

Anförande nr 65

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Tack, Maria, för en viktig fråga! Det finns väl ingen i denna lokal som inte har reflekterat över och drabbats av metoo-diskussionerna och det som har följt av dem. Det är bra, för det har också på skolorna väckt frågor som tidigare kanske inte diskuterades. Det finns naturligtvis en nolltolerans mot sexuella trakasserier i skolan, och detta är något som hela tiden måste efterlevas och som det måste jobbas med. Det handlar naturligtvis om att jobba med värderingar på olika sätt, och det görs mycket.

Jag hade för bara ett par veckor sedan ett jätteintressant rundabordssamtal, där vi diskuterade det arbete som just nu utförs med en översyn av sex- och samlevnadsundervisningen. Det är en viktig fråga i skolan att jobba just med den. I många delar finns en lite föråldrad syn. Man försöker få in den i olika delar av undervisningen. Jag tror att man måste bli mycket skarp i undervisningen kring sex- och samlevnadsfrågor. Vi gör just nu en översyn av den, och jag hoppas att det ska generera en massa viktiga och bra åtgärder.

Med detta sagt har dock en rad olika åtgärder redan vidtagits. Men att lyssna till professionen, som jag gjorde under rundabordssamtalet, där bland annat RFSU var närvarande, liksom förvaltningen, som jobbar med de personer som är ansvariga för dessa frågor på utbildningsförvaltningen, var otroligt inspirerande. Man inser att man behöver ha proffs, som kan ge råd och inspiration i de här frågorna.

Anförande nr 66

M a r i a J a n s s o n (FI): Det är jättebra att ni har genomfört den här översynen av sex- och samlevnadsundervisningen, som vi föreslog. Både denna översyn och metoo-uppropen pekar på att problemet är att lärarna inte alltid har den kompetens som behövs.

Yttranden

Jag skulle vilja säga att detta är ett strukturellt problem. Det handlar om värderingar men också om att detta är värderingar som är accepterade på olika sätt. Man brukar prata om våldspyramiden. Det kan uppfattas som att tafsande och sådant inte är så farligt, medan andra övergrepp uppfattas som farliga.

Det är också bra att ni vill fortsätta att jobba med MVP-projektet, som vi också startade. Jag tror dock att lärarna behöver ganska mycket utbildning i detta för att man ska kunna komma vidare.

Anförande nr 67

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Det tror jag absolut, och det pågår hela tiden utbildningsinsatser. Men jag tror absolut att du har rätt i att vi hela tiden behöver bli bättre på att prata om dessa frågor, inte minst vår generation som inte har varit jättebra på det. Så det finns väl anledning. Man kan bara jämföra med sina egna barn och hur de resonerar kring dessa frågor. De har ett helt annat sätt att prata om detta. Så jag tror absolut att det behöver göras något med detta i lärarkåren.

Något som jag tycker är väldigt viktigt, som vi också har genomfört under vår mandatperiod – vi tycker väldigt lika i dessa frågor – är samtyckeskampanjen som vi nu inleder. Det handlar om samtyckeslagstiftningen som tillkom för något år sedan, och vi ser nu till att säkerställa att våra ungdomar känner till den. Just nu pågår en kampanj, framför allt i de sociala medierna, för information kring samtyckeslagstiftningen. Det tror jag är en jätteviktig nyckel in i dessa frågor.

Anförande nr 68

M a r i a J a n s s o n (FI): Lärarna behöver förutsättningar. Man behöver, som du säger, fortsätta att synliggöra detta problem, som metoo tog upp. Jag tror också att man behöver trycka lite extra på några saker. Om man till exempel tittar på MVP-rapporten som kom nu kan man exempelvis se tendensen att det är skolor i förorten som är med i de här projekten snarare än innerstadsskolor. Det finns en ojämlikhet i den geografiska spridningen. Man tenderar ofta att tro att problemen finns där, men också att MVP egentligen inte handlar om dessa frågor utan om att män slår män. Det vill vi naturligtvis inte att de ska göra, men det behövs också ett särskilt fokus på det våld som män utsätter kvinnor för, som metoo synliggjorde.

Dessutom är problemet vart eleverna ska vända sig om de blir utsatta. Vi i Feministiskt initiativ menar att det ska finnas ett diskrimineringsombud för skolorna, dit eleverna kan vända sig med dessa frågor.

Anförande nr 69

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Vad ska jag säga om det sista du sa? Jag tycker att det ska finnas enkla och tydliga strukturer för vart man ska vända sig när man tycker att något är svårt, oavsett om det rör sig om psykisk ohälsa eller något annat eller, naturligtvis, om det handlar om övergrepp. Jag tror att det är viktigt att vi inte håller på och skapar en massa nya funktioner, utan vi ska jobba med de linjer vi har. Den första man talar med är naturligtvis sin lärare, och känns inte det naturligt ska man prata med elevhälsan. Där ska det finnas sådan kompetens, och det gör det i dag.

Yttranden

Det finns naturligtvis anledning att se över detta, utbilda och bli bättre; det finns alltid möjlighet att bli bättre.

MVP, Mentorer i våldsprevention, är en fantastisk utbildning. Den är otroligt omfattande. Det är inget man gör i en handvändning. Jag fick en dragning om den för ett tag sedan, och då förstod jag hur omfattande den är. Den sprids över staden, men man måste också vara beredd att lägga ned väldigt mycket resurser på den.

Yttranden

§ 13 Projekt Riddersvik – markanvisning för bostäder inom fastigheterna Hässelby Villastad 36:1 och 28:1 samt markanvisning för förskola inom fastigheten Hässelby Villastad 36:1

Anförande nr 70

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande och fullmäktige! Jag vill gärna säga några ord om Projekt Riddersvik, för jag tycker att det är glädjande att vi nu får upp projektet till fullmäktige efter att det har pågått i ganska många år. Jag tror att det nu har gått 13 år sedan det första beslutet i exploateringsnämnden. Nu kan vi äntligen markanvisa för bostäder och förskola inom Riddersvik. 13 år är ingenting emot Riddersviks tvåtusenåriga historia, men jag tänkte bara hålla mig till vad som hänt de senaste åren.

År 2013 gjorde vi den första markanvisningen. Sedan har det pågått ett planarbete sedan 2014. Det har funnits en trädskola vid Riddersviks gård. Den avvecklades vid årsskiftet 2009/2010. I stort sett är det detta område som ska utvecklas. Detaljplanen som togs fram har varit ute på sedvanligt demokratiskt samråd och granskats. Den 21 oktober i år godkändes den i stadsbyggnadsnämnden. Genom den här planläggningen kan vi exploatera men också skydda de naturvärden och kulturhistoriska värden som finns i Riddersviksområdet. Det handlar om att bevara och utveckla miljön kring Riddersviks gård, inklusive den engelska parken. Det handlar också om kulturmiljön i form av alléer, hagmark, djurhållning och odlingslotter.

I den allra första början fanns det ett inriktningsbeslut. Där nämndes som inriktning att exploatera området med 300 bostäder. Men i det reviderade förslag till beslut som vi har i dag är vi i stället uppe i 700 nya bostäder samt vård- och omsorgsboende och en förskola med åtta avdelningar. Den här bebyggelsen kommer som sagt framför allt att hamna i det område där trädskolan har legat, mellan Lövstavägen och Riddersviks gårdsväg.

Vi brukar ofta prata om fördelning av lägenheter. Här avses 60 procent upplåtas som bostadsrätter och 40 procent som hyresrätter. Exploateringsnämndens investeringsutgifter beräknas till 553 miljoner, och lönsamhetskalkylen enligt nuvärdesmetoden visar ett positivt resultat på plus 17 miljoner kronor. Men som ni kanske har läst i ärendet finns det också en liten möjlighet att projektet beviljas bidrag för sanering. Då kan täckningsgraden förbättras, vilket vi såklart hoppas på.

Detta är alltså ett stort och viktigt projekt med 700 nya lägenheter. Det är jätteroligt att kunna utveckla Riddersviksområdet. Äntligen får vi ett förslag till beslut här i kommunfullmäktige! Med det yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 71

A r v a n d M i r s a f i a n (V): Majoritetens prioriteringar är tydliga, och de blir ännu tydligare i och med detta ärende. Det är lönsamhet och ägande som ska få företräde framför allmännyttan och det gemensamma, oavsett de sociala kostnader som detta medför för staden och för stockholmarna. Det är viktigt att påpeka att Stockholm är i stort behov av bostäder som vanliga människor kan efterfråga. Men det är inte så att allt bostadsbyggande per automatik är bra. Här har vi ett fall som tydliggör detta.

Yttranden

Hässelby Villastad är ett segregerat område som domineras av småhus och där hyresrätterna och i synnerhet allmännyttan är starkt underrepresenterade. Vi i Vänsterpartiet menar allvar när vi säger att vi vill se en jämlik och sammanhållen stad. Det är därför vi gång på gång trycker på för att bygga fler hyresrätter, så att alla ska kunna hitta sin plats i Stockholm. Vi motsätter oss därför den här politiken, som kommer att spä på segregationen i villastaden.

Det här beslutet innebär att majoriteten av flerbostadshusen som nu byggs i Hässelby Villastad kommer att vara bostadsrätter. Men tvärtom behöver vi fler hyresrätter i områden som redan lider av segregation. Som sagt ska alla kunna bo i Stockholm, och det gäller också Hässelby Villastad. Jag yrkar därför avslag på kommunstyrelsens förslag och bifall till Vänsterpartiets reservation.

Anförande nr 72

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande! Jag trodde att min entusiasm skulle fånga er, men det gjorde den tydligen inte, Arvand Mirsafian. Det var en lite tråkig beskrivning av det här fina projektet i Hässelby Villastad. Det låter som att det inte byggs några hyresrätter alls, men det är ju 40 procent. 280 hyresrätter ska nu uppföras i ett område där det i dag inte finns några hyresrätter. Det är väl jättebra?

Det är ekonomin och lönsamheten som styr, nämnde du här. Då undrar jag: Vad är ert alternativ i det här projektet? Vi står nu med en projektekonomi på plus 17 miljoner kronor. Hur tänker ni i så fall lösa ekonomin i det hela för att få det här att gå runt? Och vad är det ni vill bygga i stället? Skulle det i så fall vara 100 procent hyresrätter? Ni känner väl till att vi i år markanvisar 5 000 hyresrätter runt om i Stockholm? Att säga att det inte kommer att byggas hyresrätter är fel.

Anförande nr 73

A r v a n d M i r s a f i a n (V): Jag har inte sagt att det inte kommer att byggas några hyresrätter i det här området. Det vi ifrågasätter från Vänsterpartiet är proportionen mellan antalet hyresrätter och antalet bostadsrätter som ska byggas. I det förslag som fanns innan var det mycket högre andel hyresrätter i jämförelse med bostadsrätter. De flesta bostäder som skulle byggas var hyresrätter. Nu är det tvärtom. Att det byggs många bostäder nu i villastaden är i sig ingenting som är fel. Men som sagt är inte allt byggande bra bara för att det byggs. Vi behöver fler hyresrätter i villastaden, inte fler bostadsrätter, för det är ett segregerat område. Om det nu är majoritetens politik att vi ska bryta segregationen räcker det inte att vi bara ombildar i ytterstaden; vi behöver också bygga bostäder i de mer välbärgade områdena, så att även vanliga människor kan bo där. Det är riktig politik.

Anförande nr 74

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Fru ordförande, åhörare och fullmäktige! Det är roligt att få följa ett ärende och ett projekt, förhoppningsvis från ax till färdig limpa. Projekt Riddersvik innehåller 700 bostäder. Det känns som att det har en god helhetlig planering, med vård- och omsorgsbostäder, förskola med åtta avdelningar och servicebostäder. Det är bostäder, natur och kulturmiljö. Trots ökningen av antalet bostäder känns det som att vi planerar för en bra mänsklig skala. Det är roligt med flera

Yttranden

olika aktörer som har fått markanvisningar. Det blir en ny trädgårdsstad, vilket är kul. Det är också bra att man inte helt kallt räknar med statliga bidrag från Naturvårdsverket. Det är inte alls säkert att vi får de pengarna. Jag tycker att det är vettigt att tänka på att man klarar ekonomin i det hela. Det enda som väl egentligen är synd är att Stockholm inte längre har en egen plantskola, en trädskola, utan måste köpa träd från Tyskland och långt bortifrån. Men detta är ett bra projekt. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 75

P e t e r B a c k l u n d (L): Ordförande och ledamöter! Det här är ett riktigt bra projekt, tycker även vi från Liberalerna. Jag passar på att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag, så att jag inte glömmer bort det.

Det blir 700 bostäder i stället för 300 samt förskola, vård- och omsorgsboende och serviceboende. Men det är lite skakig ekonomi. Där är jag lite förvånad över hur Vänsterpartiet resonerar. Man tycker, har jag sett i reservationen, att projekt i innerstaden ska subventionera detta, så att man kan bygga många fler hyresrätter. Men varje projekt måste ändå försöka bära sig någorlunda, även om vi nog kan förutse att det kommer att bli lite problem, eftersom ekonomin ändå är ganska skakig. Som Johan Nilsson berättade finns det en möjlighet att vi får betalt för saneringskostnaderna. Får vi det är det väl bra. Då ser lönsamheten bättre ut. Men vi vet faktiskt inte det, så det finns en skakighet i detta. Sedan är det också så att 86 procent av flerfamiljsbostäderna i området i dag är hyresrätter.

Jag tycker att det här är ett väldigt bra projekt. Det är spännande och naturnära. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 14 Uppföljning av budget 2021 – Tertiärrapport 2 med delårsbokslut per den 31 augusti

Anförande nr 76

Borgarrådet **K ö n i g J e r l m y r** (M): Ordförande! Detta blir en liten fördebatt. Jag tror att ni alla laddar upp inför nästa veckas budgetdebatt. Det här är fråga om lite uppföljning under året och med augustis siffror. Men det är ändå viktigt att se hur staden ligger till och hur vi uppnår de mål som vi har satt upp.

Vilka år vi har haft! Det är klart att pandemin har haft en stor påverkan på våra verksamheter. Ända till nyligen har vi haft stängt i våra verksamheter. Nu har vi kunnat öppna upp, och det är vi väldigt tacksamma och glada för. Det innebär också hoppfullhet för dem som jobbar i besöksnäringen och restaurangnäringen och andra. Man försöker nu återanställa den personal som har lämnat sin arbeten, och fler jobb växer till. Det bekräftas också av Handelskammaren att det sker en kraftig återhämtning i ekonomin. Det är glädjande och hoppfullt.

Vi ska göra allt vi kan från stadens sida för att skapa ännu mer möjligheter för dem som nu ska växla upp Stockholm. Det övergripande målet är givetvis ordning och reda i ekonomin. Det är viktigt för en huvudstad som Stockholm. Att vi har stärkt våra kreditbetyg är ett styrkebesked. När det sedan handlar om att kunna förhandla lån och räntor är det av vikt att vi har det höga kreditbetyget, att vi har minskat skuldutvecklingstakten och att vi har stärkt stadens ekonomi. Det är också viktigt att fler går från bidrag till jobb. Därför är det som sagt oerhört glädjande att fler nu lämnar arbetslöshet och får anställning, samtidigt som vi behöver göra mer för dem som är långtidsarbetslösa. Jag vet att min kollega Karin Ernlund nu fokuserar mycket på att ta fram utbildningar, inte minst vuxenutbildningar och yrkesutbildningar för de branscher som söker efter personal, så att man snabbt ska kunna bli anställbar.

Tryggheten är givetvis fortsatt en av våra mest prioriterade frågor. Här jobbar vi med den fysiska miljön – med att det ska vara städat, rent och upplevelserikt och fritt från klotter – men också givetvis med att förhindra att unga fastnar i kriminalitet eller riskerar att rekryteras in i kriminalitet. Inget barn ska lämnas efter, och därför är det så viktigt att vi också satsar på skolan. Är det någonting som jag är enormt stolt över är det stadens arbete med att vända skolresultaten på Järva under de här åren; fler och fler barn blir behöriga till gymnasiet. Det kommer att minska rekryteringsmöjligheterna för de kriminella gängerna. Vi fortsätter givetvis också med vår trygghetsfond och våra investeringar för avhoppare och dem som vill lämna gängerna. Där jobbar vi tätt tillsammans med polis och kriminalvård. Men vi investerar också i stadsdelarna: Ni ansöker och anger vad ni har behov av i form av trygghetsinvesteringar. Sedan finns vi från staden där för att rusta upp, belysa eller på andra sätt skapa trygghet i utemiljön.

Jag var nyligen i Glasgow på klimattoppmötet. Jag är övertygad om att många av de nya jobb som växer fram är gröna jobb. Nu ställer hela näringslivet om, och det gör också staden, med hållbara gröna jobb för elektrifiering och innovationer som fasar ut de fossila bränslena. Vi har fasat ut kolet. Nu tar vi nästa steg i att elektrifiera Stockholm fram till 2030. Det finns ingen stad som har så höga ambitioner som vi. Detta kommer också att skapa nya möjligheter för jobb och tillväxt i vår stad, och det kommer att möta behoven hos alla dem nu som har beställt hybrid- och elbil och väntar

Yttranden

på att kunna få laddmöjligheter. Givetvis fortsätter vi med våra klimatanpassningsplaner. Vi fortsätter med investeringar i god vattenkvalitet och vattenstatus. Vi jobbar med investeringar i exempelvis Henriksdals vattenreningsverk, som är i världsklass när det handlar om att kunna rena vatten från mikroplaster och andra kemikalier.

Givetvis fortsätter vi också att investera i välfärdens kärna, som är kommunens kärnuppdrag och anledningen till att vi är här. Vi ska tillgodose kompetensbehovet hos personalen och se till att alla blir utbildade inom demens. Varenda en som jobbar med äldreomsorg i Stockholm har nu speciell kunskap eller speciell utbildning inom demens, med Silviacertifiering, stjärnmärkning eller annat. Det är också ett sätt att kvalitetssäkra äldreomsorgen framåt. Vi gör stora satsningar på detta nu.

En trygg stad, en hållbar och grön stad, en stad med kunskapsuppdrag i våra skolor som förhindrar att fler unga rekryteras in i kriminalitet – det är några av de fokusområden som ligger till grund för uppföljningen och de mål som vi har satt upp. Härmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 77

Borgarrådet K a s i r g a (S): Fru ordförande! Fullmäktige! Vi redovisar i vårt särskilda uttalande hur vi ser på tertialrapport 2. I grunden finns det ett antal samhällsproblem som staden behöver möta. Otryggheten ökar. Klyftorna är för stora. Det byggs för få hyresrätter. Välfärden ges alltför begränsade resurser. Detta är uppenbart för de flesta stockholmare och framgår till viss del också av tertialrapporten. Hur vi framöver kan bryta denna utveckling kommer vi att debattera mer under budgetfullmäktige om en dryg vecka. Tertialrapporten visar dock att staden skulle ha kunnat göra mycket mer för att uppnå målen på dessa områden redan under detta år. Ökade statsbidrag och skatteintäkter har gjort att det finns utrymme att investera i skolan, omsorgen och tryggheten. Vi är många som har föreslagit sådana åtgärder. Den politiska grönbålen har dock avvisat våra förslag. Det innebär att vi är där vi är i dag.

Fru ordförande! Vi kommer i samband med budgetbehandlingen att redovisa vårt alternativ, men jag tror att det är uppenbart för dem som läst tertialrapporten att Stockholm kan så mycket bättre, att Stockholm kan vara en stad för alla. Alldeles för många elever går ut årskurs nio utan behörighet till gymnasiet. Var fjärde pojke som går i skolan i ett socioekonomiskt utsatt område går ut högstadiet utan behörighet till ett nationellt program på gymnasiet. Drygt hälften av alla pojkar uppnår godkänt i alla ämnen. Motsvarande siffror på skolor i innerstaden är nästan 100 procent. Skolsegregationen är fortsatt mycket stor och måste brytas. Den måluppfyllelse som redovisas för miljöprogrammet är inte heller tillräcklig. Stadens ambitioner behöver höjas och åtgärder vidtas. Dessvärre innehåller varken budgeten för år 2022 eller tertialrapport 2 nödvändiga insatser för att stärka arbetet.

Det är bra att det program för privat verksamhet som enligt svensk lag krävs under varje mandatperiod nu läggs fram för fullmäktige. Samtidigt är det en aning symptomatiskt att det program som syftar till att ställa krav på privat verksamhet läggs fram av finansborgarrådet när 80 procent av mandatperioden redan har gått. Staden har även antagit program och policyer som inte tillförsäkrat medborgarna tillräcklig

Yttranden

insyn. Den grönbå majoritetens beslut om att företag öppet ska kunna bryta mot meddelarskyddet utan att det får kännbara konsekvenser, som i fallet med Sabbatsbergsbyns äldreboende, är ett av många exempel. Redan nästa vecka kan Stockholm byta kurs. Låt oss ta den möjligheten, för Stockholm kan bättre!

Anförande nr 78

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Då är det dags att värma upp! T2:an brukar jag alltid kalla för "lilla budgetdebatten". Jag är väldigt glad att den kommer veckan före stora budgetfullmäktige och inte veckan efter, som den brukar göra, för T2:an ger oss en möjlighet att följa upp våra verksamheter och hur det har gått under detta år.

Det finns trots oppositionens mörka beskrivning i alla fall några ljusglimtar. Men det som jag reflekterar över är hur snabbt man glömmer vad som har hänt. Det var så sent som i våras som vi genomlevde den tredje vågen av pandemin. Restriktionerna och pandemin har påverkat både våra verksamheter och hela staden Stockholm. Även om återhämtningen nu går relativt snabbt måste vi ha förståelse för att mycket av pandemins påverkan blir väldigt långsiktig. Den kommer att påverka både våra kommunala verksamheter och samhället i övrigt. Vi behöver stå rustade för detta.

Därför är jag glad att vi redan i innevarande budget har ett starkt återstartsfokus för stadens arbete. Jag vill givetvis lyfta fram det arbete vi gör inom kulturens område. Vart femte företag i Stockholm arbetar inom de kulturella och kreativa näringarna. När man säger att Stockholm måste komma tillbaka på fötterna ekonomiskt handlar det alltså också om att vi behöver återstarta kulturen. Vi har under det här året haft stort fokus på att försöka lindra effekterna av pandemin och de restriktioner som faktiskt har lamslagit Stockholms kulturliv. Vi har satsat 10 miljoner extra under året på att stödja det fria kulturlivet med anledning av de konsekvenser som pandemin har haft på deras verksamheter.

Vi har också tagit emot en nystartsrapport från en utredning som vi tillsatte långt innan regeringen tillsatte sin motsvarighet. En hel del av de förslagen har vi faktiskt redan gjort verklighet av, och flera kommer vi att ta hand om i nästa års budget. Ett av förslagen var en kulturfeststart som kunde markera att vi tagit oss ut ur pandemin. Detta ledde till att vi gjorde en återstartskampanj: Välkommen tillbaka till kulturen! Vi har faktiskt en hel höst som är full med aktiviteter och en gemensam marknadsföringskampanj för att på det sättet locka tillbaka publiken till våra salonger, till våra nattklubbers dansgolv och till våra museer. Vi har tillfört extra resurser till den här stora återstartskampanjen, som vi har drivit under hela hösten. Jag är både stolt och glad över att vi återstartar Stockholm med en stor satsning på kultur. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 79

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Ordförande och fullmäktige! Den här tertialrapporten är bostadspolitiskt lika trist läsning som tidigare rapporter har varit under den här mandatperioden, tycker jag. Man uppnår inte bostadsmålen på långa vägar. Det är högre satta mål med minst 25 procent sämre leverans i bostadsplaner med blågrönt styre jämfört med förra mandatperioden. Under 2018 levererades över

Yttranden

30 000 nya lägenheter i godkända planer, ett enastående rekord i Stockholms stads historia, trots att de blågröna efter valet 2018 omgående stoppade ca 2 000 bostäder som enligt tertialrapporten skulle ha godkänts av stadsbyggnadsnämnden under det sista kvartalet.

Uppskattningsvis handlar det om 6 000–7 000 färre lägenheter den här mandatperioden jämfört med den förra, vilket verkligen är ett uselt resultat. Förklaringarna är flera och kan också utläsas i rapporten. Allmännyttan tillåts inte hjälpa till att nå målen, vilket naturligtvis är huvudlöst. Nästan inga Stockholmshus med gratis pengar från staten i form av investeringsstöd ordnas. Det är ingen marginal på markanvisningarna till allmännyttan, så att de verkligen ges möjlighet att klara det mål om ynka 600 bostäder per år som ni själva har satt upp. Det flyttas till och med markanvisningar inför öppen ridå från Svenska Bostäder och Familjebostäder till ett nybildat privat bolag som på kort tid med 1 200 markanvisningar i portföljen kunde säljas vidare med miljarder i vinst för ägarna.

Mer politisk energi ägnas åt ombildningar av stadens billiga kommunala hyresrätter än åt att få fram nya bostadsprojekt. Stadens berörda förvaltningar under kommunstyrelsen skulle kunna jobba mer effektivt för fler bostäder, men arbetar som vi tycker med usel samordning. Exploateringskontoret har försvagats. Det politiska trycket för att skapa fler bostäder är lågt i dag i staden. Det här har även revisorerna kritiserat, och det är bara att hålla med. Majoritetens hantering av markresurserna på Bromma flygplats är också under all kritik. Ingen kraftsamling eller färdriktning pekas ut, trots att den halvtomma flygplatsen kostar både staden och staten flera hundra miljoner kronor per år i subventioner.

Med den här politiken kommer trångboddheten att växa, bostadssegregationen att öka och ungdomar att tvingas bo kvar hemma längre. Alla blir i någon mån förlorare. De knappa 20 000 byggrätter som finns kvar från förra mandatperioden ligger i pipeline. Men ska vi klara målet till 2030 om 140 000 lägenheter måste en uppryckning ske. Den låga bostadspolitiska energi som vi ser i dag håller inte. Det här visar tertialrapporten tydligt på. Det är ett bostadspolitiskt misslyckande. Att skapa mer kraft och energi i bostadspolitiken är en nödvändighet.

Anförande nr 80

Borgarrådet **L a r s s o n** (M): Fru ordförande! Det är alltid fascinerande med Jan Valeskog. Man undrar hur mycket han ska hinna få med under sitt inlägg. Det är otvetydigt så att du lyckas pracka in precis varenda punkt, Jan Valeskog, och nu har jag en minut på mig att försöka svara.

Nej, vi ser lite annorlunda på det här, som du förstår. Vi har faktiskt 26 000 bostäder i det som vi brukar ha i slutändan av processen. Det är bostäder som kan komma igång ganska snabbt. Det är faktiskt en större del av processen i planberedskapen nu än vad det har varit många gånger tidigare. Bortsett från att vi faktiskt har stoppat en del projekt som inte har hållit kvaliteten och som därför har förskjutits i processen har vi möjlighet att få en bättre stadsbyggnad i Stockholm, vågar jag nog påstå. Det är ett antal projekt, ja, men det är inte de mängder som du fantiserar om, Jan Valeskog. Nej, jag tror att vi i slutändan kommer att få en bättre stadsbyggnadspolitik.

Yttranden

Anförande nr 81

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Ja, det är det som skiljer det här från budgetdebatten. Här fick man tre minuters talartid, där blir det bara två. Man får alltså passa på att få med saker.

Skämt åsido! Till och med nästa möte i stadsbyggnadsnämnden kommer vi att ha kommit upp i bra precis 15 000 lägenheter. Vi skulle ha haft 30 000 lägenheter under tre års tid. Ni kommer upp i 15 000. Det är inte imponerande. Förhoppningsvis kommer några tusen till under den tid på året som är kvar. Det hoppas jag verkligen. Men oavsett det kommer ni inte i närheten av förra mandatperioden. Det är riktigt uselt.

Anförande nr 82

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Ja, det var en osande predikan vi fick höra av Jan Valeskog. Jag kan verkligen berömma dig på en punkt, Jan Valeskog. Du trillade inte över så att du drog in Stockholms hem i detta. Jag har noterat att du sagt att du undantagit det från din negativa kritik, och det är helt rätt. Vi har över 720 – 721, för att vara exakt – färdigställda bostäder i år, och vi kommer att komma igång med dem vi ska. Bekymret är ju nu, när vi kommer allt närmare, att marken faktiskt blir en bristvara. Då blir det också svårare att göra det vi vill, nämligen att bygga mycket och bra. Vi har lagt ned mycket resurser på att öka kvaliteten i stadsbyggandet, och det är jag stolt över.

Anförande nr 83

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag är i så fall väldigt glad att Stockholms hem är ett ljus i mörkret. Jag hoppas att Björn Ljung fortsätter att vara ett ljus i det bostadspolitiska mörker som man kan beskriva med de siffror jag nämnde. Det är ändå ett problem att man inte ger markanvisningar till allmännyttan med marginal för att de ska få en rejäl chans att klara detta. Och det som jag beskrev gällande Familjebostäder och Svenska Bostäder är naturligtvis ännu sämre. Man flyttade över utlovade markanvisningar till ett privat bolag som bestod av lycksökare. Så kan vi naturligtvis inte hålla på. Allmännyttan måste ju få hjälpa till att uppnå de här målen. Detta är en förklaring till att det misslyckas. Alla måste hjälpa till.

Anförande nr 84

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Det finns väldigt många olika nivåer i det här. Allmännyttan är ju som den är. Det finns en stor buffert som går att ta av. Det har dock varit färre markanvisningar och byggstarter där än tidigare år. Det ska noteras. Men jag tycker ändå att det är värt att nämna, när vi ser till byggstarter, att det förra året faktiskt var 64 procent hyresrätter, men då fördelade på både allmännyttan och privata hyresrätter. Värt att notera är också att det vad gäller markanvisningar hittills i år är hela 60 procent hyresrätter, men också där såklart både privata och inom allmännyttan.

Yttranden

Anförande nr 85

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det är klart att det är bra att det finns exempel på att vi har fått en del markanvisningar. Men det här med byggstarter är ju någonting som vi kan ta åt oss äran för sedan förra mandatperioden. Det ligger ju i pipeline. Då hade vi 60 procent hyresrätter, och vi låg över 30 000 lägenheter. Det är klart att det blir betydligt färre lägenheter nu. Snart har tre år gått, och det blir 15 000 lägenheter. Även om det då skulle vara hälften hyresrätter är det totalt sett väldigt lite. Det är alltför lite och alltför dåligt. Detta kan väl ändå inte ni vara nöjda med heller.

Anförande nr 86

L i n n é a J o a n d i (MP): Ordförande, åhörare och ledamöter i kommunfullmäktige! Jag tänkte nämna någonting om de beslut som fattats under året och som har haft väsentlig betydelse för den kommunala koncernen och kommunen, med fokus på Stockholms Hamnar. En av de sakerna har varit en klimat- och miljöhandlingsplan som hamnen har tagit fram för sin verksamhet. Som miljöpartist är jag såklart väldigt stolt över den här handlingsplanen och skulle vilja lyfta fram några aspekter av den.

Stockholms Hamnar undertecknade år 2019 tillsammans med nio andra hamnar i Norden en deklARATION för samarbete kring miljöutmaningarna relaterade till FN:s globala hållbarhetsmål. Deklarationen betonar vikten av att dela kunskap, information och bästa praxis inom områden som energianvändning, utsläpp till luft och vatten, biologisk mångfald samt arbete med innovativa lösningar. Handlingsplanen innehåller bland annat målet om en fossilfri organisation senast 2030. Ett viktigt steg för att nå det här målet är ett gott samarbete med hamnarna på andra sidan Östersjön där mål 17, Genomförande och globalt partnerskap, får stå i fokus. Men även sådant som elanslutningar av fartyg, teknikutveckling, inköp av icke-fossila arbetsfordon, energieffektiviseringar och miljödifferiering av hamnavgifter är exempel på åtgärder som inte bara kommer att minska utsläppen av växthusgaser utan även bidrar till bättre luftkvalitet och ljudmiljöer. Här blir sådana mål som Hållbara städer och samhällen, Hållbar energi för alla och God hälsa och välbefinnande viktiga, för att bara nämna några.

En ökad andel avfall från Stockholms Hamnars verksamhet som materialåtervinns eller återanvänds är en annan viktig del som handlingsplanen nämner. Här behövs delvis ett förändrat arbetssätt internt för ökad återanvändning och materialåtervinning, där bland annat stadens egen version av Blocket, det så kallade Stocket, används än mer och där man utvecklar samarbete med anlitate avfallsentreprenörer för att resurseffektivisera verksamheten i än större utsträckning. Målet ållbar konsumtion och produktion står här i fokus. Handlingsplanen nämner även sådant som arbete i frågan om tömning av svart- och grävatten. Här står i stället målet Hållbar industri, innovationer och infrastruktur i blickfånget. Stockholms Hamnars framtagande av denna klimat- och miljöhandlingsplan är ett viktigt steg som kommer att ha stor betydelse för hamnens fortsatta arbete med att bidra till stadens uppfyllelse av FN:s globala mål. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Yttranden

Anförande nr 87

L i s a P a l m (FI): Ordförande! Nu står vi här med uppföljningen av tertiärrapporten med ett år kvar till valet och ett och ett halvt år som gått i en värld och ett Stockholm med pandemi. Jag vill börja med att konstatera precis det som Coronakommissionen sa: Det är tack vare alla medarbetare och anställda inom vård och omsorg som vi har klarat oss så bra som vi gjort under pandemin, med snabba omställningar, långa skift och stora risker. Låt oss nu dra lärdomarna av pandemin, så att decennierna av nedskärningar, effektiviseringskrav, snabbare spring och timanställningar får ett slut. Endast två av de tre – förlåt, endast ett av de två övergripande målen nås. Där höll jag på att skönmåla det.

Målet att Stockholm ska vara en trygg och säker stad uppnås inte helt. Det får man väl ändå säga är en minst sagt nykter analys av läget, med dödsskjutningar och grovt våld. Vidare handlar det i trygghetsarbetet om kvinnors och flickors trygghet och frihet från våld i Stockholm. Om det är något som civilsamhället och jourrörelsen larmat om under pandemin är det just det ökade våldet och hur isoleringen kommit att påverka kvinnors och flickors livsvillkor. I lördags var det en stor demonstration på Medborgarplatsen mot mäns våld mot kvinnor. Det finns en stor ilska. Man känner att politiken inte gör tillräckligt för att stoppa våldet. Därför är det djupt allvarligt att flickor utsatta för sexualbrott inte känner att de får det stöd som de behöver, vilket framgår i socialnämndens rapport. Föreningen Storasyster, som möter målgruppen flickor utsatta för sexualbrott, har ett stort tryck, men säger också att man skulle kunna öka kapaciteten och ta emot fler. Men då behöver staden stärka det ekonomiska stödet. Det är ett medskick till socialborgarrådet.

Min sista punkt handlar om bostadspolitik. Förra gången jag stod här och pratade om bostadspolitik och hur den slår mot kvinnor i staden när man säljer ut allmännyttan blev jag kallad inkompetent av bostadsborgarrådet. Men nog är jag kompetent att läsa tertiärrapporten och konstatera att styret misslyckats med att nå sina egna mål i bostadsbyggandet. Att staden inte bygger tillräckligt med billiga hyresrätter kommer framför allt att slå mot kvinnor.

Anförande nr 88

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande och fullmäktige! Med hänsyn till de inlägg och ordväxlingar vi hört här tänkte jag kasta mig tillbaka till lite bostadspolitik och försöka sprida en något mer positiv bild än den nattsvarta bild vi fått beskriven här alldeles nyss när det gäller byggandet i Stockholm. Jag tycker nämligen att det är glädjande att se hur tusentals nya bostäder kommer att byggas i Stockholm framöver. Går vi tillbaka ett par år kan vi se att exploateringsnämnden fattade beslut om 8 441 nya bostäder 2019 och 8 447 under förra året. Det är fler än både 2017 och 2018.

I flera olika sammanhang försöker, precis som vi hör här, oppositionen påskina att det inte byggs några bostäder i Stockholm numera eller alldeles för få. Vi bygger alldeles för lite, anser oppositionen. Men det här är ju uppgifter som baseras på oppositionens egna antaganden och hittepåhistorier utan förankring i verkligheten. Oppositionen läser gärna utfallet i tertiärrapporten per den 31 augusti men bortser fullständigt från hur prognosen ser ut för resten av året. Jag kommer ihåg en diskussion jag hade med Clara Lindblom, som inte är här i dag, om ketchupeffekten. Hon förnekade att det finns en ketchupeffekt. Hon får svara på det en annan gång sedan. Men det finns ju en

Yttranden

ketchupeffekt, vilket innebär att jättemånga beslut och ärenden tas fram och klubbas i exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden under november och december. Om ni tvivlar på detta kommer ni att få se det vid de kommande två mötena i respektive nämnd – jag lovar.

Vi står fast vid att vi ska markanvisa 10 000 nya bostäder per år, och vi står fast vid att vi ska nå det målet 2021 för Stockholm. Av de 10 000 bostäderna ska hälften, 5 000, vara hyresrätter. Det spelar då ingen roll om ett antal tusen omvandlas under en hel mandatperiod, för de hyresrätter som tillförs marknaden är många fler än de som blir bostadsrätter – dessa har för övrigt inte försvunnit från bostadsmarknaden.

Det skedde en enorm inbromsning på de finansiella marknaderna under 2020. Jag hoppas att det inte är någon som har missat det. Men trots det är resultaten goda. Vi har också lanserat Hyresrättspushen, som ökar samarbetet med de privata byggaktörerna. På så sätt får vi fram de 5 000 hyresrätterna. Men även där kan jag ge lugnande besked. De allmännyttiga bostadsbolagen i Stockholm kommer att få markanvisningar, och när det här året är slut kommer man med största sannolikhet att ha överskridit årsmålet.

Nu fortsätter vi på den inslagna vägen. Målet är 140 000 nya bostäder till 2030. Vi fortsätter med delmålet 10 000 markanvisningar per år. Jag vet mycket väl att det finns mål och indikatorer under stadsbyggnadsnämnden som vi endast delvis uppfyller. Det handlar då om ett senare skede i stadsbyggnadsprocessen. Men genom att vi håller en hög takt i markanvisningarna nu kommer även senare processer att öka framåt i tiden. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 89

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Exploateringsnämnden i all ära – jag kan ge Johan Nilsson rätt på en punkt: Det kommer mer på slutet. Det gäller alla år. Så har det varit i både stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden. Men problemet är att det inte riktigt är vad som händer i exploateringsnämnden som är avgörande. Det är bra om ni klarar 10 000. Det har ni inte gjort tidigare, men det är toppen om ni gör det. Det är samma sak när det gäller program. Där har vi också haft ganska höga siffror. Men det försvinner en massa bostäder på vägen, och det är problemet i de här processerna. Bostadsprojekt stoppas av er internt, av länsstyrelsen och av alla möjliga andra. Men framför allt tycker vi – och även revisorerna uppenbarligen – att det inte fungerar väl organisatoriskt i staden. Särskilt exploateringskontoret har fått en hel del kritik av revisorerna.

Det är vad som presteras i slutänden som gäller. Ni har till dags dato 15 000 lägenheter efter tre år, när ni borde ha haft 30 000. Det är hälften. Förhoppningsvis kommer några tusen till i slutet av året. Men ni kommer ändå inte i närheten av att överträffa förra mandatperioden, och ni kommer absolut inte i närheten av era mål. Det är ett problem.

Anförande nr 90

J o h a n N i l s s o n (M): Jag upprepar vad jag sa tidigare. Vi håller en högre takt och markanvisar mer. I och med att vi markanvisar mer kommer även mer att påbörjas. Då pratar vi om 2022, 2023 och 2024. Vi vet alla att stadsbyggnadsprocesserna tar

Yttranden

lång tid. Men även om vi går in och tittar på stadsbyggnadsnämndens indikatorer syns ökningen. Vi har alltså kurvor som pekar uppåt vad gäller till exempel antalet bostäder antagna i detaljplaner, där det är 8 000 stycken. Antalet påbörjade bostäder ligger på 5 500. Det var 4 800 förra året. Vi ser ju att det ökar, och det är det här vi kämpar för. Vi kämpar för att hålla en hög takt och för att hålla en bra mix av bostadsrätter och hyresrätter. Vi kämpar även för att staden inte ska behöva göra alla investeringar själv, och vi har nu etablerat ett gott samarbete med byggaktörerna. På så sätt är jag helt säker på att vi kommer att nå våra 140 000 bostäder till 2030.

Anförande nr 91

R i c h a r d Å k e s s o n (MP): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Som gruppledare i utbildningsnämnden för Miljöpartiet har jag mycket att glädjas åt i den här tertialrapporten. Jag tänkte lyfta fram ett par sådana områden, nämligen naturskolorna och den fina skolutvecklingen i Järvaområdet. Men samtidigt vill jag uppmärksamma ett viktigt utvecklingsområde, nämligen kulturen i skolan. Låt mig börja i den änden! Utan stadens förskyllan har våra elever naturligtvis blivit kraftigt lidande av pandemin och dess konsekvenser. Det kompletterande digitala utbud som togs fram våren 2020 har kommit väl till pass för att i någon mån kompensera för det här. Det har dock ändå blivit stora underskott i elevernas kulturupplevelser, kan vi konstatera. Vikten av både rika och varierade kulturupplevelser är någonting som jag lägger väldigt stor vikt vid som miljöpartist. Här har vi alltså ett stort arbete framför oss. Det är ett arbete som majoriteten förvisso har adresserat i hög grad i liggande budgetförslag för 2022.

Jag går över till mer positiva spaningar. En av årets budgetsatsningar som Miljöpartiet särskilt omhuldar är utvecklandet av naturskoleverksamheten. Vi har Eggeby gård på Järvafältet. Vi har Bergianska. Vi har den mobila naturskolan, Fältlabbet, vars verksamhet redan förra året utökades med en enhet baserad på Hökarängsskolan. På grund av pandemin har en ytterligare naturskola som skulle startas i år blivit fördröjd. Men den kommer, var så säkra! Utbyggnaden behövs, för alla naturskolor vi har i dag är oerhört populära. De är ständigt fullbokade, och det är fullt tryck på att få komma dit och uppleva den fantastiska utbildning som man kan få där.

Poängen med de här satsningarna är att ge stadens elever ännu större tillgång till det som kallas lärande för hållbar utveckling. Det är ett centralt område i gällande läroplan och höganvänt i dessa tider av klimatkris och globala utmaningar. Dessutom kan vi numera i högre grad erbjuda stadens pedagoger en fördjupad fortbildning och kollegialt lärande med just detta hållbarhetsfokus, eftersom naturskolorna också används i lärarfortbildningen. Eller som utbildningsförvaltningen själv så träffande beskriver saken: Det blir med detta ett tydligt fokus på de globala hållbarhetsmålen i såväl undervisning som kompetensutveckling.

Vi i den grönbåla majoriteten har satsat stort både på det systematiska kvalitetsarbetet och på riktade insatser för språk- och kunskapsutveckling. Det är det som gör att det är så glädjande att läsa om de fina resultat vi ser på grundskolorna i Järvaområdet. De här insatserna har anpassats till varje skolas individuella behov, och de omfattar dessutom både förskoleklass och fritidshem. Dessa framgångar, som hårt arbete har gett, ska vi nu framgent se till att sprida till andra skolor i staden. Stort tack till utbildningsförvaltningen, alla våra skolors pedagogiska personal och alla andra som

Yttranden

jobbar där för de enorma insatser de har gjort! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 92

T o r u n B o u c h e r (V): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Staden har i år haft möjlighet att använda ett rekordöverskott, men i stället har majoriteten hållit fast vid resultatkrav och effektiviseringskrav. Möjligheter som har funnits har inte använts. Tertialrapporten följer därför upp underfinansierade verksamheter. När T1:an kom i våras såg vi stora möjligheter att förstärka stadens verksamheter. Vi såg ökade skatteintäkter och ökade statsbidrag. Det fanns pengar kvar i den centrala medelsreserven. Men det har inte hänt särskilt mycket.

Jag tänker särskilt lyfta fram underskottet för fastighetsnämnden, även på grund av att vi i ärendet har en beslutssats som gäller just fastighetsnämnden. Detta underskott bekräftar att nämnden verkligen behöver en genomgripande analys av sina förutsättningar. I dag saknar nämnden marginaler för oförutsedda händelser. Nämndens överskottskrav står inte i relation till vare sig nämndens existerande fastigheter eller nämndens verkliga hyresgäster. En stor del av fastigheterna har ett högt kulturhistoriskt värde med begränsade avkastningsmöjligheter. Hyresgästerna utgörs ofta av stadens egna verksamheter, av föreningar, många med nolltaxeverksamheter, och av småskalig kulturverksamhet – alla med ytterst begränsade möjligheter att betala marknadsmässiga hyror. Fastighetsnämnden tvingas också skjuta kostnader för upprustning och renovering på framtiden, vilket riskerar att fördyra totalkostnaderna. Man riskerar även att gå miste om intäkter därför att fastigheter står tomma av säkerhetsskäl, till exempel konstnärsateljéer. Det är en tråkig ekonomisk hushållning. Den extra beslutssatsen i detta ärende gäller de hyreslättnader som givits på grund av pandemin. Det är merkostnader som vi anser bör ersättas.

Jag ska slutligen också självklart lyfta fram kulturbranschen, som har drabbats oerhört hårt under pandemin. Vi saknar den möjlighet som har funnits att använda statsbidragen till ytterligare riktade stöd till det fria kulturlivet. Vi saknar också lite grann – även om Jonas Naddebo gjorde ett försök här – att det lyfts fram att kulturen är en stor del av näringslivet. Det är den del som kanske drabbades hårdast tillsammans med restaurang och hotell av alla branscher i näringslivet, och den är en otroligt viktig faktor för omstart av näringslivet.

Anförande nr 93

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Jag tryckte på replikknappen på grund av det här med fastighetsnämndens överskottskrav, Torun Boucher. Det är en väldigt relevant fråga. Jag noterade också att ni hade med det här i er budgetreservation, vilket är jättebra. Men i förra årets budget gjorde vi faktiskt en anpassning. Vi sänkte överskottskravet just för fastighetsnämnden, precis med anledning av det här som du säger – marginalerna har varit fullständigt hopplösa i och med att alla kommersiella fastigheter de senaste 20 åren har sålts av. Min fråga är om ni då menar att denna justering, som ändå var rätt stor och som fastighetskontoret noterade och verkligen

Yttranden

välkomnade väldigt mycket, inte var tillräcklig. Menar ni att det måste göras än mer? Jag kan i så fall såklart delvis hålla med, men jag skulle vilja höra ett förtydligande.

Anförande nr 94

T o r u n B o u c h e r (V): Jag håller helt med, Martin Hansson. Vi är jätteglada över att det sänktes. Men det räcker uppenbarligen inte. Oavsett om det behöver sänkas mer eller inte är det som vi framhåller att det behövs en ordentlig och genomgripande analys av förutsättningarna, som jag lyfte fram. Till exempel är det kanske inte fastighetsnämnden som ska äga de här kulturhistoriska byggnaderna, som ju är väldigt svåra att få lönsamhet i. Sådana saker behöver komma upp på bordet. Överskottsålet är en del av detta, men det kanske inte är hela svaret eller analysen.

Anförande nr 95

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! När fastighetsnämndens ekonomi lyfts fram måste man ju upp i talarstolen. Det är väl i grunden någonting att välkomna. Som jag har sagt tidigare i den här salen har alla olika typer av majoriteter ett ansvar för det läge som fastighetsnämnden hamnat i och befinner sig i. Det är mycket utmaningar. Framför allt i och med att vi för ganska många år sedan fick över kulturfastigheterna och även idrottsfastigheterna föreligger ett stort investeringsbehov i fastighetsnämnden.

Jag vill verkligen återupprepa poängen som Martin Hansson gjorde. Vi från finansroteln fick förståelse för detta, sänkte överskottskravet och gjorde en justering för det förra året. Det är någonting som vi håller i. Det är ju en del av att vi har mycket belysning på att få ordning och reda i ekonomin i fastighetsnämnden. Där fortsätter vi att ha ett bra samarbete med stadens revisorer för att kolla närmare på detta och även kolla på investeringsbehovet och göra korrekta analyser av vad som behöver göras framåt.

Anförande nr 96

T o r u n B o u c h e r (V): Vi verkar väl vara överens, Dennis Wedin. Vi har lämnat en reservation med två att-satser som vi särskilt vill uppmärksamma. Det handlar om merkostnader på grund av de hyreslättnader som givits med anledning av pandemin. Detta får inte du svara på nu, men du kan ju ta med dig det. Det vore himla fint.

Anförande nr 97

Borgarrådet S l o t t e r (KD): Fru ordförande! Jag hörde inte de första sekunderna av Torun Bouchers inlägg, så det är möjligt att jag missuppfattat helt. Men jag tror att hon pratade om äldreomsorgen. Nähä, hon skakar på huvudet. Jag bara tog för givet att du gjorde det, Torun Boucher.

Jag vill ändå bara upplysa fullmäktige om att äldreomsorgen inte har några effektiviseringar det här året och inte föreslås få några nästa år heller. Det har nämnts i tidigare inlägg att det har varit neddragningar inom äldreomsorgen, vilket jag absolut inte tycker stämmer med tanke på de påslag som ges både för i år och för nästa år. Däremot kan vi se att flera stadsdelsnämnder går med överskott i år. Men det beror

Yttranden

inte på att man har snålat eller underbemannat, utan det beror på att efterfrågan på äldreomsorg har minskat i stadsdelarna. Det hoppas och tror jag är en pandemieffekt och inte en långsiktig effekt, men det förklarar mycket av det överskott som kan synas lite märkligt ett pandemiår.

Anförande nr 98

T o r u n B o u c h e r (V): Jag pratade i den absoluta inledningen av mitt anförande om att ni har hållit fast vid resultatkrav och effektiviseringskrav. Men just för äldrenämnden vet jag att du har tagit bort effektiviseringskravet, Erik Slottnér. Det tycker jag är väldigt bra. Försök att få dina kompisar att förstå att vi inte bör ha effektiviseringskrav i välfärdsnämnderna i framtiden! Det är en gammaldags idé, och det är dags att skrota den. Jag tycker att du har gått före i den här frågan.

Anförande nr 99

S a l a r R a s h i d (S): Fru ordförande! Som flera har varit inne på har coronapandemin haft en stor påverkan på arbetsmarknaden i staden. Många som arbetade inom besöksnäringen, restaurangbranschen och kulturbranschen fick se sina möjligheter till arbete försvinna. Det är glädjande att ekonomin är på snabb återhämtning, som finansborgarrådet var inne på. Men det leder inte per automatik till att alla de som förlorade arbetet under pandemin kommer i arbete igen.

I arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande för T2:an framgår att antalet långtidsarbetslösa ökar. Alltför länge har vi socialdemokrater pekat på att det är dags för politiken att kavla upp skjortärmarna och visa vägen innan det blir för sent, innan arbetslösheten fördjupas och innan fler människor fastnar i långtidsarbetslöshet. Även om T2:an för arbetsmarknadsnämnden pekar på relativt god måluppfyllelse är långtidsarbetslösheten och ungdomsarbetslösheten fortsatt hög i Stockholm. Vi kommer att ha en budgetdebatt om tio dagar, och jag vet att det är fler i salen som ser fram emot den.

I den här debatten vill jag i alla fall ha sagt att det finns en diskrepans mellan den verklighet som råder ute på arbetsmarknaden och tonaliteten i våra tjänsteutlåtanden. Arbetsmarknadsförvaltningen skriver själva att effekterna på arbetsmarknaden till följd av coronapandemin visar fortsatt påverkan på målen och delmålen i Agenda 2030. Detta gäller såväl ekonomiska som sociala mål. Pandemin har inte bara synliggjort utan även fördjupat segregationen och ojämlikheten i den här staden. Ändå verkar vi nå en relativt god måluppfyllelse. Det här kan vara relativt missvisande eftersom arbetsmarknadsförvaltningen dessutom pekar på att den uppsökande verksamheten fortfarande haltar. Vi vet att verksamheten kräver mer resurser; det har vi pekat på under alla dessa år.

Staden missar att uppnå målet både med unga som varken arbetar eller studerar, UVA, och med KAA, det kommunala aktivitetsansvaret. Det är två viktiga målgrupper inom gruppen unga som har fått betala ett väldigt högt pris i form av passivitet och sämre framtidsutsikter när staden inte stärker sin uppsökande verksamhet.

Ungdomar har tillsammans med utrikesfödda, långtidsarbetslösa och personer som lever med funktionsnedsättning drabbats hårt under pandemin. Det är något som jag

Yttranden

tycker bör lyftas i debatten, för det är målgrupper som man tyvärr ofta glömmer. Det är målgrupper som jag tycker att majoriteten har glömt under de år som de har styrt, och det gäller framför allt under pandemin. Jag tycker att det ska bli intressant att se vad majoriteten har att göra för de här målgrupperna när vi diskuterar budgeten om tio dagar.

Anförande nr

Alexandra Mattsson Åkerström (V): Ordförande, fullmäktige, åhörare! En av de saker som socialborgarrådet har lyft mycket är vikten av samverkan mellan skola och socialtjänst för barn och unga i riskzon. Samtidigt har det under denna period försvunnit många samordnare i stadsdelarna som ska jobba med just samverkan och att öka antalet SIG mellan skola och socialtjänst. Under förra mandatperioden hade nästan alla stadsdelar SIG-samordnare, medan det nu bara finns några enstaka kvar. Vi ser också i T2:an att man inte når upp till målen gällande placerade barns skolresultat. Det är de barn som behöver lyckade skolresultat mest.

I majoritetens kommentarer till T2:an framgår att man är stolt över sitt stödpaket till näringslivet under pandemin. Men jag undrar: Var är stödpaketet till socialtjänsten? Antalet orosanmälningar om barn som får illa ökar. Stadsdelsnämndernas barn- och ungdomsvård går back med 18 miljoner. Men här finns inga särskilda stödpaket.

Jag vill yrka bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 100

Borgarrådet Jönsson (L): Tack för intressanta reflexioner! Du har precis som jag läst socialtjänstinspektörernas rapport. De beskriver faktiskt att det aldrig har varit så mycket samverkan mellan skola och socialtjänst som vi har just nu. Sedan stämmer det att många SIG-samordnare har försvunnit, och det beror på att det statsbidrag som tidigare betalades ut har dragits in. Jag tycker personligen att det hade varit välkommet att ha det kvar.

Vad gäller placerade barns skolresultat är det en katastrof för de här barnen att de inte får sin skolgång. Där gör vi också nu stora insatser. Skolfam är en av de viktigaste. Det har vi byggt ut, och vi ser att de som får del av denna insats får betyg och blir godkända. Detta ska vi givetvis fullfölja.

Vad gäller orosanmälningar ökar de som sagt, vilket jag i och för sig tycker är välkommet eftersom det innebär att mycket av de satsningar som har gjorts för att få upp anmälningsbenägenheten har gett effekt.

Anförande nr 101

Alexandra Mattsson Åkerström (V): Jag håller med. Skolfam har varit väldigt lyckosamt. Det vore också bra att utöka det till fler barn än dagens målgrupp. Det vore bra att titta vidare på det.

Vad gäller SIG-samordnare kan man välja att tillskjuta medel i budget i stället om statsbidraget upphör. Det hade vi gärna sett, och vi har också lagt sådana pengar i våra

Yttranden

budgetar eftersom det här har varit väldigt lyckat. De utvärderingar som har gjorts visar att det helt enkelt är en väldigt bra roll för stadsdelarna att ha.

Jag noterar att du inte kommenterar det underskott som finns just nu i barn- och ungdomsvården och som ligger på 18 miljoner samtidigt som vi har stor otrygghet och många barn som behöver placeras, inte minst i ytterstaden. Där har vi också som en del av vårt yrkande att aktivera krisledningsnämnden med anledning av skjutningarna, där man skulle kunna lägga in mer resurser till exempelvis barn- och ungdomsvården.

Anförande nr 102

H a s s a n J a m a (V): Ordförande! Nu ser jag att idrottsborgarrådet inte är här i salen. Men det gör ingenting, för jag kommer att upprepa det här under budgetdebatten.

Vi ser en oro på grund av majoritetens ökade privatiseringar vad gäller samhällsfastigheter. Det handlar om vissa fastigheter, till exempel idrottsfastigheter, som det är den privata sektorn som kommer att få bygga. Det motiveras oftast från majoriteten med att det här är bra för stadens ekonomi. Men det man gör är att man lägger över kostnaderna på den kommande generationen.

Att låta privata aktörer i allt högre grad bygga och äga skolor, vård- och omsorgsboenden och idrottshallar som sedan hyrs av staden är att låta skattebetalarna bära bördan av en högre hyreskostnad. Det dränerar också våra stadsdelsnämnder och facknämnder rent ekonomiskt längre fram. När vi får ett växande antal barn och unga riskerar det också att stå oss dyrt. För vi behöver bygga. Det är dyrt – det är en dyr investering vi gör – men långsiktigt blir det billigare för oss än att vi låter privata bygga, hyr in oss och tar en hyreskostnad.

Jag håller med om det som Torun Boucher sa om fastighetsnämndens underskott och det som majoriteten höll med om. Det är otroligt viktigt att vi åtgärdar detta, och det säger jag som idrottspolitiker. Våra fastigheter finns hos fastighetsnämnden, och vi ser behoven av att renovera och reparationskostnaderna. Jag tänker på Grimsta IP. Jag tror att vi alla är glada att det är i hamn.

Vi är bekymrade över majoritetens sätt att se på detta med tanke på hur det blir längre fram. De säger: Nu tar vi in den privata sektorn – låt dem få bygga! Men vi vet att det kommer att kosta oss längre fram. Det kommer att kosta den kommande generationen.

Jag hörde Johan Nilsson prata om bostadsbyggande. Vi följer bara vissa delmål och så vidare, sa han. Men vi kan ju bara följa T2:an; det är det som står skrivet. Och där är det väldigt tydligt att majoriteten har misslyckats med sitt bostadsbyggnadsmål.

Anförande nr 103

M a r t i n H a n s s o n (MP): Frågan om finansiering av idrottsfastigheter är oerhört intressant. Jag noterar att ni i Vänsterpartiet har lagt en motion som jag tror kommer att komma upp här om kommungemensamma idrottsfastighetsbolag. Jag antar att vi kan återkomma till det.

Det är såklart en oerhört svår avvägning när det handlar om huruvida kommunen ska ta investeringarna eller om man också ska bjuda in en privat entreprenör. Men jag

Yttranden

noterar att de idrottsfastigheter som vi har valt ut – det är några stycken, ett fåtal – är sådana som har legat och skvalpat i investeringsbudgeten i väldigt många år nu. De har legat med där i nästan ett decennium, och det händer ingenting. Inte heller under den förra majoriteten, där vi satt med, lyckades vi finansiera de här. Det kommer alltid andra före. Det gäller till exempel simhallsrenoveringarna, som jag också har noterat att vi har fått stort beröm för i Dagens Samhälle när vi nu verkligen går vidare själva i staden med dem.

Det är alltså en väldigt svår avvägning. Ska vi ta kostnaderna i närtid, eller ska vi se dem mer på sikt? Vi tror att det här är rätt avvägning.

Anförande nr 104

H a s s a n J a m a (V): Martin! Vissa av de här anläggningarna har legat i pipeline, som vi brukar säga. Men ni har valt ut ett par. Jag tror att det faktiskt är fem stycken: Vårberg IP, Sättra IP, Brännkyrkahallen, Gubbängshallen och Västertorp sim- och idrottshall. I Slakthusområdet ska det också byggas en helt ny privat anläggning, Slakthushallen.

Vi är inte helt främmande för att vissa av dessa anläggningar måste ha en privat investering. Men ni har valt detta som den enda lösning ni ser framåt på hur vi ska bygga. Det är där vi skiljer oss åt. Ni ser det som en lösning, och så motiverar ni det rent ekonomiskt.

Anförande nr 105

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Vad trevligt, Hassan, att du och jag som träffats i andra sammanhang, i Gubbängsskolan och så vidare, får debattera också!

Jag tänkte försöka mig på en liten matematikredogörelse. Fast jag är en produkt av flumskolan har jag lärt mig med åren! Vi har i dag i Stockholm, om jag kommer ihåg rätt i ekonomiutskottet, 65 miljarder i nettolåneskuld. Om vi skulle råka ut för en räntehöjning på låneskulden med endast 1 procent skulle det betyda 650 miljoner i ökade driftkostnader. En halv ränteprocent är 325 driftmiljoner. Det är alltså sådant som vi, allt annat lika, skulle behöva betala ur vår verksamhet bara rakt in till våra långivare. Det är inte bra. Därför låter vi andra bygga.

Anförande nr 106

H a s s a n J a m a (V): Björn! Min matte är inte så jättebra, så jag försöker förenkla. Jag tänker ofta så här: Att köpa en bostadsrätt eller att bygga en villa är en dyr investering. Det kommer att kosta. Men till slut äger du det du har köpt. Det vi betalar på idrottshallarna är självkostnad för fastighetsnämnden.

Tänk dig då att du äger en villa. När du sedan har haft den i 20–30 år och betalat av räntor och allt säljer du den till en annan person, men du behöver någonstans att bo och hyr därför in dig. Tror du då att kostnaderna är desamma som när du ägde?

Yttranden

Anförande nr 107

Borgarrådet W e d i n (M): Det är viktiga poänger som tas upp här, framför allt när det kommer till behovet för idrotten och att vi står inför många investeringar framåt. Jag vill belysa att jag har pratat med imponerade journalister som exempelvis säger: Vad häftigt det är att ni renoverar era simhallar i Stockholms stad i stället för att riva dem! Det är någonting som vi slår fast i den här budgeten när det till exempel handlar om Vällingby sim- och idrottshall och Eriksdalsbadet. Vi lägger enorma resurser av skattebetalarnas pengar på riktiga investeringar. Vi ger kraftbesked kring detta.

När du säger att vi väljer någonting framför något annat stämmer inte det. Det är ni som säger tvärt nej till privata investeringar när det kommer någon som faktiskt vill investera i idrotten och vill bygga när vi inte har den ekonomiska möjligheten för att vi måste rikta uppmärksamheten till annat, exempelvis simhallar som står och läcker. Det är det vi gör.

Då är frågan: Hur skulle ni klara av den ekonomiska utmaningen när ni säger nej till de privata lösningarna?

Anförande nr 108

H a s s a n J a m a (V): Dennis! Som sagt förstår vi att det är dyrt att investera och bygga. Behovet finns där, men vi ser inte det här som en långsiktig lösning. Det är som att bygga Nya Karolinska. Alla i salen vet hur det gick. Det var väldigt dyrt. Det var ingen bra lösning, Dennis. Det är det vi är emot.

Anförande nr 109

O r d f ö r a n d e n : Jag uppmanar ledamöterna att uppehålla sig åtminstone i närheten av tertialrapporten och inte vid något annat.

Anförande nr 110

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande och Hassan! Det var ett fantastiskt vackert ideologiskt brandtal från Vänsterpartiet vi fick höra här. Men ni satt med i majoriteten under förra mandatperioden när ni ställde om inställningen till att använda privata investeringar på skolområdet. Då gick det minsann bra att ta till det privata näringslivet för att klara av att öka byggtakten med skolorna!

Men vi vet att både ni och vi har slitit med att vi har haft för lite investeringar. Stockholm växer otroligt kraftigt, och då måste vi också bygga fler idrottsanläggningar. Det gör vi tillsammans med det privata näringslivet, och vi hittar också bra ekonomiska modeller för detta för att hitta lösningar som inte gör att vi får högre hyreskostnader och driftkostnader än om vi hade byggt själva.

Jag ska tipsa dig, Hassan, om att det i budgeten för 2022 finns historiskt höga investeringsambitioner och resurser. Det är inte det ena eller det andra – det är både och!

Yttranden

Anförande nr 111

H a s s a n J a m a (V): Jonas! Det är roligt att få så många repliker! Bara för att svara på det sista: Jag vet att Karin och Anna var ute med jättemånga investeringar. Jag tror att det var 1,7 miljarder mer än förra året i budgeten. Det är jättebra! Men Eriksdalsbadet kommer bara att kosta oss 1 miljard.

Låt oss gå tillbaka till det du frågade om när vi styrde. Vi är inte helt blinda och säger att vi inte ska ha någon annan, privat, aktör som investerar. Så säger vi inte, utan vi försöker hitta vissa lösningar. Men ni har detta som en ideologisk grej, och det gäller just Centerpartiet. Om ni hade fått bestämma hade du sålt biblioteken till på köpet. Centerpartiet är väldigt mycket för privatiseringar.

Anförande nr 112

M a l i n E r i c s o n (FI): I inledningen till ärendet försäkrade finansborgarrådet att Stockholm ska ligga i framkant i klimatarbetet globalt. Hon exemplifierar det med att Stockholm har tagit fram en klimatbudget. Jag vet inte om just det är ett tydligt tecken på att vara föregångare. Men det är en bra ansats för att förstå hur CO₂-utsläppen ser ut i Stockholm.

Klimatbudgeten redovisas i miljöprogrammet, och utfallet är bra – kanske lite för bra i vissa delar. Med en sådan väldigt fin uppfyllelse skulle jag säga att målen kanske har varit lite för låga eller att vi kan gå snabbare fram för att uppnå målet om en fossilbränslefri stad redan 2030, som vi i Feministiskt initiativ driver.

En klimatbudget är ett bra verktyg, men som ni vet innefattar vår klimatbudget enbart de utsläpp som produceras i och av själva staden. Fortfarande saknar vi en komplett sammanfattning av hur stora utsläpp Stockholm och stockholmarna genererar globalt genom vår konsumtion. Det är som att jag skulle göra en klädbudget och bara ta med kostnaderna för de kläder jag köper i butik och helt strunta i det jag köper på nätet och sedan tycka att jag var väldigt ekonomisk. Skillnaden är förstås att jag rätt snabbt skulle märka att det försvann mer pengar från kontot än beräknat, medan staden kan låtsas som att det regnar eftersom kostnaden för våra globala utsläpp inte syns i någon pengapåse. Och regna kommer det att göra, eftersom ett blötare Stockholm är en av konsekvenserna av det förändrade klimatet.

Jag letade, googlade, lite grann efter vad som sagts om klimatbudgeten. Då råkade jag på en artikel i DN från februari, där forskare från Uppsala universitet får kommentera klimatbudgeten och vad som ingår i den. Apropå vad staden väljer att inkludera säger klimatledarskapsforskaren Martin Wetterstedt så här: ”Det blir ett problem om politiker endast sätter mål som kan nås med befintligt sätt att tänka och prioritera, och inte utgår från IPCC och Parisavtalet. Man ska sträva efter att redovisa alla utsläpp så komplett som möjligt, oavsett hur svårt det förefaller att minska dem. Utsläpp utom direkt kontroll får man komma åt genom samverkan”.

Det är klart att det är svårt att styra stockholmarnas konsumtion och den klimatpåverkan den ger. Men att helt lämna det utanför budgeten är enbart ett försök att sminka grisen. Vi måste sträva efter att redovisa alla utsläpp, hur svårt det än förefaller att minska dem. Vi befinner oss i ett klimatnödläge, och vi behöver se vad

Yttranden

vi står inför. Arbetet med att hejda klimatförändringarna handlar om att undvika katastrof även om siffrorna kanske inte ser så bra ut.

Anförande nr 113

Borgarrådet L u h r (MP): Det var ett intressant inlägg. Det är faktiskt så att de stora utsläpp som vi ger upphov till sker utanför den ostkupa som Stockholm är. Men det är också så att det är väldigt mycket enklare att mäta, beräkna och påverka det som är innanför ostkupan. Det märkte vi också under den förra mandatperioden, när vi styrde tillsammans och försökte ta fram beräkningssystem för all konsumtion och märkte att det var i stort sett omöjligt. Det har lett till att vi i den klimathandlingsplan som vi har nu har lagt in konsumtionsaspekter från de stora viktiga områdena mat, byggande och resor, som vi har satt mål för.

Det här är svårt att beräkna, och det som är bra med den klimatbudget som vi nu har är att vi har lagt ut beting så att vi kan följa och mäta precis vad som görs. Vi kan också se i uppföljningen så att man för dem som inte uppfyller sitt beting kan gå in och putta redan nu. Det är ett fantastiskt verktyg att använda.

Anförande nr 114

M a l i n E r i c s o n (FI): Det är svårt; det förstår jag och det vet jag. Men jag tänker att vi ändå måste ta ett steg extra, hur svårt det än är. Det kanske var lite elakt att säga ”sminka grisen”, men i princip är det vad det är eftersom vi tittar bort från en väldigt stor del av våra gemensamma utsläpp.

Jag har inget direkt förslag på exakt hur vi skulle gå till väga, men jag tänker att vi måste försöka.

Anförande nr 115

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag måste komma med ett klargörande. Jag tänker på alla de tusentals människor som nu sitter och tittar på webbsändningen och följer debatten. När de ser Jan Valeskog i talarstolen måste de zooma in, för de tänker att det är Edith Södergran som går upp och håller en dunkel diktläsning. Men det var ju inte Edith Södergran, utan det var Jan Valeskog som berättade om att allt är mörkt och dystert i Stockholm.

Jag vill nog påstå att vi behöver revidera denna uppfattning lite: Sedan 2010 har vi i Stockholm, tack vare många i den här salen på lite olika sidor, byggt ett halvt Malmö. Det är alltså ett halvt Malmö som sedan 2010 har etablerats i antal bostäder i Stockholm, och det är med andra ord ungefär ett halvt Malmö kvar. Det är 140 000 bostäder som var målsättningen fram till 2030. Det är en gemensam målsättning vi har haft i den här salen, och allting pekar på att vi kommer att leverera den tillsammans.

Detta är enastående bra, men det har också inneburit att olika majoriteter har behövt fokusera på olika saker under de här åren. Under de år som vi har styrt har vi fokuserat mycket på just kvalitetsaspekter. Där ser vi också en enighet i dag, vilket är glädjande för framtiden. Man kan inte bara prata volym, utan man måste också prata kvalitet.

Yttranden

Vi har olika syn på investeringar. Jag lyssnade med stor glädje på Hassan Jama, som berättar hur han ser på investeringar för framtiden. Jag kan bara konstatera att vi inte tycker att framtidens stockholmare ska bära bördan av samtliga investeringar. Vi tycker att det är bra om vi delar på denna investeringsvolym med alla de företag som har ekonomiska muskler att bygga och investera i Stockholm. Vi tycker att det är bra. Vi får mer verksamhet runt om i staden när det är fler som investerar i Stockholm. Det kan inte bara vara den kommunala uppgiften. Vänsterpartiet får naturligtvis tycka som de vill, men det vore hemskt klädsamt om ni ändå såg hur mycket som investeras i dag från den privata marknaden i bostäder och nu också i samhällsfastigheter. Det är väldigt bra att så sker.

Jag kommer inte att övertyga er i kväll heller, och inte under budgetdebatten, men jag är övertygad om att vi med den kraft som finns i dag bland många aktörer kommer att nå målen tillsammans. Med detta tänkte jag avsluta debatten.

Anförande nr 116

Borgarrådet **V a l e s k o g** (S): Det fanns i till exempel översiktsplanen för förra mandatperioden en stor enighet. Men vi upptäckte tyvärr att det inte alltid var så när det gällde vissa saker, exempelvis att bygga bort fysiska barriärer. Vi har ju bråkat om det vid vissa platser, till exempel vid Bromsten.

Det är ändå viktigt hur man jobbar, och vi tycker att vi hittade en modell förra mandatperioden där vi engagerade förvaltningen. Jag träffade dem varje vecka. Det gällde kommunstyrelsen, och vi hade en byggeneral. Vi fick det här trycket på processen. Det är fråga om både volym och kvalitet, och jag vill nog hävda att också kvaliteten har varit hög under de senaste åren. Det ser vi som sitter i tävlingsjuryn för årets Stockholmsbyggnad; jag tror att vi aldrig har haft så fina förslag som under de här senaste åren. Då har det också funnits pengar och resurser. Så nog sjutton har det varit bra kvalitet generellt sett – det vill jag nog säga.

Därför har vi ett särskilt ansvar. Det vi kan påverka ska vi också påverka. Och det tycker jag att ni har misslyckats ganska rejält med när det gäller att jobba internt.

Anförande nr 117

Borgarrådet **L a r s s o n** (M): Vi har höga målsättningar. Vi har inte nått upp i alla de målsättningar vi har när det gäller bostäder, men vi håller ändå den höga nivån. Det är det jag vill beskriva när jag säger att vi har byggt ett halvt Malmö tillsammans i den här staden under ett antal år.

Men det vi har mest rådighet över är våra start-pm, och där når vi vårt mål. Sedan finns det ett antal delar och processer som också drabbar socialdemokrater när ni styr den här staden, nämligen att processen har väldigt många stopp på vägen. Det är inte alltid staden som har rådighet där. Men när det gäller start-pm har vi ett mål om 10 000 bostäder, och det är precis vad vi också levererar. Vi har ett mål om antagna bostäder på 10 000, och vi kommer enligt prognos att nå 8 000. Jag tycker att det är ett ganska bra utfall ett år som detta med den pandemi och den marknadssituation som ändå har rått.

Yttranden

Anförande nr 118

Torun Boucher (V): Jag vet att du vet det här, men ganska många andra kanske inte gör det: Vänsterpartiet initierade faktiskt förra mandatperioden ett samarbete med privata aktörer för att bygga äldreboenden. Men Vänsterpartiet gav också Micasa för första gången ett uppdrag att själva bygga. Vi ser att vi behöver båda de här sidorna.

Det Hassan lyfte, och som jag håller med honom om, är att ni är lite förblindade av den privata sidan. Ni överlåter allting till den och säljer ut. Det gäller bostäder när ni bostadsrättsomvandlar och sedan inte bygger lika mycket hyresrätter i allmännyttan. Ni tycker att privata kan bygga i stället. Ni har på något sätt den linjen över hela linjen. Det handlar också om utförsäljningarna av idrottslokaler – Vanadisbadet och Högdalsbadet. Hur kul var det, typ?

Anförande nr 119

Borgarrådet Larsson (M): Det är ingenting som är svart eller vitt, Torun. Vi har stora investeringar i Stockholm. Vi investerar närmare 20 miljarder i det som är det allmänna – det som vi måste se till att få fram i investeringar. Men vi har så mycket mer vi måste investera i. Vi måste investera i fler bostäder, och vi måste se till att de privata aktörer som har ekonomiska muskler och som skriker efter att få investera i Stockholm också ska kunna göra det. Men det innebär ju inte att vi slutar investera i allt det som vi behöver göra och allt det som kostar pengar. Bara vattenförsörjningen är en jätteinvestering i Stockholm, med avlopp och annat som behöver komma till stånd.

Vad det handlar om är att nu se till att använda hela paletten av kraft som finns i Stockholm. Fokus är på att få fram bostäder snabbt men också med hög kvalitet. Ingenting är svart eller vitt. Men det är viktigt att man använder hela paletten när man målar.

Anförande nr 120

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Jag tänkte att jag skulle kommentera det sociala området lite grann. Det viktigaste resultat vi kan se i tertiärrapporten, och som kanske till och med kan bli mandatperiodens viktigaste sociala förebyggande insats, är att behörigheten ute på skolorna i Järva har ökat från 60 till 80 procent. Det har skett genom att man rensar i uppdragen och sätter fokus på lärande, närvaro och studiero. Resultaten nu går upp mot Stockholms stads snitt, och det är det absolut viktigaste för att långsiktigt förebygga alla möjliga typer av sociala problem.

Det är förstås också viktigt att socialtjänsten bidrar, och därför har vi jobbat väldigt aktivt med att öka samhandlingen. Vi vill även framöver se att socialtjänsten sätter mer fokus också på att följa upp aktuella ungdomars skolresultat.

Ett annat positivt resultat är att den akuta hemlösheten i gatumiljö har minskat med 30 procent sedan 2018 års kartläggning. På området våld i nära relationer är det många olika saker som har hänt. Vi har dragit igång Islandsprojektet, där polis kommer ut direkt till lägenheter där det finns våld i nära relation och sedan tar kontakt med socialtjänsten, som åker ut och på plats bedömer kvinnans eller familjens

Yttranden

skyddsbehov. Relationsvårdscentrum utökar nu till att också jobba med barn. Det har de just satt igång med i den här månaden, och för 2022 kommer det att utökas till att gälla våld i ungas nära relationer. Ungdomsmottagningarna har påbörjat screening mot våld. Antalet män som deltar i arbete mot våld har ökat. Vad gäller insatser mot sexhandeln har vi gått från att insatser har skett en dag i månaden till nu tre dagar i veckan.

Jag ser väldigt mycket fram emot en ansökan till sociala investeringsfonden, vilket beskrivs i tertiärrapporten, där socialsekreterare och familjebehandlare kommer att gå hem och utreda familjer i hemmet där man tidigare inte har uppnått resultat. Det blir Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Skarpnäck och Skärholmen som kommer att pröva detta i tre år och förhoppningsvis sedan fortsätta.

I dag beslutar vi också om tilldelningen från skyddsfonden med 25 miljoner kronor som går direkt till våra absolut mest utsatta områden.

Anförande nr 121

A l e x a n d r a M a t t s s o n Å k e r s t r ö m (V): Jag håller verkligen med. Det är oerhört glädjande med skolresultaten ute på Järva. Förutom skolan är det detta att ha en bostad som verkligen förebygger social utsatthet. Man ska känna den tryggheten. När man kollar i T2:an ser man i stadsdelsnämnderna hur många barnfamiljer som bor i akutboende. Jag tycker att det är väldigt intressant att se detta. Alla har inte ens rapporterat in, men man ser ändå att det är 36 placeringar i akutboende och vandrarhem. Det är alltså barn som bor på ett vandrarhem och som sedan ska kunna orka gå i skolan och så vidare.

Samtidigt vet vi att SHIS genomgångslägenheter för barnfamiljer inte har utnyttjats. Jag tycker att det här är oerhört oroväckande. Vi har en resurs, och vi har hemlösa barnfamiljer. Här behövs mer styrning och ledning för att få till det här så att barn slipper sova på vandrarhem. Just nu är det alltså 36 placeringar.

Anförande nr 122

B o r g a r r å d e t J ö n s s o n (L): Nej, vi ska inte ha några barn alls på vandrarhem. Sedan kan det ibland vara så att man ändå måste göra så kortsiktigt. Vad gäller SHIS har orsaken till att siffrorna ser ut som de gör att göra med att SHIS har kunnat fylla sitt mål genom sitt ordinarie bostadsbestånd. Det är viktigt att komma ihåg.

I Skärholmen gör man nu ett väldigt intressant arbete med ett särskilt boteam. De har lyckats pressa ned antalet barnfamiljer som inte har ett mer stadigvarande boende från 42 fall, tror jag att det var, för några år sedan till nu bara ett enda fall. Det är ett arbetssätt som jag tror väldigt mycket på och som vi givetvis ska sprida vidare.

Anförande nr 123

L i s a P a l m (FI): Tack, Jan, det är alltid trevligt att höra dig rada upp allt bra ni gör! Men problemet är att politiken ofta inte hänger samman. Samtidigt som du pratar om de sociala insatserna fortsätter ni att sälja ut allmännyttan och så vidare.

Yttranden

Men det var inte det jag tänkte fråga om, utan det handlade snarare om det jag lyfte lite tidigare i debatten. Det gäller stöd till sexualbrottsoffer. Flickor känner inte att de får det stöd de behöver. Det är väldigt allvarligt, särskilt när vi ser att den psykiska ohälsan ökar ännu mer under pandemin. Läget har varit alarmerande redan tidigare för flickor. Du pratade om ungdomsmottagningarnas screening och om RVC. Men vad gör vi för att möta flickor som är utsatta för sexualbrott?

Anförande nr 124

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Det här är en grupp som blir fruktansvärt utsatt och som hanteras huvudsakligen inom våra stödcentrum för unga brottsutsatta. De har ganska låga nöjdhetsiffror från just den här gruppen, och det beror huvudsakligen på att stödcentrum inte räcker till. Det är traumabehandling inom regionen man behöver, och köerna dit är tyvärr väldigt långa. Det påtalar vi gång på gång till regionen. Problemet där är att det inte finns så många traumaspecialister i landet, så det är en bristsituation som handlar om att man inte har tillräckligt med psykologer och psykiatriker som är utbildade i traumabehandling. Men det får vi överlämna till våra regionkollegor att åtgärda.

Anförande nr 125

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande, kommunfullmäktige! I tertialrapport 2 med delårsbokslut framgår att stadens verksamheter arbetar för att stärka tryggheten i Stockholm. En rad trygghetsskapande aktiviteter och insatser genomförs. Bland annat arbetar staden efter modellen Trefas tillsammans med polisen. Det räcker dock inte.

Stockholm har hittills i år drabbats av ofattbara 21 skjutningar med dödlig utgång. Det är oacceptabelt, och staden måste agera kraftfullt och skyndsamt. Vänsterpartiet vill att staden även börjar arbeta med den framgångsrika modellen från Malmö, Sluta skjut! Den riktar sig mot grovt våld i kriminella miljöer. Samarbete mellan Malmö stad, polisen och kriminalvården har gjort att polisen har sett en tydligt positiv effekt av projektet. Vi menar även att krisledningsnämnden bör aktiveras för att samordna, främja och stödja arbetet mot dödsskjutningar i staden, vilket Vänsterpartiet har föreslagit i en skrivelse till kommunstyrelsen den 2 september 2020.

Det räcker inte att kräva att polisen ska omfördela resurser. Staden själv måste också agera. Den allvarliga situationen kräver att de stadsdelsnämnder som drabbas av skjutningarna får mandat att forma en gemensam krisorganisation som gör det lättare att arbeta tillsammans om det finns behov av det.

Nämnderna måste också tilldelas särskilda budgetmedel så att de kan arbeta samordnat, snabbt och målinriktat tillsammans med polisen oberoende av stadsdelsgräns, ordinarie organisation och ordinarie budgettilldelning. Socialtjänsten behöver till exempel kunna avdela erfaren personal för att samverka med polisen i särskilt svåra ärenden. Avhopparverksamheten behöver tillföras mer resurser, och krisstöd ska förstärkas till anhöriga, boende och medarbetare i stadsdelarna. Resurser måste också finnas för att utan dröjsmål kunna flytta avhoppare från staden.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation.

Yttranden

Anförande nr 126

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Jag är övertygad om att vi återkommer även under budgetdebatten och den särskilda trygghetsdebatten till den här frågan. Det handlar om det samarbete mellan polis och kriminalvård som Malmö har. Så gör vi i Stockholm också.

Vi har byggt upp ett fantastiskt samarbete med polis och kriminalvård för avhoppare. Vi satsar inte bara resurser, utan vi satsar mer resurser än vad regeringen gör på hela Sverige för avhoppare. Så vad hände med det nationella avhopparprogrammet? Det blev en samordnare. Men här i Stockholms stad har vi byggt upp ett avhopparprogram som inte har funnits tidigare men som nu finns, där fler och fler lämnar kriminalitet men där vi också identifierar personer i riskzon för att skjutas eller skjuta. Polisen jobbar nu envetet med att minska benägenheten att begå nya brott.

Vi har alltså ett upparbetat avhopparprogram, och vi gör historiska satsningar på trygghet. Man kan säga att vi inte behöver någon krisorganisation, för vi jobbar med det här som en högst prioriterad fråga varje dag året om.

Anförande nr 127

R a s h i d M o h a m m e d (V): Det är märkligt att finansborgarrådet Anna König Jerlmyr målar en bild av att staden gör jättemycket. Det handlar om stadens agerande och stadens ansvar. Det är inte den nationella nivån vi pratar om.

Jag tror att ni har missat konferensen i Malmö mot väpnat våld i Sverige. Där pratar polisen från Göteborg just om Sluta skjut! De säger att den enda framgångsrika metoden är just denna. Ändå står ni här och talar om att ni inte vill införa Sluta skjut! Det är märkligt. Det här handlar om unga som mister livet och om mammor som gråter. Det är vad det handlar om. Vi måste se till att agera bättre.

Anförande nr 128

Borgarrådet J ö n s s o n (L): När det gäller Sluta skjut! tänker jag nöja mig med att konstatera att Vänsterpartiet nog behöver prata med forskare på området, för det är ganska många kriminologer som är tveksamma till att Sluta skjut! kommer att fungera just i Järva. Man ska nu börja med testverksamhet i Huddinge och Järfälla, och det beror huvudsakligen på att polisen har bedömt att de gänggrupperingar som finns där har den traditionella pyramidstruktur som saknas i gänggrupperingarna i Järva.

Sedan är det viktigt att komma ihåg att vi ändå har haft 54 lyckade avhopp i verksamheten sedan den utvecklades när vi tillträdde. Vi har över 100 som har varit inne i verksamheten, och vi har ett antal hundra som är med i våra sociala insatsgrupper. Jag skulle alltså vilja påstå att det ändå görs en hel del på området. Men det behövs också mer poliser.

Anförande nr 129

R a s h i d M o h a m m e d (V): Tack, vi har hört att det görs jättemycket. Men det vi säger i Vänsterpartiet är: Det räcker inte. Det är därför vi står fast vid att Sluta skjut är en metod som fungerar. Du nämner forskare. Det finns forskare som bland annat var med på konferensen i Malmö mot väpnat våld i Malmö och som talade om att det

Yttranden

här är en beprövad metod. Den funkar. Varför delar ni upp Stockholm i områden? Du pratar om Järvaområdet. Det här handlar om Stockholm. Hela staden måste vara trygg.

Anförande nr 130

L e n n a r t T o n e l l (MP): Fru ordförande! Det råkade bli så igen att jag kommer upp sist och pratar. Då kommer väl visdomsorden, antar jag.

Nåväl, jag vill anknyta lite till det som debatten började med. Det har varit väldigt mycket prat om volymer i bostadsbyggandet. Nu tog Joakim Larsson och Jan Valeskog lite grann upp det som jag tycker är det väsentliga: Det är naturligtvis att vi bygger med kvalitet. Vi har ju också sagt att vi ska bygga klimatsmart. För att kunna göra det och för att kunna bygga bostäder med kvalitet måste vi baske mig också göra just det. Vi måste uppfylla alla de program och styrdokument som vi har för att kunna få kvalitet i det hela. Det handlar exempelvis om att områdena vi ska bygga ska vara lämpliga och att det ska finnas en massa andra saker, service, skolor, natur, kollektivtrafik och liknande, kopplade till det hela som hänger ihop med bostadsbyggandet. Då tar det väldigt lång tid för att få kvalitet, så för mig är det viktigaste helt enkelt att vi bygger med kvalitet.

Låt mig ta några ord från Per Wästberg: Hemmet är basen för människan. Bostadsområden är en samling hem. Planering av dessa ska utgå från människans behov och ha mänskliga mått.

Jag tycker att detta är ganska viktigt. Eftersom jag är en åldring i sammanhanget vill jag gärna avsluta med att säga att det är väldigt viktigt att vi tänker på vad som finns mellan husen och som alltså ingår i bostadsbyggandet och i den kvalitet som jag tycker är det viktiga. Sedan struntar jag fullkomligt i hur många lägenheter vi bygger.

Barn och åldringar berikar stadens inre liv med sin glädje och vishet. De ska ha en självklar plats efter sina förutsättningar. Parksoffan och sandlådan är stadens minsta universitet.

För min del kommer den där parksoffan förhoppningsvis att stå och vänta i ytterligare några år.

Yttranden

§ 15 Stockholms stads EU-policy – Revidering 2021

Anförande nr 131

K r i s t i n a L u t z (M): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Äntligen ska vi diskutera en reviderad EU-policy! Hoppas engagemanget finns kvar nu när vi har börjat prata om tertialrapporten.

Stadens verksamhet och utveckling avgörs i stor utsträckning av beslut som fattas på EU-nivå. Det vet alla här inne. Ett aktivt EU-policyarbete som hela tiden revideras och ses över är en absolut förutsättning för att uppnå stadens långsiktiga vision att tillvarata stockholmarnas intressen. Under väldigt lång tid när jag började jobba med EU-frågor för 20 år sedan var det några EU-experter som satt i ett hörn med sin lilla pärm. Den läste ingen annan i, för då var EU en sidofråga. Så är det inte i dag. Alla vi här inne, alla politiker på alla nivåer, alla tjänstemän inom alla nämnder och alla bolagsstyrelser har ett enskilt ansvar att hela tiden jobba med EU-frågor. Det är inte längre ett särintresse, utan det är någonting som alla hela tiden måste jobba med.

I förslaget lyfts tre principer upp som ska vägleda stadens EU-arbete: Staden ska verka för att beslut inom EU fattas så nära medborgarna som möjligt – det som vi kallar för subsidiaritetsprincipen. Staden ska verka för att EU:s politik är väl avvägd och väl underbyggd. Staden ska verka för ett EU som är hållbart, demokratiskt och innovativt.

De principer som slogs fast i stadens policy är alltså grund för alla facknämnders och bolagsstyrelsers påverkansarbete på EU-nivå. Det är något som påverkar alla hela tiden, som man brukar säga. Jag tror faktiskt att de 60 procent som SKR brukar prata om är en underdrift; jag tror att det är betydligt mer som kommer från eller direkt påverkar oss på EU-nivå.

Jag skulle vilja påpeka det som några remissinstanser har tagit upp: Det här handlar inte bara om hur vi jobbar med en policy, utan det handlar om att alla vi här inne och alla tjänstemän hela tiden måste kolla på den rättspraxis som utvecklas inte minst inom EU-domstolen, som i allra högsta grad påverkar oss hela tiden.

Jag och mitt parti har alltid varit varma anhängare av EU-samarbetet. Det är det enda sättet att lösa gemensamma utmaningar. Det här har varit viktigt för oss sedan 60-talet. Det handlar om allt det som vi bara kan lösa gemensamt, som brottslighet, miljö, klimat, transporter, migration, utvecklingssamarbete med mera. Det är därför det är så viktigt att även stadens EU-arbete är balanserat och välavvägt.

Jag vill också poängtera att det här landet, Sverige, är känt i EU för att alltid ha en långsiktig EU-politik. Vi bollar inte och ändrar ståndpunkt från en mandatperiod till en annan, vare sig på kommunnivå eller regerings- och riksdagsnivå. Det är därför Sverige har fått ett så stort inflytande i EU. Vi är långsiktiga och strategiska, och vi jobbar hårt.

Anförande nr 132

T o r u n B o u c h e r (V): Ordförande, fullmäktige och ledamöter! Jag yrkar på vår reservation som vi har tillsammans med Feministiskt initiativ i kommunstyrelsen.

Yttranden

Där lyfter vi behovet av skarpare skrivningar runt mänskliga rättigheter och lite tydligare ambition att agera förebild inom klimatpolitiken. Stadens verksamhet och utveckling avgörs i stor utsträckning av beslut som fattas på EU-nivå. Det gäller även sådant som vi själva normalt sett tänker oss är vårt eget mandat. Det kan till exempel vara när EU-migranter behöver stöd från samhället; då är det ytterst socialtjänsten i kommunerna som utgör detta stöd. Men när det gäller hur denna grupp ska få en värdig tillvaro och få leva sina liv i hela Europa inklusive här i Sverige utan diskriminering och en möjlighet till försörjning är det en fråga som EU-länder måste samarbeta kring.

Då räcker det inte att driva på EU:s MR-politik. Kraven måste vara att aktivt verka för att säkerställa att medlemsländerna lever upp till mänskliga rättigheter och aktivt arbetar för att inga människor ska diskrimineras. Det gäller även personer som utsätts för till exempel trafficking och flyktingar som kommer till EU.

Det är fortfarande möjligt att agera för klimatet, men om inte nu – så när? Vi menar att de rika länderna, inklusive Sverige, och vår egen stad har en skyldighet att gå före. Förutom att arbeta lokalt bör staden därmed även ha som ambition att också förändra politiken på EU-nivå. Så är det naturligtvis, och jag tror att vi alla håller med om allt det här.

I förslaget till stadens EU-policy står det att staden ska verka för ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart samt demokratiskt och innovativt EU. Det är självklart, men det här behöver fyllas med lite mer konkret innehåll och tidsramar. Vi menar därför att staden ska arbeta med ett stort och aktivt engagemang för att påverka EU i de här frågorna. Stockholms stad ska även ha ambitionen att föregå med gott exempel och att engagera sig med snabbare och mer kraftfulla åtgärder än vad som nu är fallet.

Anförande nr 133

Borgarrådet L u h r (MP): Jag hade tänkt att hänga på lite i det som Kristina sa tidigare om att stadens verksamhet i stor mån avgörs av beslut som fattas på EU-nivå. Man brukar säga att ungefär 60 procent av alla kommunfullmäktiges beslut påverkas direkt eller indirekt av beslut fattade i EU. När det gäller miljöområdet, som jag är ganska intresserad av, är det nog ännu mer. Det är i grunden någonting som jag tycker är väldigt bra, för vi behöver en internationell lagstiftning och samarbete för att kunna lösa klimatkrisen. Det handlar om att stoppa överfiske och övergödning och att sprida gemensamma regler för att minska både luftföroreningar och spridning av skadliga kemikalier. Det kräver gränsöverskridande insatser.

När det gäller miljöarbete ska Stockholms arbete vara väldigt ambitiöst. För det här krävs internationell lagstiftning och samarbete både nationellt och internationellt. Därför är det väldigt viktigt att staden, precis som policyn understryker, fortsätter att verka för att EU ska ligga i framkant på miljö- och klimatområdet och att vi hela tiden driver ett proaktivt påverkansarbete.

Vi behöver jobba för en skärpt miljölagstiftning inom hela EU, och jag välkomnar därför att skrivningarna i EU-policyn har vässats och att det nu står att staden bör verka för att EU har en ambitionsnivå som ligger väl i linje med Parisavtalets 1,5-gradersmål.

Yttranden

Finansiering av EU:s fonder och program möjliggör också ett arbete där spetsteknik och innovativa lösningar kan testas i staden för att vi sedan ska kunna implementera storskaliga lösningar av det som fungerar bra här. Tydligare fokus läggs på samverkan i den reviderade EU-policy. Det gäller vikten av samverkan både nationellt och internationellt för att nå stadens mål. Jag tycker att det är väldigt bra att det reviderade förslaget till EU-policy nu också lägger mer fokus på vikten av innovation och kopplingen till Parisavtalet.

Därför vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till reviderad EU-policy.

Anförande nr 134

M a r i a J a n s s o n (FI): Feministiskt initiativ ansluter sig till Vänsterpartiets reservation. Vi tycker precis som Vänsterpartiet att man borde vässa innehållet lite grann, särskilt på miljösidan där vi ju alla är överens om att det krävs hårdare tag.

Jag har inte så där jättemycket mer att säga, för jag tycker att Torun sa saker och ting väldigt bra. Men jag tänkte också sätta frågetecken för några saker. Det gäller framför allt subsidiaritetsprincipen, som ju är bra. Beslut ska fattas så nära dem som berörs som möjligt. Samtidigt kan man fråga sig: Vilka är de som berörs särskilt mycket? Är det EU-medborgarna som flyttar från det land där de har rösträtt och ändå inte tycks få de rättigheter de bör ha i det land som tar emot dem? Är det migranterna, som inte har någon röst alls i EU och som kommer utifrån och hamnar på olika ställen för att ingen vill ta hand om dem? Det här är frågor där EU har väldigt stor betydelse när det gäller att åtgärda problemen, och jag tycker verkligen att Stockholms stad behöver vara med och bidra till en bättre politik på de här områdena.

Yttranden

§ 17 Hanteringen av byggsäckar

Anförande nr 135

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Nu ska vi prata lite om upplåtelse av stadens mark, om byggsäckar och om ordningslagen. Det är saker som är av intresse för stockholmarna. Det låter inte så jättesexigt, men det har stor betydelse.

Som alla vet kan man gå runt i den här staden och snubbla över byggsäckar. Man kan snubbla över annat också, och det ska vi prata om senare. Men byggsäckar som folk ställer ut på trottoarerna och lite här och var är ett jätteproblem som vi har. Man renoverar sina lägenheter och tänker sig inte för och ställer ut säckarna. Vi har krav på att man ska ha tillstånd för att ställa ut dem enligt våra lokala ordningsföreskrifter. Man ska söka tillstånd hos polisen. När säckarna står i vägen är dilemmat att vi egentligen inte får ta bort dem. Vi får inte föra bort dem, för det ingår inte i vår jurisdiktion. Vi får inte ägna oss åt det, utan det ska polisanmälas, och sedan ska polisen dit och undersöka och göra något åt det hela.

Det här funkar helt enkelt inte. Vad polisen gör när trafikkontoret och andra polisanmäler massor med byggsäckar är att omedelbart lägga ned ärendena. De prioriterar annat, och det har vi full förståelse för. Polisen har andra saker att syssla med.

Man måste som sagt söka tillstånd för att ställa ut säckarna. Det rör sig om varenda byggsäck man ställer ut. Man gör en ansökan hos polisen. Vi som kommun är inte den som ger tillståndet till polisen. Vi är remissinstans i sammanhanget, och vi som kommun säger ja eller nej, och enligt ordningslagen ska polisen då lyssna på oss. Om vi säger nej ska de säga nej till den som söker, och om vi säger ja kan polisen bedöma om det blir ja eller nej. Men oftast säger de ja. Vi kan tillägga vissa regler för hur säckarna ska placeras, och det är det som är själva poängen när vi gör detta. Vi kan säga att säckarna inte ska stå på en viss trottoar för att den är alldeles för smal. Vi kan säga att de ska stå på en annan trottoar i stället, och så kan vi styra från staden.

Men problemet är att det är så fruktansvärt få som ansöker om tillstånd. 2020 hade vi nio ansökningar om polistillstånd, och samtidigt hade vi över 2 000 polisanmälningar eller klagomål som kom in på grund av byggsäckarna. Det är en enorm mängd som ställs ut, men det är extremt få som ansöker hos polisen. 2019 var det åtta ansökningar och omfattande klagomål.

När man inte söker tillstånd kan vi inte göra någonting. Det är något av moment 22 över detta. När man inte ansöker kan vi inte göra någonting, och då polisanmäls det. Vi sitter liksom fast i det här, och vi måste hitta ett annat sätt att göra detta på. Vi vill vända ut och in på hela det system som har funnits under massor med år och göra så att staden i stället ger tillstånd och polisen blir remissinstans. Då blir det vi som kan beivra det hela, för vi har ett större intresse av att se till att det är ordning på våra trottoarer och gator. Det blir mycket enklare för allmänheten att förstå vad som egentligen händer. Man vänder sig till kommunen, och det är kommunen som har hand om den offentliga marken. Vi kan då också hjälpa kommunmedborgarna med att göra rätt. Det här är egentligen inte så komplicerat. Det kostar i princip ingenting, och vi kan se till att folk kommer fram.

Yttranden

För att göra detta ber vi från trafiknämnden fullmäktige att vi ska få gå fram med ett förslag till en lagändring. Detta arbete vill vi göra tillsammans med Sveriges Kommuner och Regioner. De har intresse av det här för alla andra kommuners skull. Vi vill helt enkelt skriva ett lagförslag och skicka det till regeringen. Det är egentligen det som ärendet handlar om: att helt enkelt proaktivt se till att vi får en förändring på området. Som största kommun i landet har vi resurserna tillsammans med Sveriges Kommuner och Regioner.

Det blir mer logiskt, och folk kommer att förstå vad som gäller på området. Våra jurister säger att det skulle vara perfekt om vi fick till det här. Därför ber jag fullmäktige om att få denna möjlighet. Det tycker jag att Stockholm och stockholmarna är värda.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 136

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Det här ärendet om byggsäckar har vi hört lite om, och det har faktiskt samma juridiska förutsättningar som nästa ärende som vi ska prata om, nämligen elsparkcyklar. Ordninglagen gäller som sagt var i bägge fallen. Det krävs tillstånd från polisen att få ställa ut de här säckarna på allmän plats, precis som det gör för elsparkcyklarna. Kommunerna är remissinstans och avgör i praktiken om tillstånd ska ges eller inte. Den enda skillnaden är att cyklar också omfattas av en annan lagstiftning som gör att de som nyttjar cyklarna inte berörs. Däremot är det samma läge för entreprenörer som regelbundet, på samma plats och i stor omfattning ställer ut cyklar eller byggsäckar.

Polisen prioriterar som sagt varken bötfällning eller att flytta bort byggsäckar eller elsparkcyklar, och man kanske kan förstå att de har viktigare saker att göra. Hundratals olika byggfirmor ställer dagligen ut byggsäckar, vilket kanske försvårar kommunikationen med dem. Det är rimligtvis betydligt enklare med de åtta bolag som sprider 22 000 elsparkcyklar runt i staden, om man nu ska jämföra.

Under tre års tid har det egentligen inte hänt någonting vare sig i fråga om byggsäckar eller elsparkcyklar. De senare återkommer vi till i nästa ärende. Men varför har inte initiativet om en framställan till regeringen kommit tidigare i det här fallet? Det är ändå nio månader sedan detta var uppe i trafiknämnden. Det är snabbare än tre år men ändå något som borde ha kunnat ske snabbare. Jag undrar om borgarrådet kan förklara varför det tog tid. Är det något som har behövt beredas eftersom ärendet som sagt var klart för nio månader sedan?

Att ändra lagar tar tid. Det vet vi alla. Vi socialdemokrater har därför också tidigare föreslagit att staden under den här tiden undersöker om det är juridiskt möjligt att tillåta att man under en begränsad tid mot avgift får ställa ut byggsäckar på p-platser och på det viset minska problemen med dålig framkomlighet på trottoarerna. Det kanske också skulle kunna underlätta genomförande av renoveringsprojekt för olika byggaktörer i Stockholm. Jag tänkte bara höra om trafikborgarrådet har en åsikt om detta förslag och om det vore juridiskt möjligt, vilket vi ännu inte vet eftersom vi inte har fått svar från trafikkontoret.

Yttranden

Anförande nr 137

Borgarrådet H e l l d é n (MP): När det gäller tiden ska jag bara säga att ärendet var klart långt tidigare, men stadsledningskontoret ville ha längre tid för att gå igenom juridiken och så vidare. Jag hade önskat att vi hade haft detta uppe redan till våren. Men det var en teknisk fråga utom min kontroll.

När det gäller frågan om parkeringsplatser och att fritt ställa byggsäckar där, som jag tror att ni skrev i reservationen, är det helt uppenbart att det krävs tillstånd för att ställa ut dem. I så fall skulle vi liksom ta bort tillståndsplikten, och det bedömer vi inte att vi kan göra. Vi vill ju tala om för stockholmarna hur de ska göra och var de ska ställa dem. Därför går fram med det här förslaget om att ändra lagstiftningen så att vi kan styra så att det blir rätt. Vi säger ju aldrig nej när man ansöker om att få ställa ut byggsäckar, utan vi säger var de ska ställas så att det blir bra. Blir det fritt på parkeringsplatserna kommer det att bli lika mycket kaos där.

Anförande nr 138

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Tanken med förslaget var lite grann att ge en morot till de många olika byggtreprenörerna som arbetar i staden och upprätta en dialog och en förmån att kunna ställa byggsäckarna på en annan plats där de är i vägen så mycket som på trottoaren. Självklart ska de betala, och det ska vara tillstånd och alltihop. Det handlar om att hitta en rutin. Även detta ska förvisso gå genom polisen, men nu har vi ju ingen dialog alls med dem. Det är ganska svårt när det är så många olika entreprenörer, och då kommer det att bli svårt även sedan. Jag tycker ändå att det hade varit ett sätt att börja. Vi får se vad trafikkontoret svarar sedan.

Anförande nr 139

M i k a e l V a l i e r (KD): Ordförande! Det är en besynnerlig värld när vi inte på ett enkelt sätt kan råda bot på de här, ska vi kalla dem oönskade, byggsäckarna. De är mer än oönskade förstås, men det känns ärligt talat rätt blekt att vi måste göra på det här sättet.

Nu har vi provat en massa idéer och tankar kring detta, men det är inte så lätt. Vi når inte dit vi vill ändå. Det är till exempel kanske inte önskvärt att bestraffa någon som inte har med saken att göra, till exempel fastighetsägarna. Men vi får väl ta de steg som går att ta. Vi kan inte ha ett fortsatt vilda västern i det här, och är det inte så enkelt så måste vi göra på det här sättet. Jag hoppas dock på en bättre lösning framöver och att det här beslutet inte ska uppfattas som att vi ger upp. Det finns ju förslag här i salen, och vi får väl prova nya förslag. Just i kväll yrkar jag i alla fall bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 140

M a l i n E r i c s o n (FI): Vi har flera stora tillgänglighetsproblem i staden, och byggsäckarna är definitivt ett av dem. För personer med nedsatt eller ingen syn är de direkt farliga, och alldeles för ofta är de dumpade så dåligt på trottoarerna att de knappt går att ta sig förbi med rullstol. Man ska heller inte glömma att de är hemskt fula och gör det möjligt för enskilda personer att ockupera gemensamma ytor med avfall.

Yttranden

Det som är bra med byggsäckarna är att det tydligt syns vilket otroligt resursslöseri som pågår i stockholmarnas hem, för det är inte bara gammal utan även splitterny inredning som ligger som bråte på trottoarerna. Men den fördelen är vi nog villiga att klara oss utan.

Anförande nr 141

Å s a N i l s s o n S ö d e r s t r ö m (L): Ordförande, ledamöter! Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

För oss liberaler är tillgängligheten central. Vi kan aldrig acceptera att byggföretag blockerar trottoarer så att människor i rullstol eller med barnvagn inte kan komma förbi. Att vissa tar sig rätten att blockera våra gemensamma gångvägar är inte bara skamligt; det är dessutom olagligt. Det står helt klart. I motsats till vissa andra talare gör det mig faktiskt upprörd att polisen inte har resurser nog att hantera detta. Man måste ju kunna hantera både stora och små brott. När de dessutom uppmanar kommunerna att inte anmäla är det minst sagt konstigt.

Land ska med lag byggas, stod det redan i de gamla landskapslagarna, och det gäller än. Därför ska vi inte hitta på sätt att kringgå lagarna, utan det bästa vi kan göra är att tillsammans med Sveriges övriga kommuner och regioner arbeta för att få till en lagändring. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Yttranden

§ 18 Mobilitetssystem – Ändring av allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms stad samt införande av avgifter (taxa) för uthyrning av enpersonsfordon på offentlig mark

Anförande nr 142

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Då kommer vi till ett efterlängtat ärende: ändring av de lokala ordningsföreskrifterna, krav på polistillstånd för elsparkcyklar och avgift för elsparkcyklarna som finns i staden. De har funnits här sedan 2018. Jag såg dem första gången i valrörelsen när de rullade in på Sergels torg och förstod över huvud taget inte vad det var för någonting. Jo, jag hade sett sparkcyklar tidigare, men inte elektriska som man kunde hyra.

Sedan dess har vi alla fått leva med detta. Vissa tycker att det har varit bra, andra tycker att det har varit dåligt. Det enda vi vet är att det har varit kaos åtminstone de senaste två åren. Antalet elsparkcyklar gick från 8 500 första året till 16 000 året därpå, och i år har det varit över 23 000. De som har varit runt i staden i somras till exempel på Götgatan har sett den fruktansvärda oordning och kaos som har varit och vilka framkomlighetsproblem som detta är för ett stort antal stockholmare, inte minst de med dålig syn.

Vi kan också läsa i Dagens Nyheters förstasida om olyckor kopplade till elsparkcyklar, där de som brukar dem verkligen har en förmåga att inte sköta sig. Vi ska förstås säga att många sköter sig. Det är 60 000 resor om dagen med elsparkcyklarna, mer än alla påstigningar på 4:ans buss, så de används i stor utsträckning. Men det fungerar inte som det ska.

När det gäller elsparkcyklarna i Stockholmstrafiken är det ingen ordning. Det är heller ingen ordning i lagstiftningen. Vi har ett antal gånger i den här salen diskuterat ordningslagen hit och dit, vad som går att göra och vad som krävs av polistillstånd liksom vad polisen säger. Vi kommer kanske att prata om detta om en stund, men jag tänkte inte gå in så mycket i den diskussionen nu, utan vad vi gör i det här läget är helt enkelt att skriva fram lokala ordningsföreskrifter som säger just detta: att det krävs polistillstånd för att hyra ut enpersonsfordon, det vill säga cyklar, elsparkcyklar och annat när man använder den offentliga marken.

Det som egentligen har varit den stora frågan är om polisen kommer att ge tillstånd. Det är ju samma sak med det här som med byggsäckarna, nämligen att det är polisen som ger tillstånd och inte vi. Polisen avgör om det behövs tillstånd eller inte. Några gånger har de sagt att det behövs i vissa fall och att man får bedöma från fall till fall om det behövs tillstånd eller inte. Vi har haft massor av dialoger med polisen, och nu säger de att de sannolikt kommer att gå med på det här förslaget, det vill säga att de kommer att kräva tillstånd. Kräver de inte tillstånd kan vi inte göra någonting som helst i den här salen. Vi kan fatta hur många beslut som helst; det händer ingenting ändå.

Nu kommer vi att kräva tillstånd, och vi kommer att ta en avgift. Vi hoppas att det här ska gå vägen. Till det som vi nu tar beslut om i dag, som ska börja gälla den 1 januari, kommer det att finnas en villkorsbilaga som trafikkontoret tar fram med en massa villkor för hur de ska sköta sig. Trafikkontoret har också gjort en bedömning av hur

Yttranden

många elsparkcyklar det behövs och hur många bolag som det är rimligt att ha. Detta ingår inte i beslutet, för det är någonting som trafikkontoret tar som ett remissvar på polisens tillstånd. De vänder sig till kommunen och frågar oss vad vi tycker, vi säger att så här tycker vi, och då följer polisen det. Det är så det funkar: upp och ned och fram och tillbaka och konstigt. Det är som med det förra ärendet som vi hade: Hade den lagen redan funnits så hade vi inte behövt diskutera vad polisen kommer att göra, utan vi hade själva kunnat bestämma det.

Nu handlar det alltså om polistillstånd och en avgift på 1 400 kronor per elsparkcykel och år. Trafikkontoret har bedömt att ungefär 12 000 elsparkcyklar är rimligt. Den första tillståndspannaden kommer att vara ett halvår, så när man kommer till sommaren och det inte skulle funka med 12 000, så kan man ändra beslutet den 1 juli. Detta skapar oss rådighet här om nu polisen gör vad de ska. Även länsstyrelsen blir inblandade och kommer att pröva ärendet.

Som ordföranden sa ligger det dukat papper med två förtydliganden. Dessa ändrar inte ärendet i sak, utan det är bara för att det ska hänga ihop. Det var några småsaker som föll ifrån. Vi har kommunicerat detta med alla partier i fullmäktige så att alla vet om det i förväg, och de har sagt att det är okej.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag och ser fram emot bättre ordning i Stockholmstrafiken.

Anförande nr 143

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Ordförande! Äntligen, får man väl börja med att säga! Det är verkligen på tiden att någonting görs åt elsparkcykelområdet. Som Daniel Helldén nämnde och som framgår av ärendet ställdes det ut 23 000 på Stockholms gator för uthyrning i somras, vilket ledde till en kaosartad situation, buskörningar, fyllekörningar, många olyckor, svåra olyckor och stora framkomlighetsproblem för cyklister, gående, bussar och kollektivtrafik.

En reflektion är att detta kan sägas vara ett typexempel på vad som brukar kallas för allmänningens tragedi. Trots att så många sparkcyklar uppenbarligen leder till ett överutnyttjande av stadens gator och till stora problem för samhället ligger det i den enskilda aktörens intresse att placera ut så många cyklar, för så de kan tjäna mest pengar. Resultatet blir att det enskilda intresset och det allmänna intresset kolliderar – därav tragedin.

Den goda nyheten i det här fallet är ändå att vi faktiskt har möjlighet att reglera den här allmänningen och ta kontroll över våra gator och torg. Vi kan se till att utrymmet först och främst kan användas av stadens invånare och inte av enskilda privata bolag. Därför har vi i flera års tid krävt att uthyrning av elsparkcyklar ska bli tillståndsgivet enligt ordningslagen, medan stadens blågröna styre har motsatt sig detta in i det längsta, ända tills nu. Vi välkomnar såklart det här beslutet.

Tyvärr tyder mycket på att situationen nu är så urspårad att de beslut vi fattar i dag inte kommer att räcka för att stävja problemen. Vi menar därför att staden borde förbereda vad som kan bli nästa steg, nämligen att bara tillåta uthyrning av fordon med fasta platser för hämtning och fasta platser för återlämning. Det skulle innebära att de som

Yttranden

vill hyra elsparkcyklar kan göra det, men när de har åkt klart måste de lämna tillbaka sparkcykeln till ett för ändamålet avsett ställe. Gör man inte det fortsätter taxametern att ticka. Att staden på detta sätt förhindrar att man får använda det offentliga rummet precis som man vill är faktiskt ganska normalt. Om någon till exempel ställer upp en staty som till exempel föreställer ett trafikborgarråd på en icke tillståndsgiven plats får den personen själv betala för bortforslingen. Det är fullt normalt. Det märkliga är att det aldrig har gällt för elsparkcyklar, utan dem kan man ställa nästan hur och var som helst utan påföljder.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets och Socialdemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 144

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Som Rikard Warlenius vet finns det två taxor i det här förslaget: en för en fast utställningsplats och sedan friflytande och en för fast plats samt fast plats även för parkering. För fasta platser kostar det 100 kronor per elsparkcykel, och om det är friflytande kostar det 1 400 kronor per elsparkcykel. Detta är ett instrument för att försöka styra det här. Just nu tror vi inte att några bolag kommer att ha fasta platser, men självklart har vi diskuterat frågan. Dilemmat är att vi i så fall skulle behöva ha uppemot 40 000 parkeringsplatser, för man kan inte ha samma antal parkeringsplatser som elsparkcyklar, för då kan man inte köra runt och ställa dem någonstans. Den analys som trafikkontoret har gjort är att det inte heller skulle bli bra, för det låser så fruktansvärt mycket mark för parkeringsplatser.

Anförande nr 145

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Hur mycket mark det låser upp till elsparkcyklar är i så fall upp till oss, liksom de incitament som vi ger till den här marknaden.

Jag tror att det finns stora risker med den modell som ni har valt, även om vi stöder den i brist på annat. Man kan till exempel se att när kommunen i Oslo ville införa ett tak för antalet elsparkcyklar så blev de stämnda av Moderaterna – nej, jag menar Voi – och andra elcykelbolag. Det har liksom fastnat i processer. Risken är uppenbar att det kommer att hända också här, och därför tycker jag att vi behöver fundera på alternativa sätt att reglera den här branschen och faktiskt hinna hitta enklare lösningar genom att styra verksamhetens natur och art i stället för antalet.

Anförande nr 146

Borgarrådet V a l e s k o g (S): En bättre rubrik på det här ärendet hade faktiskt varit ”sent ska syndaren vakna”. Det här har varit en sorglig historia under tre år med anarki. Det har varit dimridåer, det har varit låtsasavtal med elsparkcykelbolagen och påståenden om att myndigheter och polis har olika åsikter. Men ingenting av det här har varit korrekt eller sant. Om vi nu ska ta en kort historik var det vi socialdemokrater som såg till att Polismyndigheten genomförde en rättsutredning som i praktiken riktades till Stockholms stad politiska majoritet med uppmaningen att med ordningslagen i ryggen ställa krav på bolagen, precis som andra kommuner har gjort.

Yttranden

Inget mer hände dock förutom att det fortsatte att skyllas på regeringen och Transportstyrelsen. Även i dagens ärende finns formuleringar om att rättsläget är osäkert, trots att det enligt ordningslagen aldrig har varit det vad gäller tillstånd om att få ställa ut cyklar i Stockholm. De tre kriterierna i lagen uppfylls tydligt: Cyklarna ställs ut regelbundet, de ställs ut på samma platser och de ställs ut i stor omfattning. Solklart i storstäderna! Hanteringen har sannerligen varit pinsam under de här tre åren.

Efter så lång tid är detta ärende ändå ett steg i rätt riktning, men vi anser inte att det räcker. Även om avgifter införs är risken uppenbar att kaoset fortsätter. Vi har hört här att det ska ske en minskning till 12 000 cyklar, inte 5 000–8 000, som vi socialdemokrater tycker är rimligt när vi dessutom kommer att få drygt 5 000 låncyklar med eldrift framöver. Dessutom hanterar detta förslag inte själva grundproblemet, nämligen att cyklarna slängs hur som helst. Det kan man faktiskt tvinga bolagen att lösa.

I dag får vi också läsa i Svenska Dagbladet hur en lobbyist på bolaget Voi samtidigt har i uppdrag att bestämma vilka moderater som ska få hamna på valbar plats på listorna till fullmäktige. Det är helt otroligt – samma bolag som under tre års tid har tillåtits skapa kaos på Stockholms gator och även lagt miljoner på att stoppa just upphandlingen av låncyklarna! Det vore som sagt var intressant att höra finansborgarrådets uppfattning om detta. Nu verkar dock väldigt många moderater ha gått ut härifrån. Möjligtvis träffar de valberedningen – vet ej.

Trafikborgarrådet har sagt att de tre bolag som har skött sig bäst ska få tillstånd att ställa ut och hyra ut elsparkcyklar. Vilka blir det? Det kanske vi kan få veta. Voi har naturligtvis starka intressen att bli ett av de bolagen. Samtidigt har, som jag sa innan, det här bolaget makten att bestämma vilka moderater som ska få sitta i fullmäktige. Det är en riktigt obehaglig koppling.

Jag hoppas att någon av moderaterna här inne, helst finansborgarrådet, kan ge sin syn på saken. Vad jag vet finns de inte ens på talarlistan. Med detta vill jag yrka bifall till vårt förslag i kommunstyrelsen.

Anförande nr 147

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Borgarrådet Valeskog vet mycket väl att det är trafikkontoret som handhar dessa frågor. Det är de som gör bedömningarna, vill jag understryka.

När det kommer till frågan om senfärdighet och så vidare vet även borgarrådet att jag redan 2019 hade en debattartikel i DN där jag bad regeringen att ändra lagstiftningen så att det blir klart och tydligt för oss kommuner vad som gäller. Det skulle inte vara något snack om saken. Första gången polisen kom och sa någonting om det här var 2020, och då sa de att man får bedöma detta från fall till fall för de visste inte riktigt. Transportstyrelsen, som fick i uppdrag att utreda frågan 2019 efter att jag skrev den där debattartikeln, sa 2020 att det nog inte behövs tillstånd. Kanske i vissa fall kanske men sannolikt inte, var deras bedömning. Sedan kom de med sin utredning den 1 mars i år när de sa att ja, kommunerna får ju prova sig fram.

Och det är det vi gör nu. Med det här beslutet testar vi lagstiftningen.

Yttranden

Anförande nr 148

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Nu pratar vi om ordningslagen och inte lokala ordningsföreskrifter. Men i ordningslagen har det varit tydligt med alla intressenter – Transportstyrelsen, regeringen, SKR och polisen har sagt samma sak. Däremot är det skillnad på storstäder och mindre städer. Det ska vara tre kriterier som uppfylls, och dem räknade jag upp förut. Kriterierna är solklara i storstäderna, och det har de varit i flera år. Att ordningslagen gäller har trafikborgarrådet faktiskt själv förnekat här i talarstolen, fastän det har varit så i flera år. Det är naturligtvis tre förlorade år med tanke på hanteringen, för det är ett sätt att sätta press på elsparkcykelbolagen att hitta lösningar som fungerar, annars är de inte välkomna. Så har till exempel Solna gjort.

Jag ska återkomma i senare inlägg i frågan om hur det här ska gå till, för det är ganska viktigt. I fredags, alltså ganska sent, kom det besked om att det ska begränsas till 12 000 cyklar och att tre bolag ska bli utvalda. Hur det ska gå till tycker jag är värt en diskussion, och jag återkommer till det.

Anförande nr 149

U l f W a l t h e r (S): Ordförande! Staden förändras. Det gäller var vi bor och hur vi bor, hur vi tillbringar vår fritid och vilka transportmedel vi använder. När Stella Fare med ganska tuffa penseldrag för 20 år sedan drog fram cykelbanorna i innerstaden var motståndet högljutt, ofta från båda sidor här i salen. Framkomligheten inte minst för kollektivtrafiken var viktig. Därutöver såg man en fara i cyklister som kryssade fram i trafiken eller i all hast susade förbi parkerade bilar som när som helst kunde öppna dörren. Cyklisterna var en fara.

Liknande röster hörs nu om elsparkcyklarna. De går fort, de är ljudlösa men framför allt slängs de överallt eller dumpas i Riddarfjärden. I dag finns det inte längre någon som ifrågasätter cykelbanorna. De är naturliga inslag i den hållbara storstad vi bor i. Vi socialdemokrater ifrågasätter inte heller elsparkcyklarna som fenomen. Vi ska välkomna teknikskiftet och utvecklingen. Stockholm ska vara en modern och hållbar stad, och i den finns elbilar, elcyklar och elsparkcyklar.

Däremot måste kaoset upphöra, och därför anser vi att det är väldigt mycket i förslaget till beslut som kommunstyrelsen lagt som är bra. Men vi har egna synpunkter som borgarrådet Valeskog har redogjort för, och därför yrkar även jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Vi förstår inte heller varför det moderatledda styret har tagit så lång tid på sig. Polisen och regeringen har länge varit tydliga med att ordningslagen kan användas. Det framgår av kontorets egna utlåtanden att polisen i ett och ett halvt års tid har haft den ståndpunkten.

Allmänhetens förtroende för politiken har tagit skada av den senfärdiga hanteringen av elsparkcyklarna. Sedan blir det också väldigt olyckligt när vi äntligen får ett åtgärds paket hit till kommunfullmäktige att Svenska Dagbladet samma dag publicerar att elsparkcykelföretaget Vois policychef inte bara lobbar för elsparkcyklar utan även har en betydelsefull politisk position inom Moderaterna. Här hade jag likt min kollega Valeskog velat ställa en fråga till finansborgarrådet och Moderaternas gruppledare som nu finns på plats.

Yttranden

Jag vill nu höra med gruppledaren och finansborgarrådet: Kan hon garantera oss och stockholmarna att den här långsamma hanteringen inte är beroende av särintresset från enstaka företag med moderata företrädare?

Anförande nr 150

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag vill återigen upprepa att det är trafikkontoret som handhar dessa frågor. Vi fattar besluten här i fullmäktige, och trafikkontoret gör bedömningarna när det gäller de andra sakerna.

Det är intressant att höra från Socialdemokraterna att det är så glasklart vad polisen har sagt och att man göra olika saker. Man hänvisar till Solna, som har haft ett enda bolag att hantera. Alla vet att minsta lilla som vi gör i den här staden överklagas, så när ingen överklagar i Solna beror det på att ingen bryr sig om vad som händer där. Det är en helt annan sak när huvudstaden gör någonting, för det påverkar alla landets kommuner och vad som händer där.

Transportstyrelsen skrev i sin första utredning att de inte kan se att det behövs något polistillstånd enligt ordningslagen om man flyttar runt cyklarna. Då gör det detsamma vad vi skriver i de lokala ordningsföreskrifterna, för det är polisen som bedömer detta, och de har sagt att man bedömer det från fall till fall.

Anförande nr 151

U l f W a l t h e r (S): Nu är det ju inte Socialdemokraterna som säger detta, utan det är borgarrådets eget kontor som skriver i sitt utlåtande till det här ärendet att polisen hade den här ståndpunkten för ett och ett halvt år sedan. I Malmö införde man avgifter för ett år sedan.

Ibland är borgarrådet väldigt effektiv, till exempel när det gäller att bevara tre träd vid Pålsundet eller införa någon form av dieselavgifter på Hornsgatan. Ibland går det långsamt, till exempel när det gäller elsparkcyklar och upphandling av vanliga cyklar. Jag gillar rött, jag gillar rosa och jag gillar också grönt ibland. Men ibland behöver man erkänna att saker inte går riktigt så fort som de bör göra.

Anförande nr 152

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Jag fick lite privata logistikproblem i morse – jag satt på en buss från Sveg. Men det är en annan historia.

Jag förstod att ni hade försökt att söka mig under frågestunden, så därför ska jag svara på Ulf Walthers fråga angående Voi. Så här är det: Det finns en offentlighetsprincip, så ni får begära ut vad ni vill. Jag är helt trygg med det. Det här är en helt annan process. Det är ju provvalstider, och det finns en massa konspirationsteorier att gå vidare med och granska om man så vill. Men jag underminerar inte heller tjänstepersonerna på trafikkontoret och deras bedömning när de ska hantera detta som professionella tjänstepersoner tillsammans med politikerna i nämnden. Det är ju de som står för de här besluten.

Jag har alltså fullt förtroende för deras process. Den är öppen och transparent, så det är bara att följa.

Yttranden

Anförande nr 153

U l f W a l t h e r (S): Det vågar jag tolka som att nej, det finns ingen hantering från Voi som har påverkat ärendet. Det tycker jag är bra, för det är viktigt att skilja mellan sitt arbete och sin politiska gärning. Här får det aldrig uppstå frågetecken.

Jag blir särskilt orolig, för i artikeln i Svenska Dagbladet står det att även moderater tycker att det finns intressekonflikter i detta vad det gäller den här företrädaren.

(Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Det kan jag tänka mig.)

Jag kan oroa mig över det här, och det är inte bara den här situationen. Ofta handlar det om valfrihetsfrågor, där jag tycker att Moderaterna sätter på sig en annan mössa än vad de bör ha när de ska sätta stockholmarnas bästa i förgrunden och inte näringslivets bästa, eller när företrädare för Friskolornas riksförbund uppenbarligen inte kan skilja på sitt uppdrag och sin roll som moderatpolitiker och företrädare för alla stockholmare.

Men all right – jag hoppas att vi fortsätter att hålla särintressena på armlängds avstånd och skyndar på kommande trafikpolitiska förslag till fullmäktige.

Anförande nr 154

M i k a e l V a l i e r (KD): Ordförande! Tänk hur fint det är ordnat att staden har full rådighet över alla aktiviteter på gator och torg! Så skönt att lagstiftningen är heltäckande och saknar luckor! Och skulle det, mot förmodan, ändå uppstå en sådan lucka så kan staden fixa den, lätt och geschwint!

Nähä. Så är det inte. Inga många fall är det tvärtom, och det här är inte alls bra. Detta fenomen lyfte jag redan i ärendet om byggsäckar nyss. Vi har inte alltid rådighet.

Vi berörs alla av berättelserna om medborgare som råkar illa ut och blir påkörda av någon som kör elsparkcykel. Varje sådan händelse är fruktansvärd och en katastrof i sig. Men allra mest arga verkar ändå stockholmarna vara över antalet sparkcyklar och sättet på vilket de parkeras eller inte parkeras, att de finns i överflöd. Det här är i många stycken en rimlig ilska. Det är inte bara en utmaning; det är ett problem. Sparkcyklar är en uppenbart populär nytting som tyvärr går på anabola som det ser ut nu. Här hänger varken lagstiftningen eller lagstiftaren med. Det är ganska luddiga regelverk, och även de påstått nya regelverken är fortfarande luddiga.

Ändå har vi ansvaret för att stockholmarna har en dräglig gatumiljö, och nu tar vi det ansvaret. Dagens beslut är därför ett bra beslut. Det är ett steg i rätt riktning som ger oss betydligt bättre koll på läget, och därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 155

M a l i n E r i c s o n (FI): Elsparkcyklar är ett både effektivt och tillgängligt transportsätt med stora förutsättningar att komplettera kollektivtrafiken i Stockholm och eventuellt ersätta en och annan bilresa. Problemet uppstår när leverantörerna placerar ut ett stort antal fordon vars parkering de inte kan eller är tillräckligt intresserade av att styra. Sådana friflytande system är som gjorda för att skapa både trafiksäkerhetsproblem och tillgänglighetsproblem. Många personer med

Yttranden

funktionsnedsättningar, särskilt synnedsättningar, vittnar om stora problem med slängda elsparkcyklar som orsakar framkomlighetsproblem. Det har vi hört mycket om. Jag har själv både syn- och gångförmåga, men jag höll ändå på att ramla över en sparkcykel som var slängd utanför min port i går. Då svor jag högt. Till råga på allt utgör elsparkcyklarna en klimatbelastning eftersom både användare och leverantörer verkar se dem som slit-och-släng-produkter. Vi får verkligen hoppas att den inställningen kommer att ändras.

Det är alltså på tiden att vi får ett förslag som kan lösa delar av det här problemet. Om situationen inte förbättras snabbt får det inte dröja ytterligare år innan staden vidtar ytterligare och strängare åtgärder. Jag yrkar bifall till den gemensamma reservationen i kommunstyrelsen.

Anförande nr 156

Å s a N i l s s o n S ö d e r s t r ö m (L): Det har tagit tid, och jag önskar att det hade gått fortare; då menar jag inte elsparkcyklarna.

Nu har vi en väl genomarbetad lösning som förhoppningsvis får stopp både på de slängda och de felparkerade elsparkcyklarna. Det är ett väldigt högt tonläge från oppositionen med tanke på att ni faktiskt yrkar bifall till förslaget, i och för sig med tillägget att vi ska kunna ändra oss om det inte funkar. Men det kan vi ju ändå, för den första tillståndspanoden är bara sex månader. Självklart kommer vi att utvärdera – det är liksom självklart att man måste kunna vara flexibel och ändra sig när det är en ny och relativt föränderlig verksamhet och stockholmarna snabbt ändrar sina vanor. Därför är den första tillståndspanoden bara sex månader. Efter det kommer vi såklart att utvärdera och förändra om det behövs.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 157

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag tänker inte uppehålla mig vid historieskrivningen; det är mycket lätt att ta reda på hur man förnekat att ordningslagen gäller, något som vi hävdade redan för tre år sedan. Det hade också underlättat förhandlingarna med bolagen. Jag hävdar det jag har sagt flera gånger förut: Vi har i tre års tid suttit i knäna på elsparkcykelbolagen. Det är helt uppenbart, och den senaste historien i Svenskan i dag gör ju saken mer påtaglig med tanke på att lobbyister från ett par av de här bolagen uppenbarligen har sprungit i korridorerna både här och på trafikkontoret.

Jag tänkte framför allt uppehålla mig vid det som jag tycker att fullmäktige borde få diskutera eller åtminstone veta någonting om, nämligen att man ska begränsa antalet elsparkcyklar till 12 000 och välja ut tre av de åtta bolagen på något sätt. Detta utspel kom i fredags och har med det här ärendet att göra, även om det inte står omnämnt. Trafikborgarrådet sa här att de överlåter till trafikkontoret att komma med ett förslag, men det måste ju ändå finnas någon sorts uppfattning om att detta är möjligt och att det finns någon lagstiftning att utgå från. Trafikborgarrådet får rätta mig om jag har fel, men jag gissar att det återigen är ordningslagen som ska gälla så att när bolagen söker om att få ställa upp sina cyklar kommer de som vi inte vill ha att få nej, oavsett

Yttranden

plats, medan de vi vill ha kommer att få tillstånd. Kommunen har ju, som vi hörde tidigare, vetorätt mot vilka som får ställas upp var.

Hur ska kriterierna för vad som är ett skötsamt bolag se ut? Är det Voi, som har goda moderatkontakter och som har stoppat låncyklarna genom att överklaga i tre års tid för flera miljoner, som är skötsamma? Någon hint kanske vi kan få. Hur ska de olika kriterierna värderas mot varandra för att få fram de tre skötsamma bolagen? Jag tycker att det vore på sin plats att vi i fullmäktige får höra någonting om tanken bakom efter fredagens utspel.

Anförande nr 158

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Ordningsslagen och allting var tydligen solklart. Då är det lite märkligt att regeringen 2019 tillsatte en utredning som bland annat tittade på hur det fungerar i förhållande till ordningsslagen, polistillstånden och så vidare och diskuterar det och försöker att väga fram och tillbaka, titta på vad SKR har sagt för någonting och försöker få någon bild av det.

Så klart var det enligt Valeskog att man märkligt nog var tvungen att utreda det och bli klar i år. Och så fort de var klara med utredningen satte vi igång arbetet med att ta fram det förslag som vi snart ska fatta beslut om.

12 000 elsparkcyklar och tre bolag – hur ska det gå till? Jag förstår om Valeskog inte har hunnit läsa alla artiklar om detta i medierna, men jag har ett antal gånger sagt att det som kontoret kommer att arbeta utifrån och som de säger är det smartaste sättet att göra det på är den avsiktsförklaring som vi tog i nämnden 2019. Vi fattade beslut om en avsiktsförklaring som alla bolag sedan har skrivit under att de ska följa. Den är inte juridiskt bindande, det vill säga vi kan inte tvinga dem att följa den. Men de flesta bolagen försöker på något vis ändå att visa att de gör det här. Vi har också infört det som kallas kortflytt, det vill säga om de står fel kan vi ta bort dem eller flytta dem ett par meter. Därmed har vi också lite statistik över hur de sköter sig i den frågan. Kontoret har också sagt att man kommer att titta på sådant som nyttjandegrad. En elsparkcykel används i snitt 2,7 gånger per dag. Vissa bolag lyckas få upp volymerna mycket högre, medan det är lägre för andra. Så kan man se vad som liksom är lämpligt i staden.

I avsiktsförklaringen och alla de punkterna som finns i nämndhandlingarna från 2019 och som Valeskog också har läst finns alltså ett antal saker som kommer att användas som bedömningsgrunder. Det är trafikkontoret som hanterar detta, och de gör det i förhållande till polisen som är remissinstans i det här sammanhanget.

Anförande nr 159

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Det är uppenbart att försvarslinjen från Daniel Helldén, Liberalerna och alla borgerliga partier är att det har varit osäkerheter juridiskt som har gjort att detta har dröjt tre år. Det är den enda orsaken. Styret har velat slå till direkt, men de har inte kunnat eller vågat på grund av dessa osäkerheter.

Jag måste säga att jag ifrågasätter den bilden. Jag kan ju inte riktigt veta vad Daniel Helldén har tänkt genom hela processen, men det finns ändå många uttalanden som

Yttranden

tyder på att ni faktiskt tyckte att det här var ganska bra när det kom. Helldén berömde det som ett klimatsmart sätt att resa och att det ersätter många bilresor. Ni och även trafikkontoret tyckte att det räckte med de här frivilliga samarbetsavtalen och att det inte behövs någon ytterligare reglering och så där.

Det är lite en annan bild än den som ges nu, och jag tycker att det förefaller lite opportunistiskt att svänga och ta fram regleringsinstrumentet först när det har blivit en väldigt kraftfull opinion mot den här företeelsen.

Anförande nr 160

Borgarrådet H e l l d é n (MP): För det första representerar jag Miljöpartiet de gröna som är ett parti som varken är höger eller vänster. Det vill jag säga. För det andra handlar det om två år. För det tredje tog vi beslut om den här avsiktsförklaringen 2019 eftersom vi ville styra upp det. Kontoret sa då att vi inte kunde göra på något annat sätt eftersom det inte fanns några regler som sa att man kunde ge sig på elsparkcyklar ute på gatorna.

Som jag sa tidigare tillsatte regeringen en utredning efter att jag skrev en debattartikel om lagändringar som jag ville ha för att det skulle bli tydligt och kunna styra upp det. Vi ville kunna ställa krav på var elsparkcyklarna ska stå någonstans. Om vi i dag till exempel ska förbjuda parkering av elsparkcyklar drar det med cyklarna på en gång. På vissa ställen drar det med de gående. Det är så förvirrat och hänger ihop på ett märkligt sätt, vilket har att göra med permobiler – vilket kanske ändå är bra. Men vi har jobbat med det här hela tiden.

Anförande nr 161

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Kort om historien igen då, för vi har ju hur många uttalanden som helst där borgarrådet har sagt tvärsäkert att ordningslagen inte gäller. Det går inte att använda lokala ordningsföreskrifter. Punkt. Det är tydligt. En politisk kontakt har sagt detta si och så.

Direktiven till utredningen handlade om andra saker, till exempel skyltning och om man ska göra en egen kategori med elcyklar eller inte. Det var någonting som man tittade på. Det har hela tiden varit solklart att ordningslagen har gällt, men ni har inte velat. Ni har inte lyft ett finger, utan ni har suttit i knäna på de här bolagen hela tiden fram till nu när jag hoppas att det upphör.

Det är bakgrunden. Avsiktsförklaringen är inte vatten värd, för den är inte juridiskt bindande. Det hade kunnat vara värt någonting om ni hade satt tryck på bolagen och sagt att nu får ni inte ställa ut cyklarna. Om ni ska komma överens med oss får ni inte ställa ut cyklarna.

Polisen har vad jag vet, visserligen muntligt och inte skriftligt, sagt åt dem att de måste söka tillstånd och har varit kritisk mot Stockholms stad för att det inte har hänt någonting. Det är ju politiken och tjänstemännen här som har kontakter med bolagen direkt som också kan ställa krav. Polisen har inte tid att prioritera att bära bort cyklar eller byggsäckar. Det måste man nog respektera, även om jag hörde någon liberal som tyckte något annat.

Yttranden

Åter till frågan hur de här ska väljas ut. Det är självklart att det är tjänstemännen som ska ta fram ett förslag. Men samtidigt antar jag att det måste vara väldigt svårt att hitta kriterier som ska välja ut de tre mest skötsamma bolagen. Kriterier som de jag nämnde som dåliga, till exempel att blockera upphandling av låncyklar som Voi har gjort, kommer man inte att räkna med. Vi får naturligtvis se. Jag utgår också från att det inte sker någon politisk inblandning utan att det kommer upp ett ärende som inte någon har varit och skrivit i och ändrat på. Det ska vara tjänstemännens förslag som kommer upp, och så får vi se hur detta går.

Som jag sa tidigare tycker vi att 12 000 är för många. Vi har sagt 5 000–8 000 eftersom vi också får 5 000 låncyklar framöver. Då blir det väldigt mycket cyklar ändå. Det handlar då om elcyklar som dessutom är trafiksäkra.

Grundproblemet är som sagt var inte löst, nämligen att elsparkcyklarna kan slängas hur som helst. Det finns inget förslag på hur man kan komma till rätta med detta, vilket är huvudproblemet, särskilt när vi pratar om 23 000 cyklar. Men det kommer att vara ett nästan lika stort problem med 12 000 cyklar.

Anförande nr 162

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är sant att utredningen utreder flera saker. Den tog bland annat fram förslag om att man inte ska få köra elsparkcykel på trottoaren. Det är ute på remiss just nu, och det är ju bra att det förslag som jag krävde att man skulle komma fram med nu också är ute på remiss.

Man tittade också på frågorna när det gäller ordningslagen, och redan när vi pratade om det i september 2019 sa polisen att det inte behövs några tillstånd. Sedan sa de i april eller maj 2020 att jo, det behövs nog tillstånd, fast man får bedöma det från fall till fall. Men att parkera cyklarna kräver inga som helst tillstånd, så man får ställa dem hur man vill. Så fort de är ute och far på stan behövs inga tillstånd. Valeskog vet också att bolagen satte igång med att köra runt och byta batterier, så de tog liksom aldrig in dem.

Valeskogs bild av historien är spännande, men den är inte korrekt.

Anförande nr 163

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det är lätt att motbevisa det Daniel Helldén sa, därför att de här tre kriterierna som finns i ordningslagen kan vem som helst som inte ens är jurist själv läsa sig till: stor omfattning, samma platser, regelbundet.

Dessutom sker detta. Det är bara att titta på alla bilar som är ute i dag. Om borgarrådet tror att alla cyklar som står prydligt uppställda framför tunnelbaneuppgångarna varje morgon har ställts dit av allmänheten så tror han fel. Bolagen jobbar hela tiden med att ställa upp cyklarna, och detta gör att de uppfyller dessa tre kriterier. På mindre orter kan det vara annorlunda; det kan jag förstå. Men i storstäderna är det solklart, och det säger även polisen. Den enda som förnekar detta och låtsas att det är oklart är trafikborgarrådet.

Yttranden

Anförande nr 164

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag tänkte bara avsluta med att säga att det ju är roligt att polisen nu säger att de sannolikt kommer att gå med på det här och kräva tillstånd. Nu är vi i det läget att alla säger att det här är okej, det vill säga vi kan använda oss av ordningslagen, vi skriver lokala ordningsföreskrifter, vi tar avgifter och vi kan sätta upp krav. Nu hoppas jag verkligen att polisen fullföljer detta och låter det gå igenom. Jag hoppas också att länsstyrelsen, som så fort vi har tagit beslutet kommer att pröva om de tycker att det är okej, också släpper igenom det hela så kan vi få ordning på staden.

Anförande nr 165

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Absolut, men vi kan vara säkra på att även dessa förändringar av systemet kommer att överklagas. Det finns ändå vissa oklarheter. Det innebär inte att det inte fungerar, att vi inte kan utse tre skötsamma bolag medan övriga inte får möjlighet. Men vi kan säkert räkna med att det kommer att finnas synpunkter på detta.

Det hade funnits en annan möjlig hantering genom att redan för tre år sedan skriva avtal med dem om hur det ska skötas och hur cyklarna ska ställas tillbaka. Därigenom hade vi fått ordning och reda och undvikit dessa tiotusentals olyckor som vi har drabbats av under dessa år.

Anförande nr 166

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Som jag har förstått det kan man laglighetspröva det beslut vi tar nu i fullmäktige. Det handlar dock bara om ifall beslutet är korrekt taget. I nästa steg prövar länsstyrelsen om de tycker att de lokala ordningsföreskrifterna gäller. Säger de nej måste vi ta om alltihop och hitta ett annat sätt att göra det på.

När trafikkontoret sedan gör bedömningarna är det jättespännande med ordningslagen och de lokala ordningsföreskrifterna, för de besluten går inte att överklaga.

Yttranden

§ 19 Reinvesteringsprogram 2022–2026, offentlig belysning anläggningsbyten

Anförande nr 167

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Jag ska försöka att fatta mig kort, men vi fattar ändå beslut om 300 miljoner kronor som vi ska använda till offentlig belysning. Det handlar alltså om reinvesteringsåtgärder mellan 2022 och 2026. Staden har en enorm massa belysning, ledningar och allt möjligt. Jag räknade ut att bara ledningarna vi har till belysningen är som Smygehuk till Treriksroset tur och retur två gånger, tror jag att det blir. Det är i alla fall en fruktansvärd massa ledningar.

Hur som helst är det här jättebra. Vi har tidigare pratat om trygghet, och tryggheten bygger på att belysningen fungerar. Belysningen är gammal, så nu ska vi se till att den är funktionell hela tiden. Lampor ska inte gå sönder stup i ett, och vi kommer att sätta upp mer energibesparande armatur och se till att den nya typen av LED-belysning också sprider sig bättre. Det blir bättre trygghet, bättre framkomlighet och generellt en bättre funktionalitet för staden. Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Yttranden

§ 20 Reinvesteringsprogram för trafiksignalanläggningar 2022–2026

Anförande nr 168

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är samma sak här; jag tänkte säga några ord, eftersom det ändå är 167 miljoner som vi ska fatta beslut om.

Den här gången handlar det om en annan sorts trygghet, nämligen trafiksignaler så att vi inte kör, springer eller cyklar på varandra. Med det här beslutet uppgraderar vi och fixar till våra trafiksignaler. Vi minimerar driftskostnader, och det blir säkrare. När trafikljusen pajar blir det ju en del olyckor, och det blir framför allt dålig framkomlighet. Trafikljusen ägnar sig nämligen åt att slussa bilarna genom staden, så om vi tar bort dem får vi köer av ett helt annat slag än vi har i dag.

Vi kommer också att gå vidare med våra projekt om smart teknisk utrustning. Ulla Hamilton som är ordförande för Stokab är inte här, men hon gillar att vi använder Stokabs utrustning. Med hjälp av projektet Smart stad och de här trafiksignalerna håller vi på att bygga upp system där de ”tänker”, det vill säga de vet vad det är för typ av fordon som kommer. De slår liksom inte bara om till rött och grönt enligt en fast cykel utan beroende på vilken typ av fordon som är på väg. Är det många cyklar är det cyklar som får förtur, är det mycket bilar får de förtur. Snart är det ju bara cyklarna som kommer fram, för de är flest.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Yttranden

§ 21 Utbyggnad av pendlingsstråk och genomförande av trygghets- och trafiksäkerhetsåtgärder utmed Västberga Allé

Anförande nr 169

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Det här är inte lika mycket pengar – det är 70 miljoner, och sedan får vi faktiskt även intäkter. Det vill säga staten går in med 30 miljoner med stadsmiljöavtalspengar för att göra Västberga Allé till en gata eller allé där man kan cykla tryggt och säkert.

Alla som har varit i Västberga och vid Västberga Allé vet att det är mycket logistikverksamheter där. Det är långtradare och tunga saker. Det är fruktansvärt att cykla där, framför allt om man är lite yngre, men även för oss som är lite äldre är det riktigt obehagligt. Om ni har det i huvudet så svänger man in i industriområdet från Södertäljevägen, om man kommer från Södermalm, och bort till den nya bron som vi byggde för några år sedan med en jättefin cykelbro parallellt med vägbron. Sedan kommer man upp till det som heter Liseberg, Östberga, Älvsjö och så vidare, så det här är ett mycket viktigt pendlingsstråk i staden.

Därför är jag glad att vi är framme vid att kunna fixa till det här, för det är verkligen bra. Jag vet att det finns de som tycker att vi lägger mycket pengar på detta och att det är få cyklister på platsen. Men det är ju för att det är så farligt att cykla där. Tanken är att det här ska utvecklas till ett jättebra pendlingsstråk. Älvsjö är en sådan plats som växer och växer. Vi bygger och vill gärna bygga ännu mer på platser där vi i dag har mässor och annat, och då kommer det att vara ännu viktigare att vi får till detta.

I och med det här kommer vi också att fixa till belysningen så att det blir tryggare och säkrare ur de aspekterna. Det här industriområdena är ju inte alltid så roliga att befinna sig i. Men nu ska det alltså bli en plats där man faktiskt kan känna sig välkommen.

Tanken är att arbetet ska sätta igång till våren och vara färdigt någon gång hösten eller vintern 2023. Med det här och de två tidigare ärendena kommer vi nu att ha fattat beslut om drygt en halv miljard av investeringar för trafikkontoret, vilket gläder mig. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 170

L i n n é a V i n g e (SD): Ordförande! Det är ju inte bara så att gångtrafikanter och cyklister utgör en väldigt liten del av antalet trafikanter som passerar det här området, utan det är också så att för att kunna genomföra förslaget krävs det att omkring 100 parkeringsplatser tas bort på en plats där det redan är väldigt svårt med parkering, vilket blir negativt för handlare och andra i området. Det innebär också att 10 procent av träden i allén behöver fällas. Det ställer vi oss inte bakom, och därför vill jag yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 171

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag noterade att ni inte ställer er bakom detta, och det beklagar jag eftersom det här är ett viktigt pendlingsstråk in från city och ut i förorterna. Vi behöver ha de här länkarna. Den går dessutom till Årstabron, så det här stråket suger upp ett stort område och behövs verkligen.

Yttranden

Det kommer att försvinna träd. Ibland får man göra sådana avvägningar. Vi behöver också flytta parkeringsplatser. Trafikkontoret bedömer dock att det finns parkeringsplatser; framför allt finns det på privat fastighetsmark, och det finns mer som kan ordnas på platsen.

Det här med att det är lite cyklister på platsen – testa att köra från Skärholmen och ta vägen över Lovön och så vidare upp norrut där Förbifarten ska gå! Det är inte så mycket bilar som kör där nu, men om några år kommer det tyvärr att vara fruktansvärt mycket.

Anförande nr 172

M i k a e l V a l i e r (KD): Ordförande! Vi ska fortsätta att jobba efter framkomlighetsstrategin så att vi underlättar både för gående och cyklister att ta sig fram i staden. Det här beslutet är ett bra led i detta.

Områdena strax söder om Västberga, alltså Älvsjö med omnejd, växer snabbt. Då är det helt centralt att de som bor där nu och som kommer att bo där framöver enkelt kan ta sig in till city på cykel. Att det är få som cyklar, vilket nämndes här tidigare, beror ju på att det är ett hemskt område att cykla i i dag. Det är väldigt människoovänligt. Ärligt talat: Ta en cykeltur där så får ni se! Det är inte mysigt, men det ska det bli. Det har varit knepigt att få till den här lösningen, men det är inte mindre viktigt för det. Jag hoppas att den här investeringen också kan öka tryggheten i området och föra in lite mänsklighet även här. Som ni hörde får vi stålars från Trafikverket, och det tycker jag också bekräftar att vi är på rätt väg. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Yttranden

§ 23 Krav för bilar i upphandling av transporttjänster i Stockholms stad

Anförande nr 173

Borgarrådet L u h r (MP): I dag är det dags att fatta beslut om ytterligare en liten pusselbit i Stockholms klimatarbete, och det passar ju bra när det är klimattoppmöte i Glasgow. Som jag hoppas att alla här inne vet har Stockholms stad satt ett mål att hela den kommunala verksamheten ska vara helt fossilfri senast år 2030. Stockholm har ett övergripande mål om att vara fossilfritt och klimatpositivt senast 2040. Den grönbå majoriteten har också en målsättning om en utsläppsfri innerstad 2030.

I Stockholm har våra fossila utsläpp faktiskt minskat successivt sedan 1990. Vi har mer än halverat våra klimatutsläpp sedan 1990, detta trots att staden har växt ganska rejält under den tiden. Men utsläppsminskningarna måste gå snabbare, och en av våra stora utmaningar är just bilar och vår vägtrafik. I dag står vägtrafikens utsläpp för ungefär hälften av alla kvarvarande fossila utsläpp i Stockholm.

Det är alltså väldigt tydligt att vi behöver göra mer. Vi brukar ju vinna tävlingen om årets miljöbilskommun. Jag tror att vi har vunnit den tävlingen i Sverige åtta år i rad. Men det räcker ju inte att kommunens egna bilar som tjänstemännen kör är fossilfria, utan vi behöver också ställa krav på alla de transporttjänster som vi har inom staden.

I juni i år antog vi upphandlingsriktlinjer för lastbilar, och nu ska vi anta liknande riktlinjer för personbilar och lätta lastbilar. När vi har gjort marknads- och konsekvensanalyser inför det här ärendet visas det att miljökrav på upphandlade fordon i dag är väldigt varierande och att nämnder och bolagsstyrelser är i stort behov av stöd när man formulerar krav och även stort stöd när man gör uppföljningar. Det är alltså någonting som vi behöver jobba vidare med, och det är också för att säkerställa att vi får både miljöeffekterna och att trovärdigheten i kraven finns kvar.

Riktlinjerna är ganska enkla. Mellan tummen och pekfingret kan man säga att det är tre nivåer. Den första och skarpaste nivån är spjutspets, och det är elbilar och bränslecellsbilar. Nivå två, avancerad, är bilar som kör på andra drivmedel än fossila drivmedel. Basnivån är när man inte klarar de första nivåerna, och då är det den miniminivå som man kan använda för att sätta en acceptabel gräns på de fordon som man upphandlar.

Upphandlingarna tar tid, och för att vi ska kunna uppnå stadens mål till 2030 och 2040 måste vi ställa krav om fossilfrihet i alla våra verksamheter nu direkt och absolut inte senare. Nu är det tid att skärpa alla upphandlingskrav! Med dessa ord vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 174

R o s e - M a r i e R o o t h (V): Ordförande, ledamöter! Det är sent på kvällen, och jag ska yrka bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Det är här såklart väldigt höga, ambitiösa mål, men för att det inte bara ska bli ett symbolvärde vill Vänsterpartiet påpeka att det är viktigt att vi tar fram hållbarhetskrav för biobränslen och kompletterar kravställningarna. Vi ser gärna en skarpare skrivning av det som står om hög andel vad gäller förnybara drivmedel och vill lägga till att

Yttranden

undantag får göras endast med beställares godkännande i fall då det är orimligt att tanka förnybart bränsle på grund av till exempel tillgångsproblemen.

Det är också väldigt viktigt att det finns en uppföljning av att transporttjänsterna faktiskt utförs med de bränslen som är avtalade i de upphandlingar som ska till. Jag vill därför yrka bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 175

M a l i n E r i c s o n (FI): Här vill Feministiskt initiativ ansluta till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen med de viktiga punkter som lyfts där. I det klimatnödläge som vi befinner oss i finns det ingen anledning att ställa försiktiga krav på sådana här upphandlingar och på så sätt riskera att släppa igenom fossilbränslefordon i onödan. Vi behöver ställa tydliga och starka krav för att sedan kunna göra undantag om det absolut krävs.

Återigen rimmar den grönbå majoritetens faktiska politik illa med det som man säger sig eftersträva. Stockholms stad ska gå före i klimatarbetet och vara ledare i den globala omställningen som världens står inför, sa finansborgarrådet i inledningen till T2-ärendet. Att fega med krav i upphandlingar är allt annat än att gå före. Men det är också viktigt att inte slänga ut barnet med badvattnet. Allt bibränsle är inte bra bara för att det inte är fossilt. Andra aspekter, som miljön där bränslet produceras, om produktionen hotar den biologiska mångfalden och hur de som arbetar med framställningen behandlas, måste också räknas med när upphandlingar görs.

Jag yrkar alltså bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 176

Borgarrådet L u h r (MP): Jag tänkte bara göra några förtydliganden, för jag håller ju med om att vi inte ska tanka fossilt utan tanka bra förnybara drivmedel. I det här fallet kommer vi att upphandla transporttjänster, och där finns det inom upphandlingslagstiftning olika regler för hur mycket man kan kräva av någon som kanske levererar en gång var tredje månad till staden och vad man kan kräva av någon som faktiskt kör dagligen i verksamheter inom Stockholms stad.

Vi ställer redan krav på olika drivmedel och hur mycket man ska tanka, men det går inte att ställa de här skarpa kraven för precis alla som vi upphandlar, till exempel en blomlevererans till en fest. Så är det.

Anförande nr 177

M a l i n E r i c s o n (FI): Tack för upplysningen!

Anförande nr 178

P a t r i k S i l v e r u d d (L): Ordförande! Sedan mina barn föddes i början av 90-talet har vi kraftigt minskat våra fossila utsläpp här i staden, och jag är ganska stolt över att vi har lyckats med detta och att jag har varit med och drivit på för att detta skulle ske.

Yttranden

Men transporterna står nu för en väldigt hög andel av de utsläpp som görs, och vi behöver göra mer. Det kan man enkelt konstatera. Jag kan också konstatera att dagens beslut kanske inte kommer att lösa alla de problemen eller alla de utsläpp som finns, men det kommer att bidra en del till att minska dem i alla fall. Självklart kommer vi att behöva ta ytterligare beslut så småningom.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Yttranden

§ 24 Motion om att Skönhetsrådet ges beslutsrätt

Anförande nr 179

L i n n é a V i n g e (SD): Nu är inte motionärerna på plats. De kan inte tjänstgöra i dag. Men de vill att jag ska hälsa att vi inte avser att driva den här frågan längre. De vill alltså dra tillbaka motionen. Jag vet inte om jag formellt kan göra det eftersom jag inte är motionär. Jag framför i alla fall att vi inte avser att driva den här frågan längre så att det är känt.

Anförande nr 180

O r d f ö r a n d e n : Det finns två saker som kan hända med motioner annat än att de behandlas och beslutas om i fullmäktige. Det ena är att de avskrivs i samband med budgetbehandling om det är en fråga som hanteras i budgeten. Det andra är att de avskrivs i samband med eventuellt maktskifte, för då anses alla gamla motioner som ligger och skvalpar automatiskt tillbakadragna. Men man kan inte dra tillbaka den under pågående fullmäktige när den är beredd och framskriven.

Anförande nr 181

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Att värna Stockholms skönhet är viktigt, och den uppgiften har ytterst vi folkvalda politiker. Till vår hjälp har vi i Stockholm något så unikt som ett skönhetsråd, som både är en del av staden och samtidigt verkar som ett fristående expertorgan. Oavsett uppfattning om Skönhetsrådets skiftande inspel i stadsbyggnadsfrågor under rådets långa historia kan jag konstatera att just dess fria roll har varit en styrka. Som en fri granskande och rådgivande instans har rådet kunnat yttra sig utan att behöva ta hänsyn till partsintressen, ekonomi och genomförandefrågor.

Under de drygt 100 år som Skönhetsrådet har verkat i Stockholm har frågan om rådets arbetsformer diskuterats, kanske inte alla dessa 100 år, men vid återkommande tillfällen. Nu är det ytterligare ett sådant tillfälle när Sverigedemokraterna lägger fram ett förslag om att beslutanderätt till rådet. Om så skulle ske skulle dess roll och styrka fräntas rådet. Dess fristående ställning skulle förändras i grunden.

Ska jag göra en positiv tolkning av varför Sverigedemokraterna lägger fram förslaget rör det sig om okunnighet. Men vaknar jag på morgonen på den andra sidan inser jag att förslaget är ytterligare ett sätt att kringskära demokratin. För lyssnar man till samtliga remissinstanser som har behandlat motionen är kritiken mot förslaget samstämmig. Flera remissinstanser anser att förslaget är tveksamt ur rättslig och demokratisk synvinkel. Skönhetsrådet själva anser att ”som fri expertinstans direkt under fullmäktige kan rådet till sin natur inte ha rätt att överpröva demokratiskt fattade beslut”. Därtill skulle beslutsrätt för Skönhetsrådet strida mot plan- och bygglagen.

Jag konstaterar att Sverigedemokraterna är ute i ogjort väder och lägger fram förslag som enbart de själva sympatiserar med. Jag ställer mig absolut inte bakom detta förslag, och nu verkar det inte heller som om de själva gör det.

Jag bifaller kommunstyrelsens förslag.

Yttranden

Anförande nr 182

S a r a S t e n u d d (V): Ordförande! Jag ska vara extremt kort, men jag kan verkligen förstå att Sverigedemokraterna inte tänker driva det här. Det hade nämligen blivit lite konstigt om de hade gjort det eftersom de vid många tillfällen inte själva lyssnar till vad Skönhetsrådet säger.

Förutom det som Jonas Naddebo sa, vilket jag fullständigt håller med om, hade det varit öppet mål att ge sig på det här eftersom de gärna, om det inte är så att de själva tycker att det är vacker arkitektur eller gillar det, gärna vill bygga om grön- och blåklassade ställen, något som Skönhetsrådet absolut inte rekommenderar. Vi tackar för detta.

Anförande nr 183

L i n n é a V i n g e (SD): Det är precis som Sara Stenudd säger att Skönhetsrådet inte står bakom förslaget. Just därför har vi lagt oss och tänker inte driva det här längre. Det är det som är skälet.

Anförande nr 184

S a r a S t e n u d d (V): Vi tackar för det, för det hade som sagt varit lite märkligt.

Yttranden

§ 26 Lokalvård i egen regi – något alla kan vinna på

Anförande nr 185

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande! Under mina år som facklig förtroendevald har jag lärt känna två personer som jag har valt att kalla Ekaterina och Amadou. Det här är fingerade namn för deras egen skull.

Det här är två av de tusentals personer som arbetar på företag i gränslandet mellan personlig assistans, trädgårdsarbete och städ- och RUT-tjänster. Jag säger ”gränslandet”, för det är precis vad det är: Man är anställd under villkor som ligger årtionden från vad vi förväntar oss och förtjänar på svensk arbetsmarknad. Man bor i trånga bostäder som man delar med många andra i samma läge, anställda på arbetstillstånd från Migrationsverket till svältlön och givetvis utan kollektivavtal.

De städar på era barns förskolor och på din mammas eller mormors dagliga verksamhet. De gör det i ett skugglandskap för 100 spänn i timmen med hot om att sitta på nästa flyg till hemlandet utanför EU. I många fall rör det sig om ren människohandel. När finansborgarrådet säger att arbetsvillkoren gäller oavsett om det är offentlig eller privat regi tycker jag att hon är lite aningslös gällande hur verkligheten faktiskt ser ut. Jag tycker att det är mycket tråkigt att hon, trots att hon säger sig värna arbetsmiljö och arbetsvillkor, inte vill göra denna förutsättningslösa omprövning.

Vi gläds till stora delar åt remissvaren på vår motion som visar att fler än vi ser hur strategisk viktig lokalvården är för stadens verksamheter. För Vänsterpartiets räkning handlar det främst om att staden ska ha rådighet över den verksamhet som utförs av och för oss. Endast då kan vi säkerställa att personalen har goda villkor och goda löner, en god arbetsmiljö, en pension de kan lita på och försäkringar. Utifrån ett kvalitetsperspektiv ser vi det här som en nödvändighet, vilket inte minst pandemin visade på ett fasansfullt vis. Den visade oss att en välutbildad lokalvård, där staden själv äger kompetens, kanske skulle ha kunnat mildra den värsta smittspridningen. Det som är självklart på de flesta sjukhus och operationssalar – arbetstagare med rätt kunskaper om basala hygienrutiner och med rätt förutsättningar att genomföra sina jobb – är livsviktigt. Lokalvårdarna utgjorde frontlinjen i pandemin men glöms alltför ofta bort.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 186

L i s a P a l m (FI): Ordförande! Tack för en bra motion från Vänsterpartiet, som Feministiskt initiativ ställer sig bakom!

Lokalvården debatteras sällan i den här salen, trots att den är otroligt närvarande i våra liv hela tiden, inte minst inom välfärden. Under pandemin har det ju varit otroligt viktigt att se till hur den basala hygienbehoven behöver tillgodoses, precis som Robert Mjörnberg sa. Hela välfärden är i mångt och mycket uppbytt av välfärdens kvinnor. Det är många kvinnor som jobbar inom lokalvården, och jag tycker att det var intressant att se hur remissvaren också resonerade kring hur man skulle kunna förbättra

Yttranden

just arbetsvillkoren för kvinnor. Inom lokalvården finns många deltidsarbetare, och man ser att vi skulle kunna ta ett större ansvar för att förbättra arbetsvillkoren. Vi ställer oss därför bakom motionen.

Anförande nr 187

K r i s t i n a L u t z (M): Tack för en intressant motion! Det är som ni säger: Det är väl ingen här inne som inte varje dag möter lokalvårdare överallt. De bär upp så otroligt mycket. Jag tror därför inte att det är engagemanget som skiljer oss åt i detta, utan det är en ideologisk och praktisk fråga.

Redan i dag är det upp till varje nämnd att på egen hand avgöra om städning ska ske i egen regi eller genom upphandling. Inför alla dessa beslut gör nämnden analyser och väger olika alternativ mot varandra. Som ni sa och som det står i motionssvaret ska svensk lagstiftning om arbetsmiljö och arbetsvillkor gälla, och samma villkor gäller om städningen sker i egen regi eller på entreprenad.

Våra upphandlingar i staden är också ett verktyg för att stimulera tillväxten, och här har den grönblå majoriteten verkligen försökt att nå fler mindre företag i våra upphandlingar och på så vis liksom bidra till tillväxten inte minst i de mindre företagen. Det finns också en skiljelinje här. Jag ser lite allvarligt på just den centraliserande ambitionen. Jag tycker att det är lite av en misstro mot stadens nämnder om man inte tror att nämnderna själva och på egen hand är kapabla att avgöra vad som passar bäst, det vill säga lokalvård i egen regi eller inte.

Anförande nr 188

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter! Möjligheterna finns där i dag, det är sant. Men vi vill höja de här möjligheterna till något större. Vi vill höja ambitionsnivån, och det vi faktiskt föreslår är att i dialog med de fackliga organisationerna och stadens nämnder och styrelser undersöka möjligheter och utreda hur det ser ut inför ett övertagande i egen regi, där målet är ökad kvalitet.

Alltid när högern pratar om privata företag lyfter man fram de närodlade kvinnliga entreprenörerna och så vidare. De finns också; jag ifrågasätter inte det. Några av dem är till och med ganska bra. Men verkligheten ser inte helt och hållet ut så. Jag menar att det finns ett enormt antal utförare i den här staden som är oseriösa. Det blir något slags osund konkurrens med ett *race to the bottom* som motverkar just de små professionella utförarna, oftast kvinnliga sådana.

När vi pratar om en så viktig verksamhet som lokalvård som vi alla tar för given och som flertalet bara märker när den är dåligt utförd, då har vi inte råd att chansa. Har inte pandemin lärt oss det?

Anförande nr 189

R o s e - M a r i e R o o t h (V): Ordförande och de ledamöter som orkar lyssna på ännu en invändning här: Vi har ju faktiskt mätt upp resultaten i enkäter om hur egen regi jämfört med upphandlad regi har utfallit. Allting har varit till övervägande och iögonenfallande större belåtenhet med egen regi. All slags egen regi av städning har blivit bättre, och det är ingen annan som kan göra jobbet bättre än en lokalvårdare som

Yttranden

har kontakt med verksamheten man befinner sig i. Det blir också miljövänligare och hälsosammare, och kontakten med dem som ska göra uppföljningen av lokalvården vet också vilka man ska vända sig till och hur man ska kommunicera. Det blir liksom vänligt, behagligare och också renare och hälsosammare för dem som vistas i de här miljöerna, oftast är fritids- och förskolebarn. Egen regi vinner!

Anförande nr 190

K r i s t i n a L u t z (M): Efter att ha läst det är ärendet ett par gånger, för jag har väntat på att det ska komma upp, kan jag bara konstatera att ingen av remissinstanserna på något sätt styrker detta. Rose-Marie Rooth säger att det blir renare, trevligare och fräschare för att någonting är i egen regi, men jag måste säga att min erfarenhet som både stadsdelsnämndsordförande och så under väldigt många år är att det kanske inte är en sanning i alla fall. Att säga att det blir renare och snyggare för att vi har saker i egen regi motsätter jag mig lite grann. Den undersökningen har jag inte läst.

Anförande nr 191

R o s e - M a r i e R o o t h (V): Ordförande! Jag kanske var lite otydlig. Det var så att beställarna var nöjdare med utförandet när det var i egen regi. Det fanns också möjlighet att påverka brister på ett smidigare sätt när det var i egen regi. Enkäten visade entydigt de svar man kommit fram till.

Anförande nr 192

A l e x a n d e r O j a n n e (S): Socialdemokraterna har ett särskilt yttrande i frågan. Jag skulle bara vilja säga att som lokal facklig ombudsman i Stockholm har jag hand om annan upphandlad verksamhet, fast i regionen och lokalvården där. Vi hamnar ofta i en situation med våra medlemmar där vi får diskutera hur deras arbetsgivare beter sig och hur de försöker att få dem att bete sig. Vi hamnar i situationer där företaget säger att du ska bara städa 75 procent av en yta, för det är vad som fortfarande kan anses städat för att uppfylla kontraktet. Om man städar i tunnelbanan ska man inte städa när det är lättast att städa, det vill säga före och efter rusningstid, utan man ska städa när det är som mest trafik eftersom det är då man ser en städare. Och ser man en städare höjs betyget för hur städningen är. Det här är ett ganska cyniskt sätt som inte gör städningen bättre, men betyget går upp och på så sätt kan de höja hur mycket de kan plocka ut från regionen.

Jag tror inte att det är jättestor skillnad på de städbolag som deltar i regionens upphandling och de som deltar i stadens upphandling. Av olika skäl tror jag att det skulle vara väldigt bra om vi hade mer städning i egen regi i staden. När det gäller hur de här bolagen sköter städningen gjorde Arbetsmiljöverket för något år sedan en undersökning i Stockholm på städbolag. Av 542 kontrollerade företag hade 447 brister. Det här är också någonting som vi behöver fundera på.

Med de mål som vi socialdemokrater har om att fler ska kunna jobba heltid ska man också komma ihåg att ju mer städning vi gör i egen regi desto lättare har vi att också schemalägga på heltid. Jag tror därför att vi ska återkomma till hur vi organiserar städningen i staden.

Yttranden

Anförande nr 193

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Jag ska fatta mig ytterst kort; jag fick feeling när Alexander Ojanne var uppe här. Han nämnde det jag hade tänkt lyfta kring Arbetsmiljöverkets nedslag i branschen, men jag vill ändå slå ett slag för att städbranschen över lag inte är som andra branscher. Det är ett område som på ren svenska drar till sig extremt mycket olaglig verksamhet, där man tar konstanta genvägar för att tjäna extra pengar på någon annans bekostnad. Missförstå mig rätt: Personalen även i de avtalslösa företagen sliter något extremt. Många gör det med sitt liv i Sverige på spel. Detta gör något med en människa. Man går med på saker som man aldrig skulle acceptera i en normal situation. Jag ville bara få det sagt.